24. DECEMBER 2017

„Lebo dieťa sa nám narodilo, syn nám je daný;
na jeho pleciach spočinie kniežatstvo, jeho meno bude:
Predivný radca, Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja.“

Izaiáš 9,5

Zborový list
Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Vianočné objatie

Eva Bachletová

Stopa v pamäti
Zažiari
Zabolí
Rozosmúti
Poteší
Rozveselí
Vianoce
Sentimentálne
Zastarané
Gýčovité
Afektované
Vianoce
Umelá radosť
Umelý stromček
Umelá dekorácia
Vianoce
Staré zvyky
Staré príbehy
Staré spomienky
Vianoce
A kdesi medzi tým
Naše Vianoce
Trochu rozpačité
Trochu nostalgické
Trochu komické
Vianoce
Ďalšie v poradí
Našich životov
Našich výhier
Našich strát
Vianoce
Nedokážeme ich vytesniť
Z mysle a srdca
Nedokážeme nebyť
vianočnými ľuďmi
A Boh to vie
A tak opäť hľadíme do kolísky
A chceme sa dotknúť
Toho svätého dieťaťa
Aby Jeho večné svetlo – bolo aj našim.

Obsah

Nezabudnime na to, čo je podstatné 3
Cesta k Bohu 5
Domáce služby Božie
pri štedrovečernom stole 6
Lutherova vianočná kázeň 9
Vojnové Vianoce 14
Povedali o... zmene 15
300. rokov pamiatky posvätenia
Dreveného artikulárneho kostola 16
Program Bohoslužieb 24
Za svetlom ísť 28
Povzbudivá minulosť 28
John Wesley 33
Betlehem 34
Reformačná hudba,
organ a jeho poslanie 35
Osemnásty pokus 39
Štatistika roku 2017 41
Vianoce 44
Slovom i obrazom 45

Nezabudnime na to, čo je podstatné

Jedinečná, neopakovateľná atmosféra Vianoc nám i tohto roku pripomína jedinečnosť a neopakovateľnosť tej veľkej udalosti, ktorá je neodmysliteľnou podstatou Vianoc, a to narodenie Pána Ježiša Krista v Betleheme. Keď sa naplnil čas, Boh vo Svojej láske poslal do tohto sveta Spasiteľa, aby zachránil všetko, čo by zahynulo. Vianočná atmosféra je pre každého človeka, či už je veriaci alebo neveriaci, taká príťažlivá, že človek častokrát zabúda na to, čo je podstatné na týchto sviatkoch, ktoré slávi takmer celý svet.

Vianoce sú jediným kresťanským sviatkom, ktorý je zároveň aj významným sviatkom v sekulárnom svete. Miliardy ľudí ho oslavujú bez toho, že by niekto skúmal, či je to kresťan, ateista alebo vyznávač iného nekresťanského náboženstva. No kresťania si však nemôžu nevšimnúť, že pri oslave Vianoc sa široká verejnosť čoraz viac vyhýba akýmkoľvek odkazom na ich kresťanský pôvod. Hudba, ktorú počúvame už od začiatku novembra v supermarketoch, sa z vianočných kolied a Tichej noci postupne mení na „Rolničky, rolničky“. Svet čoraz viac propaguje Vianoce ako čas pre rodinu, čas dávať, čas pre pokoj vo svete, a tak sa Vianoce stali akýmsi nádherným a k tomu humánnym sekulárnym sviatkom, z ktorého sa postupne vytráca jeho podstata.

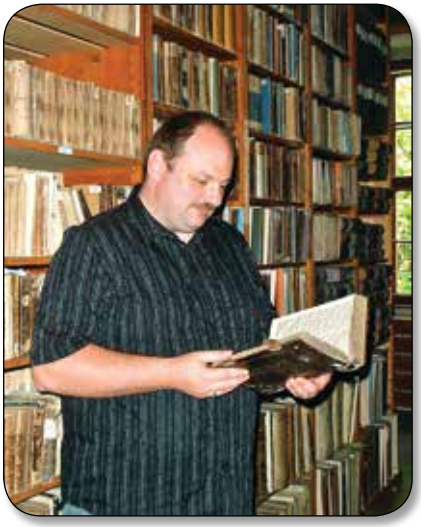

Sekulárne Vianoce sú sviatkom svetiel a súčasná komercionalizácia je veľmi dobre prepojená na marketingovú stratégiu, ktorá dokáže človeka natoľko spacifikovať, že je ochotný zobrať si úver na to, aby prežil pekné Vianoce. Podobné reklamy sú jednou veľkou demagógiou a etickou žumpou, ktorá sa aktívne podieľa na devastácii skutočného významu Vianoc a spôsobuje v budúcnosti nemalé problémy v rodinách.

Hoci Ježiš prichádza do tohto sveta ako svetlo, pretože človek žije v duchovnej tme a potrebujeme svetlo, my sme však natoľko oslepení iným svetlom Vianoc, že to pravé svetlo – Ježiša Krista – prehliadame. Ježiš sa stal človekom – smrteľníkom – ako som ja a ty a ako spravodlivý zomrel na dreve kríža, pretože ľudstvo je morálne skazené. Človek nemôže byť ospravedlnený žiadnym iným spôsobom, iba Kristovou spravodlivosťou. Keďže Ježiš tomuto sve-

tu daroval sám seba, tak aj my by sme sa Mu mali naplno odovzdať, aby sme si uvedomili svoju vlastnú biedu, a tak pochopili potrebu prijatia betlehemského dieťaťa pre svoj život. To je spôsob, ako Kristovo svetlo môže opäť zažiariť v našom živote.

Čomu sa teda podobajú súčasné Vianoce, ktoré nám prináša tento svet? Obľúbili sme si škrupinu a odhodil sme jadro. V bežnom živote pri bežných veciach by sme to pokladali za jeden obrovský nezmysel, no vo vzťahu k Vianociam sa to stáva realitou pri mnohých z nás. Sviatočná nálada má svoje opodstatnenie, ale len za predpokladu, že nám pomôže preniknúť hlbšie k tomu, čo je podstatné na Vianociach. Ak sa však od sviatočnej nálady nedostaneme k tomu podstatnému, tak Vianoce pri tom najkrajšom stvárnení pekne prestretého stola s nádherným sviatočným porcelánom a pekne vyšívaným obrusom, vyzdobeného stromčeka, množstva darčekov, svetiel, ktoré lemujú naše príbytky či ulice miest, zostanú prázdnymi sviatkami, škrupinou, z ktorej jadro sme vyhodili.

V Jánovom evanjeliu čítame, aký je obsah Vianoc, aký je ich cieľ a aký je aj zámer toho, že do tohto sveta prišiel Ježiš Kristus. Ten text mnohí z nás veľmi dobre poznáme a možno aj práve preto nám častokrát uniká podstata Vianoc. Skúsme sa však hlbšie ponoriť do tohto textu a porozmýšľať o ňom. ***„Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho. Lebo neposlal Boh Syna na svet, aby odsúdil svet, ale aby ho spasil. Kto verí v Neho, nebude súdený. Kto neverí, už je odsúdený, pretože neuveril v meno jednorodeného Syna Božieho“*** (J 3,16-18).

Evanjelista Ján nám hovorí, že začiatok vianočnej udalosti nespočíva v narodení Ježiša Krista v Betleheme. Vianoce sa začínajú oveľa skôr, a to v Božej láske, ktorá miluje hriešneho človeka. To znamená, že vianočný čas nastal už v záhrade Éden, keď človek upadol do hriechu. Boh vo Svojej láske napriek tomuto prešľapu zachoval človeka a zároveň pripravil plán spasenia, aby sme nezahynuli, ale mali večný život prostredníctvom Ježiša Krista. Sám Boh je teda iniciátorom Vianoc. Boh, ktorý je nekonečne väčší a vznešenejší než všetky naše, hoci aj najvyššie predstavy o Ňom – tento Boh nám dáva, posiela Svojho Syna.

Použijúc slová 8. žalmu môžeme, ba musíme sa pýtať: Čo je človek, že Ty, veľký Boh, naňho pamätáš? Čo sme my, ľudia, že sa nás ujímaš, čo je ľudstvo, že mu dávaš, posielaš Svojho Syna? Bože, ako si vôbec prišiel na tú myšlienku, že to treba urobiť a že to chceš urobiť? Sme Ti my, ľudia, takí sympatickí, že Ťa naša dobrota pohla dať nám taký veľký dar? Podľa slov z Jánovho evanjelia vôbec nie sme Bohu sympatickí. Konáme zlé veci. Hrozí nám záhuba. Utekáme pred svetlom. Bojíme sa pravdy. Niet ničoho, čím by sme sa Pánu Bohu zapáčili. A On nám napriek tomu, či skôr

práve preto dáva, posiela Svojho Syna. Aký má na to motív? Tento motív je označený jednou jedinou vetou, no ten motív je tak významný a závažný, že preváži celú našu nesympatickosť: ***„Tak Boh miloval svet...“*** Božia láska je motívom, pohnútkou tej veľkej vianočnej udalosti.

Pokúsme sa teda počas týchto Vianoc uvedomiť si práve túto skutočnosť a zároveň ju prežiť vo svojom vlastnom živote. To pre nás znamená, že jadro, podstatu Vianoc nevyhodíme, ale dovolíme, aby jej svetlo presvietilo náš život. Potom pocítime tú skutočnosť, že aj ja som Bohom milovaný, aj ja patrím do tohto sveta, ktorý prišiel zachrániť Ježiš Kristus, narodený v Betleheme.

Roman Porubän

Cesta k Bohu

Milan Rúfus

Hodiny stiekli z krvi.
Nie, nič sa nezmenilo,
len jedlí dynastie
na krížoch vianočných nemo
sa striedajú.
Zas kvitne sviečok biely sad,
zas ako chrbty chudých stád
z biblických rokov neúrody
sa do hviezd hrbia strechy.
Nebo je bez lásky
a zem bez útechy.

A vo mne zem i nebo
v pokorné bratstvo spojili sa,
sny rozmetali stánocé.
Aby som videl nado všetky veci.
Aby som poznal, ako hrejú
i ako bolia
Vianoce.

Strieborný Kristus na jedličí,
on všetko, všetko dosvedčí.
Ako sa búril,
ako padal,
ako sa rúhal človiečik.
Ako si trúfal:
Vyženieme Boha,
chrám rozbijeme,
pošliapeme oltár.
a utopí sa v potupe
a jeho trpký, smiešny zákon
deň na kopytách rozdupe,
len počkajte, len počkajte...!

Umdlelo stádo síl v tom dlhom
márnom boji.
Svätyne zrúcané
Boh vyčítavo stojí.
Ten istý zákon ďalej píše,
zvon srdca telom zachvieva.
A človek vyklíčiac,
podobný skalnej ruži,
v kamení katedrál
ďalej tú sviatosť slúži
a smutným teplom svojho tela
prísneho Boha zahrieva.

Domáce služby Božie pri štedrovečernom stole

- vedené sú hlavou rodiny pred štedrovečernou večerou

V mene Boha: Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen

Opäť po roku tu máme Vianoce, ktoré nám prinášajú vianočný príbeh o narodení sa Spasiteľa sveta tak, ako to už dávno predpovedali proroci: ***„Ale ty, Betlehem Efrata, hoci si najmenší medzi judskými čeľaďami, z teba mi vyjde ten, ktorý bude vládcom v Izraeli. Jeho pôvod je v praveku, v časoch večnosti“*** (Mich 5,1). Všetci veľmi dobre vieme, ako manželský pár Jozef a Mária hľadajú nocľah v Betleheme a nakoniec skončia v maštali medzi dobytkom, kde Mária porodí Božieho Syna, ktorému na ôsmy deň dajú meno Ježiš. Keby sa dnes tento príbeh mal stať realitou, tak by sme hovorili o neštandardných, či priam adrenalínových Vianociach.

Ako by asi dnes vyzerali Vianoce tohto manželského páru? Jozef by musel najprv rozmotať žiarovky na stromček, potom ísť kúpiť kapra pred TESCO, živý stromček pred KAUFLAND a hlavne veľa darčekov. Dôležité je, aby sa pri kúpe darčeka trafil do vkusu svojej manželky, či blízkej rodiny. Mária, tehotenstvo-netehotenstvo, by uvarila niekoľkochodovú večeru, upratala, zabalila darčeky, ktoré pozháňala Jozefovi a malému bábätku niekoľko mesiacov pred Vianocami. To všetko by sa nieslo v jemne nervóznej atmosfére, vrcholiacej hádkou – prepáčte, dnes tomu hovoríme výbuch emócií – pred štedrovečernými bohoslužbami, ktorých by sa nakoniec nezúčastnili. Príchod tohto slávneho dieťaťa na zem by bol pravdepodobne iba jedným bodom povinnej jazdy, ktorý musí absolvovať každá rodina. Takýto či podobný scenár sa opakuje v mnohých rodinách i dnes. Nestal sa i u nás?! Pointa tohto príbehu však ostáva visieť niekde inde. Prečítajme si, čo o tom hovorí Božie slovo:

„[1]Ľud, ktorý chodí vo tme, uzrie veľké svetlo; nad tými, ktorí bývajú v temnej krajine, zažiari svetlo. [2]Rozmnožil si plesanie, zveľadil si radosť, radujú sa pred Tebou, ako sa radujú v žatve, ako plesajú, keď rozdeľujú korisť. [3]Lebo jarmo, ktoré ho zaťažuje, i palicu na jeho chrbte a prút jeho poháňača dolámeš ako v deň Midjáncov. [4]Lebo každá hrmotne dupotajúca obuv a v krvi pováľaný plášť zhorí a bude potravou ohňa. [5]Lebo dieťa sa nám narodilo, syn nám je daný; na jeho pleciach spočinie kniežatstvo, jeho meno bude: Predivný radca, Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja“ (Izaiáš 9,1-5).

A evanjelista Lukáš k tomu dodáva:

[10]Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, [11]lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán. [12]A toto vám bude znamením: nájdete

nemluvniatko, obvinuté plienkami, ležať v jasliach. [13]A hneď s anjelom sa zjavilo množstvo rytierstva nebeského, ktorí chválili Boha a volali: [14]Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!“ (Lukáš 2,10-14).

Milá rodina. Je čas na zmenu. To dieťa v Betleheme sa narodilo NÁM. Ono nebolo dané svetu len preto, aby sa udiali akési historické udalosti, ktoré si celý svet pripomína z roka na rok. Vďaka Bohu, dodnes je to tak, že keď sa narodí dieťa, tak mu rodina venuje zvláštnu pozornosť. Všetko ostatné ustupuje stranou, odchádza niekde do úzadia a stáva sa menej podstatným a dôležitým, pretože práve to narodené dieťa je dôležité. Ono chce byť dôležité aj v našom živote, v našej rodine i v našom cirkevnom zbore. Odložme zo svojho života, no nielen počas Vianoc, všetko, čo nám bráni, aby sa Ježiš Kristus stal pre nás dôležitým dieťaťom, dieťaťom, ktorému budeme v živote venovať zvýšenú pozornosť, pretože toto dieťa sa narodilo NÁM a pre NÁS, aby sme nezahynuli, ale mali večný život. ***„V tom sa prejavila Božia láska k nám, že svojho jednorodeného Syna poslal Boh na svet, aby sme žili skrze Neho“*** (Ján 4,9). Žiť skrze toto dieťa, to prináša do nášho života obrovskú zmenu. Ak sa Kristus narodí aj v našom srdci, tak tohtoročné Vianoce budú pre nás iné.

Vianočný príbeh je príbehom zmeny, reformy, nového života. Ak chceme byť účastní tejto zmeny, akéhosi vianočného adrenalínu, ktorý nám prináša záchranu od smrti večnej a moci diabolskej, tak venujme v celom svojom živote zvýšenú pozornosť betlehemskému dieťaťu, ktoré chce byť pre nás Predivným radcom, Mocným Bohom, Otcom večnosti a Kniežaťom pokoja. Amen.

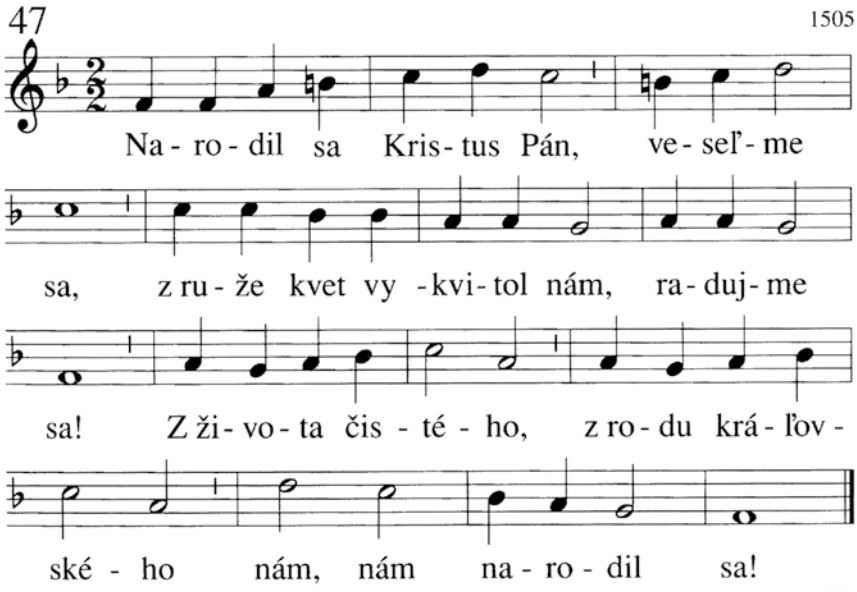

2. Čo proroci hlásali, / veseľme sa, / od Boha sme dostali, / radujme sa; / z života čistého, / z rodu kráľovského / nám, nám narodil sa!

3. Večný Boh a mocný Pán, / veseľme sa, / v ľudskom tele prišiel k nám, / radujme sa! / Z života čistého, / z rodu kráľovského / nám, nám narodil sa!

4. Diabla zlého porazil, / veseľme sa, / a nad hriechom zvíťazil, / radujme sa! / Z života čistého, / z rodu kráľovského / nám, nám narodil sa!

5. Božia milosť predivná, / buď vždy s nami, / nech nás zloba diabolská / viac nemámi; / pre Syna milého / nám narodeného, / zmiluj sa nad nami.

6. Daj nám dobre dokonať, / ó Ježiši, / s Tebou sa vždy radovať / v Tvojej ríši; / k tomu pomáhaj nám / a zatratenia zbav, / náš narodený Pán!

T 60, StP (Miřinský 1522)

Pomodlime sa:

Pane Ježiši Kriste, ktorý prichádzaš do tohto sveta ako pravý Boh a pravý človek a prinášaš nám pokoj, lásku a radosť, aby z nášho života zmizol strach, zúfalstvo a neistota, ďakujeme Ti za toto dobrodenie, ktoré do tmy tohto sveta i nášho života prináša svetlo Božej lásky. Tešíme sa z tohto daru, ktorý nám ukazuje, ako sa dostať z tmy na svetlo a ako sa zbaviť strachu a žiť v radosti. Túžime po zmene svojho života, pretože si uvedomujeme svoju otrockú službu pre tento svet a jeho mocnosti, ktoré nás pod pozlátkom hmotného zabezpečenia, uznania a úcty chytajú do svojej siete. Daj nám naplno prežiť slávu Tvojho narodenia v našom srdci, aby sme si uvedomili a zároveň pochopili veľkosť Božej lásky, ktorá k nám prichádza v Tvojom narodení. Nech svetlo Tvojej pravdy, lásky a milosrdenstva prenikne do všetkých častí tejto zeme, aby sme v úprimnej radosti všetci volali: ***Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!*** Vypočuj nás, drahý Bože, keď spoločne k Tebe voláme:

Otče náš, ktorý si v nebesiach!

Posväť sa meno Tvoje! Príď kráľovstvo Tvoje! Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi! Chlieb náš každodenný daj nám dnes! A odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim! I neuveď nás do pokušenia! Ale zbav nás zlého! Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva naveky.

Sláva Bohu: Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bola na počiatku, i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Požehnanie:

Boh nádeje nech vás naplní všetkou radosťou a pokojom vo viere, aby ste sa mocou Ducha Svätého rozhojňovali v nádeji. Amen.

(Členovia rodiny si navzájom zaželajú požehnané vianočné sviatky.)

Roman Porubän

Lutherova vianočná kázeň

„Ale anjel im povedal: Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán“ (Lukáš 2,10.11).

Toto je prvá kázeň o novonarodenom dieťatku, našom Pánovi Ježišovi. Bola pre nás na zem doručená anjelmi z neba. A hoci sa stretávame s touto kázňou každý rok, predsa si ju uchovávame, ako keby bola nová. Pretože ak by sa aj kázala a počúvala každý rok, ba každý deň, jej obsah sa nikdy nevyčerpá. Anjelova kázeň bola nadovšetko potrebná. **Kristus by sa mohol narodiť stokrát, bolo by to však bývalo nadarmo, ak by to nebolo kázané a zjavené nám.** Čo by prospelo človeku, ak by mal poklad, ale nevedel by o ňom? Alebo človeku, ktorý tuší, že má zlatý poklad zakopaný v pivnici svojho domu, ale s istotou nevie, ako sa k nemu dostať? Aké potešenie, alebo akú radosť z neho má? Toto je pravda o všetkom na tomto svete. Zakopaný poklad je neužitočný poklad, a to, čo si človek neuvedomuje, ho neteší. Táto pravda zvlášť platí o duchovných veciach. Ak by anjeli neohlasovali toto sväté, nádherné, radostné narodenie a neukázali by tento poklad ľuďom, nikto by tento poklad nechcel, ani by sa z neho netešil. Čo človek nepozná, to mu nie je drahé. Preto posolstvo dnešného evanjelia je, **že to, čo anjel hlásal, nám urobil známym, aby nám ukázal bohatstvo, nad ktorým by sme sa mohli radovať a byť ním potešení**. Preto ohlasuje: ***Nebojte sa, ajhľa, zvestujem vám veľkú radosť.*** Toto sú vskutku kľúčové slová, pretože ich hovorí anjel Pánov. Pastieri sa veľmi naľakali veľkého svetla, ktoré sprevádzalo anjelský zjav. Tma sa v zlomku sekundy premenila na ohnivé svetlo a pastieri sa náramne vyľakali. Anjel si to uvedomil, a preto nežne povedal: ***Nebojte sa!***, ako keby povedal: Nemáte dôvod báť sa. To, že sa bojíte, však jasne ukazuje, že si neuvedomujete veľmi vzácny poklad, ktorý vám Boh dal. Inak by ste sa nebáli, ale mali radosť v srdci. Preto som prišiel, aby som vám ten poklad učinil známym. Takže ma počúvajte. **Zvestujem vám radostnú zvesť, vskutku radostnú, napriek všetkým vašim žiaľom, strachom a obavám**. Nikto sa nedokáže radovať nad niečím, o čom nevie. Ak sa však človek, ktorý je informovaný, stále odmieta radovať, je nerozumný. Vo svete je mnoho takých nerozumných ľudí, ktorým sa hlásalo o Božích, nebeských a večných daroch, a predsa sa z nich neradujú, hoci o nich vedia. Anjel nehovorí o narodení Pána Ježiša Krista len ako o zázraku, ale ako o radostnej veci, pretože má úprimný zámer priniesť posolstvo, ktoré by

nás premohlo. Nie neužitočné, ale také, ktoré nás rozradostí nad Kristovým narodením nielen trošku, ale veľkou radosťou. Hovorí, že nádherné dielo Božie, ktoré nám oznamuje, je narodenie, ktoré nám spôsobí preveľkú radosť.

Tu je dôvod**: diabol si podmanil všetkých ľudí pod hriech** a spôsobil tak hrozný, neopísateľný zármutok – zármutok nad ľudské poňatie. Najskôr nás **priviedol do dedičného hriechu** vrátane smrti, no nielen do smrti, ale aj do všetkého druhu zla. Na tomto svete denne žijeme s vraždou, klamstvom, zradou, kradnutím a všetkými formami zla, skazenosti, takže doslova nikoho život ani majetok nie je v bezpečí v žiadnej chvíli a všetko je v hroznom zmätku. Božie Slovo nám však navyše hovorí, že diabol spútava ľudí, a tí sa stávajú ešte viac pochabými a bláznivými. Výsledkom tejto bezbožnosti a hriechu je to, že ľudský rod sa stal nástrojom diabla. Večná smrť a Boží hnev nás idú zhltnúť. Nikdy nie sme v pokoji. Tu na tejto zemi sme neustále trápení na tele i na duši. Ak o tom zmýšľame správne a vezmeme toto všetko do úvahy, potom sa takýto stav nedá ani len porovnať so slávou tohto vzácneho pokladu a radosti zo Spasiteľa, ktorý je Kristus, Pán, narodený pre nás. Anjel sa touto správou usiluje odkloniť naše oči a srdcia od zármutku k tomuto Dieťaťu. Ukazuje nám, že **žiaľ a zármutok, ktorý na nás priviedol diabol, sa nedá ani len porovnať so spasením a radosťou, ktorá je naša v tomto novonarodenom Dieťati**. Ktokoľvek teda túži prekonať diablov jed a zlo hriechu a byť v bezpečí, musí venovať pozornosť týmto nádherným tešiacim slovám anjela: ***Vám narodil sa Spasiteľ***. Keď toto presvedčenie vládne v našom srdci, víťazstvo je už dosiahnuté. Môžem teraz povedať, že hoci ma diabol škrtí, hriech sa vo mne hlboko zapúšťa a napája ma svojím jedom, aby ma priviedol pod Boží hnev a večné odsúdenie, i tak nebudem prekonaný strachom a hrôzou, aby som si zúfal. **Lebo hoci je toto zlo veľké, nedá sa porovnať s pokladom, ktorý nám Boh dal cez Krista.** Ten poklad je väčší ako zlo, ktoré na nás diabol priviedol. Diabol sa nedokáže stať ľudskou bytosťou. Hoci môže ovládnuť ľudskú bytosť, človek ostáva človekom a diabol ostáva diablom. Ide o dve rozličné osoby a prirodzenosti. Syn Boží však prijal ľudskú prirodzenosť a je nazvaný pravým Bohom a naopak, je Boh a je nazvaný pravým človekom v jednej osobe. Takto sa Boh priblížil k nám do našej odsúdenej

prirodzenosti ďaleko bližšie, ako by mohol diabol. Syn Boží má dve prirodzenosti v jednej osobe – má naše telo a krv, narodené z panny Márie, a predsa bol počatý zo Svätého Ducha bez muža. Preto Ho naša hriešna prirodzenosť neznečistila. Toto je radosť, o ktorej anjel hovorí. Moja kázeň je o sláve, ktorou Boh poctil našu prirodzenosť. Napriek všetkej podlosti a hanbe, do ktorej nás diabol priviedol cez hriech. Prichádza požehnanie, keď sa Boh blíži k nám. Preto anjel hovorí: ***Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu*. Hlboká túžba anjela je, aby nikto v ľudskom rode nebol odlúčený od tejto radosti, ale aby všetci zo srdca prijali túto radostnú správu, že sám zvrchovaný Boh sa stal telom a krvou s nami. On sa nám stal naším najbližším príbuzným, najbližším priateľom, naším telom a krvou.** Anjeli sú ďaleko slávnejšie stvorenia než ľudské bytosti. Sú svätoslužobní duchovia, ktorí nikdy nezhrešili a sú nesmrteľní. Boh si však volí nižšie, úbohé ľudské stvorenia, stratené v hriechu a podmanené diablom a mocou smrti. Táto skutočnosť nás má pohnúť uctievať, obdivovať, milovať a slúžiť tomuto človeku a Bohu – Ježišovi Kristovi.

Ľudia, ktorí nepoznajú nič z tejto slávy, sú bez nádeje a spasenia. Ale ešte horšie sú na tom tí, ktorí počujú správu anjelov alebo apoštolov, ale neokúsia ju a nemajú z nej potechu ani radosť. Môžete si byť istí, že minuli svoje spasenie. Netušia

o ňom a ani ho nemajú. Ak by môj otec bol veľkým a bohatým grófom, bol by som vskutku šťastný. Aký šťastný bol Izrael, keď sa Jozef stal egyptským kniežaťom! Je to prirodzená radosť. Prečo nechváliť Boha a neďakovať Mu, že prijal ľudské telo a teraz sedí po pravici Božej ako Pán nad všetkým? **Ktokoľvek porozumel, že Boží Syn sa stal človekom, nemôže zmýšľať o Pánovi Ježišovi Kristovi inak ako dobre**. Kristus je teraz jedno so mnou, má telo a krv ako ja. Keď toto vedomie vládne v srdci, potom každá obava z Božieho hnevu mizne. Prečo ľudia nechcú? Pretože diabol zaslepuje ich srdcia, takže sa nad touto radostnou správou ani len nezamyslia. A to som ešte nič nepovedal o našom vykúpení, len o Jeho narodení. To samotné by malo roztopiť naše srdcia.

Je tu však viac radosti, ako sme spomenuli vyššie – teda nad tým, že

sa Spasiteľ narodil pre nás a zobral naše telo. **On totiž chce byť naším Spasiteľom**. To je ten najdôležitejší bod a najväčší dôvod, prečo sa máme radovať. Tí, ktorí o tom nevedia, ani o tom nepočuli, sú stratení. Ale ako bolo povedané, ešte horšie sú na tom tí, ktorí počuli a stále počutým posolstvom pohŕdajú. **Tieto slová roztápajú nebesia i zem**. Smrť menia na radosť a obracajú všetky ťažkosti na chutné víno. **Kto by si pomyslel, že tento Spasiteľ sa narodil, aby bol naším Vykupiteľom?** Tento poklad nebol len pre Máriu, ale pre nás všetkých. Anjel povedal: ***Vám sa narodil Spasiteľ, ktorý je Kristus, Pán.*** Anjel rozprával pastierom, ktorí boli Židia a rozumeli, čo znamená Spasiteľ. **Maličké slovko *„vám“* nás má rozradostiť.** Hovorí anjel ku stromom a kameňom? Nie, hovorí k ľuďom, a to nie k jednému alebo dvom, ale ku každému z nás. Čo to pre nás znamená? Budeme pochybovať o milosti Božej a povieme: *„Apoštoli Peter a Pavel sa môžu radovať nad Spasiteľom, ale tento vznešený poklad nepatrí mne, úbohému hriešnikovi“*? Milovaní, keď poviete, že nepatrí vám, hneď sa vás spýtam: Komu potom patrí? Vari prišiel pre husi, kačice alebo kravy: Zabúdate na to, kým On je. Prišiel pomôcť iným stvoreniam, tým, ktorých prirodzenosť si vzal. **Stal sa jedine Synom človeka. A kto som ja? Nie sme vari ľudské bytosti? Sme.** A kto iný, ak nie ľudia majú prijať toto Dieťa? **Anjeli Ho nepotrebujú, diabli Ho nechcú. My Ho však potrebujeme a pre nás sa stal človekom. Preto sa nám patrí privítať Ho s radosťou**, keď anjeli hovoria: Lebo vám sa Spasiteľ narodil. Musíme vyryť slovo ***„vám“*** na naše srdcia a prijať Spasiteľovo narodenie s najväčšou radosťou. **Nemáme preto prijať Spasiteľa s ďakovaním, že sa pre nás narodil?** S Ním máme spoločné nielen telo a krv, ale **máme v Ňom duchovný poklad, ktorý je ďaleko väčší, než pozemská sláva** – totiž nášho duchovného a večného Spasiteľa. Ktokoľvek to vidí a verí tomu, rozumie, čo to znamená radovať sa veľkou radosťou. Na tejto zemi je pre nás nemožné úplne porozumieť významu tejto zvesti. Život je vskutku príliš obmedzený, naše srdce príliš malé, aby sme boli schopní oceniť a nieto obsiahnuť túto ohromnú radosť. Skúsenosť nám hovorí, ako niektorí ľudia kvôli priveľkej radosti dokonca zomierajú. Keby sme ju mali obsiahnuť celú, tak zomrieme. Čím silnejšia je viera, tým z tejto premáhajúcej milosti povstane viac radosti. **Pre ľudské srdce je nemožné neradovať sa, ak skutočne verí, že On je Spasiteľ od hriechu, smrti a všetkého zla**. Vskutku, kto našiel lekára, ktorý dokáže vyliečiť jeho nemoc, bude sa radovať. Áno, s vďačnosťou bude sľubovať drahému lekárovi, že nikdy nezabudne na jeho dobrú pomoc. Zaiste, radosť musí byť o to väčšia, ak zo srdca verí v Spasiteľa, ktorý je Kristus, Pán, ktorý mu dáva liek na hriech a večnú smrť. Väčšina ľudí však hľadá iný druh radosti, ktorá sa

im poskytne načas, tu a tam, ale ani na chvíľu nie sú skutočne slobodní od úzkosti. To nám ukazuje, že často prijímame túto správu ako sen, ktorý potom zase odchádza. Drahý anjel káže, spieva, ale my, bezbožní ľudia spíme s pokladom pred našimi očami a ušami a nevenujeme mu pozornosť. **Akokoľvek chytrý človek môže byť, no keď počuje to Slovo a nenájde v ňom radosť, má sa vskutku považovať za strateného človeka. Z čoho sa už má človek tešiť, ak nie z anjelskej správy: *Vám sa narodil Spasiteľ?*** Kto nie je zmenený týmto slovom a nechváli Boha a neďakuje Mu, jasne ukazuje, že je stratený a odsúdený človek. Preto nech je toto pokarhaním za všetok náš chlad a našu odolnosť voči tomu a nech nás to pohne zo srdca sa modliť o Jeho milosť, aby Duchom Svätým zmenil naše srdcia a pomohol nám.

Slová ***„Kristus, Pán“*** uzatvárajú kázeň. Kristus, Pán, je ten, ktorého si žiadali vidieť patriarchovia a proroci, ktorí Jeho príchod predpovedali. Sám Kristus hovorí, že náš otec Abrahám sa radoval, keď videl Jeho Deň. Čo by za to dali Abrahám, Izák a Jakob a všetci otcovia a proroci, keby mohli žiť dosť dlho na to, aby videli Kristovo narodenie? Túžobne o Ňom prorokovali, o Jeho príchode, a boli pohltení očakávaním. Toto je ten Kristus Pán, ktorý sa teraz narodil a anjeli o Ňom hovoria pastierom. **On bude udeľovať zdarma dar spravodlivosti, večného života a spasenia, ktoré sa stratilo ako dôsledok**

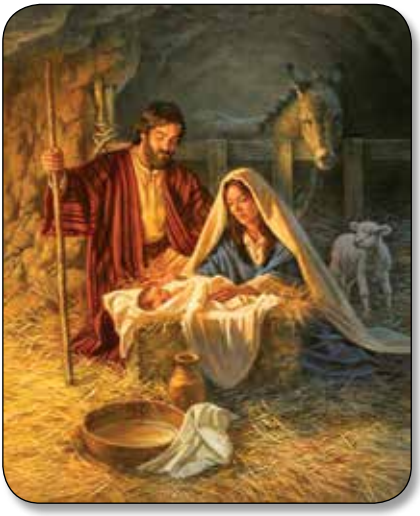

hriechu. **On opäť prinesie pokoj. Pán a zvrchovaný vládca sa narodil! Tešte sa!** Buďte odvážni a šťastní, povzbudení Ním, lebo to nie je Jozua a Dávid, ktorých máte, ale jediný Spasiteľ, ktorý je skutočne Kristus a Pán. Len On vás nezvrhne do pekla, ale vyslobodí z neho. Nebude súdiť, ani neodsúdi, ale odpustí vaše hriechy. On je váš Brat a Ručiteľ, váš Spasiteľ, Pán a Kráľ. **On zomrie pre vás, vykúpi vás z hriechu, smrti a diabla. Ktokoľvek verí v Neho, plesá nad Jeho narodením, je zachránený**. Kto nenachádza radosť v Jeho narodení, ani za to neďakuje Bohu, stále náleží diablovi. Nech každý z nás skúma svoje vlastné srdce, či sa raduje pre Jeho narodenie. Ak v ňom nenájde žiadnu radosť, mal by vedieť, že je stratený a odsúdený človek. **Ktokoľvek sa nad tým raduje, nech ďakuje Bohu a modlí sa, aby jeho radosť mohla rásť stále viac**. Amen.

Dr. Martin Luther

Vojnové Vianoce

***Rok 2018** bude v znamení pripomienky 100. výročia skončenia prvej svetovej vojny i toho samého výročia vzniku Československej republiky a Martinskej deklarácie, ktorej spolutvorcom bol modranský farár Samuel Zoch, neskôr biskup Západného dištriktu Ev. a. v. cirkvi. V roku 1918 prežili naši predkovia po dlhých štyroch rokoch vojny konečne pokojné Vianoce. O tom, aké boli tie vojnové, ako prežíval toto obdobie samotný Zoch i jeho súčasníci, vydáva svedectvo jeho úvaha napísaná pred viac ako sto rokmi s príznačným názvom **Čierne Vianoce**:*

Sú zasa čierne naše milé Vianoce, sú černejšie a žalostnejšie, ako takto rok (pozn. ide o rok 1915). Veď nejeden, ktorý vlani s bôľom postrádal svojho milého, mal aspoň nádej, že tohtoročné budú spolu tráviť – nejeden má už dnes i tú nádej pochovanú, tam, kde jeho milý leží v hrobe. Sú černejšie tieto Vianoce, veď dnes už otcovia so synmi stoja v jednom rade na poli smrti. Sú černejšie, veď akoby i viera na vyslyšanie modlitieb našich hynula v nás a dáko si ani nevieme predstaviť koniec tohto hrozného prelievania krvi.

A to, čo naše Vianoce vlani (pozn. v roku 1914) robilo skoro neznesiteľnými, to isté nás dnes ešte omnoho viac trápi. Načo nám Kristus, keď nevedel zamedziť vojnu? Čo nám donieslo Jeho narodenie, keď dnes ľudia ešte hroznejšie vojny vedú? Je klam ten vianočný pokoj na zemi, keď nieto žiadneho pokoja? Tieto otázky robia Vianoce ešte černejšími. A darmo by si sa skrýval pred nimi. Skrývať sa ani neprichodí! Musíš im smelo pozrieť do očí. Len to neslobodno zabúdať, že sú mnohí sami na vine, keď v tieto časy nevedia chápať význam Vianoc.

Pozri! Čím bol svetu – tomu širokému svetu, ktorý osudy krajín riadi, čím bol tomu svetu Kristus pred vojnou? Židovským učiteľom, ktorý hlásal pekné zásady a pre svoje učenie bol ukrižovaný. Toto a nič viac (pozn. to bolo stanovisko aj vtedajšej liberálnej teológie). Veď mnohé jeho pravdy vyhlásili za nezodpovedajúce pre dnešný svet. To sa vraj hodilo pre prvotných kresťanov, ktorí pochodili väčšinou z úbohých otrokov, ale nehodí sa pre dnešného človeka. V Ježišovi prestal svet hľadať Vykupiteľa – veď žiadneho nepotreboval, prestal hľadať vodcu – veď si myslel, že je dosť múdry, aby našiel pravú cestu aj bez Neho a prestal hľadať Spasiteľa – veď pri pohodlnom žití svet nepotreboval spásu.

Svet sa už pred vojnou dávno prestal riadiť podľa zásad Krista – a teraz, keď vojna ešte vždy zúri, jemu pripisujú na účet jej hrôzy. Jemu robia výčitky, že keď je kniežaťom pokoja, prečo nedá svetu pokoj, keď je mučeníkom lásky, prečo dá víťaziť nenávisti. Krista a jeho náboženstvo obviňujú. Ale vina je v tom, že prestali chodiť Jeho cestami a vydaní sú napospas

svojho umu a svojich citov, a tak vydaní hrôzam vojny. Že je tomu tak, že ľudia vedia i ten najvznešenejší dar Boží prekliatym urobiť, to dokazuje aj to, čo sa od narodenia Krista dialo. Veď Herodes hneď po narodení Pána oblial krvou nevinných dietok Betlehem, a tam, kde znel anjelský hlas o radosti, nebolo počuť iné, ako plač.

Neobviňujme Krista! On nie je vina, že milosrdenstvo, láska, pokoj ani dnes nepanujú, vinou toho sú ľudia, ktorí sa spustili Krista a ktorí plesali, že kresťanstvo je prekonané a zastarané, ktorí jeho náuku začali vyhadzovať zo škôl, aby budúce pokolenie nevedelo o Ňom viac, ako vieme o Mohamedovi.

Ľudia sú teda príčinou týchto čiernych Vianoc a ľudia príčinou toho, že Boh musel dopustiť na nás hrôzy vojny. Toto ťa snáď ešte väčšmi zarmúti – ale do tohto zármutku Vianoce prinášajú útechu. Veď Spasiteľ sveta sa predsa len narodil. Keď dnes i plačeme, ale nebude tomu tak na veky. Keď je dnes i ďaleký svet od Krista, ale predsa cesta navrátenia nie je zahatená. A čierne Vianoce sú dobrou cestou k tomuto návratu. Veď je to na bielom dni, že život bez Krista viedol k vojne, nuž žime s Kristom a tento život nás vyvedie z vojny, ten život umožní, čo mnohí za nemožnosť hlásajú, že bude bývať vlk s baránkom, a tak umožní, že za čiernymi Vianocami budú nasledovať – Veselé Vianoce.

Z článku **Samuela Zocha:** ***Čierne Vianoce*** *(Stráž na Sione, 1915, č. 15-16, s. 114-115) vybral a upravil* ***Peter Gažík***

Povedali o... zmene

JE VEĽMI POZORUHODNÉ, AKÉ ZMENY SA DEJÚ V ČLOVEKU, KEĎ SEDÍ V MINISTERSKOM KRESLE. ***KONRAD ADENAUER***

SVET SA NEMENÍ, MENIA SA IBA PRIANIA NA JEHO ZMENU. ***ELAZAR BENYOËTZ***

ZÁKLADNOU TÉMOU KRESŤANSTVA JE ZMENA – KTO SA NECHCE ZMENIŤ, NECH ZMENÍ VYZNANIE. ***PAVEL KOSORIN***

MEDZI VEĽKÉ OBJAVY NÁŠHO STOROČIA PATRÍ POZNANIE, ŽE ZMENOU POSTOJA MÔŽEME ZMENIŤ SVOJ ŽIVOT. ***WILLIAM JAMES***

300. rokov pamiatky posvätenia Dreveného artikulárneho kostola v Kežmarku

„Kto je medzi vami zo všetkého Jeho ľudu, nech bude s ním jeho Boh, nech ide do Jeruzalema v Judsku a nech buduje dom Hospodina, Boha izraelského; to je Boh, ktorý je v Jeruzaleme. Povstali náčelníci rodín judských a benjamínskych, aj kňazi a levíti, všetci, ktorých ducha povzbudil Boh, aby šli budovať dom Hospodinov v Jeruzaleme. Keď stavitelia položili základ chrámu Hospodinovho, postavili sa kňazi v obradnom rúchu s trúbami a levíti, synovia Ásáfovi, s cimbalmi, aby chválili Hospodina podľa návodu izraelského kráľa Dávida. S jasotom spievali chválu Hospodinovi: Lebo je dobrý, lebo naveky trvá Jeho milosrdenstvo nad Izraelom. Všetok ľud s veľkým jasotom pokrikoval chváliac Hospodina, pretože bol položený základ domu Hospodinovho“ (Ezd 1,3.5;3,10-11).

Milí bratia a sestry!

Prišli sme sem do tohto chrámu, aby sme spoločne s miestnym cirkevným zborom vyjadrili radosť z tohto chrámu. Od jeho posviacky uplynulo 300 rokov. Zrod tohto veľkého skvostu, ktorý patrí do zbierky chránených objektov UNESCO, sa nerodil ľahko. Stavali ho za veľmi tvrdých pomerov pre evanjelikov. Keď prišla chvíľa mierneho uvoľnenia v otázke náboženskej slobody, pustili sa Kežmarčania do stavby, ktorú obdivujú ľudia celé stáročia. Prichádzame do tohto chrámu pripomínajúc si jeho posvätenie, aby sme si uvedomili budovateľský zápas svojich predkov. Nielen v materiálnej rovine, ale aj v budovaní cirkevného spoločenstva tu v Kežmarku. Neprichádzame sem iba preto, aby sme len spomínali na minulosť, ale aby sme vnímali odkaz úsilia predkov pre budúcnosť – totiž, že sme povolaní, ako Boží ľud, budovať dom Hospodinov aj dnes. Samozrejme v Kežmarku už veriaci chrámy majú. Jeden veľký murovaný a tiež tento artikulárny z dreva. Obidva slúžia svojmu účelu. Preto dnes cítime skôr výzvu, aby sme sa ako spoločenstvo ľudí budovali v duchovný chrám. Je to výzva prečítaného starozmluvného textu, ktorá zaznela už starým Izraelitom v exile:

„Choďte a budujte dom Hospodinov!“

a) veriac, že Boh umožňuje nový začiatok

Čo je potrebné k tomu, aby sa človek pustil do takejto vznešenej práce: „*budovať dom Hospodinov*“, budovať jeho cirkev? Vybral som, bratia a sestry, text z knihy Ezdrášo-

vej, lebo mi v mnohom pripomína to, čo sa dialo pred vyše 300 rokmi na pôde tohto cirkevného zboru. Text, ktorý sme čítali, hovorí o situácii, v ktorej sa nachádzal izraelský národ. Po zavlečení do babylonského zajatia prišla chvíľa uvoľnenia, keď Perzia porazila Babyloniu a perzský kráľ Kýros umožnil Izraelcom vrátiť sa naspäť do svojej zeme. Vydal edikt, ktorým umožnil návrat židov do Jeruzalema. Čítali sme v našom texte: ***„Kto je medzi vami zo všetkého Jeho ľudu, nech bude s ním jeho Boh, nech ide do Jeruzalema v Judsku a nech buduje dom Hospodina, Boha Izraelského...!“*** (v. 3). Edikt pohanského kráľa bol príležitosťou pre Boží ľud, aby sa ujal prác. Iba starší si pamätali majestátnosť prvého chrámu. V Babylonii vyrástla úplne nová generácia. Po 40 rokoch už vôbec nedúfali, že bude možné nanovo fungovať ako spoločenstvo Božieho ľudu. Neverili, že bude ešte nejaký chrám v Jeruzaleme Hospodinovi stáť. A predsa Pán Boh mení situáciu. Mnohokrát vtedy, keď už my východiská nevidíme. Keď sme už rezignovali, predsa Pán Boh dáva novú milosť a novú príležitosť pre Boží ľud. Takto to bolo v Babylonii a takýto čas zažívali evanjelici po Šopronskom sneme v roku 1681. Po krutom prenasledovaní za vlády Leopolda I. boli odnímané evanjelikom chrámy. Bratislavské súdy a Prešovské jatky sú svedectvom, že byť evanjelikom v tej dobe vôbec nebolo ľahké.

Evanjelická šľachta musela povstať so zbraňou v ruke, aby bojovala za náboženskú slobodu. Príkladom je i váš kežmarský rodák Imrich Tököli. V tomto čase sa podarilo vybojovať na Šopronskom sneme (r. 1681) pre evanjelikov možnosť vybudovať dva chrámy v stolici. Mohli byť len z dreva bez použitia klincov, aby nemali dlhú trvácnosť. Hneď po roku 1682 bol vymeraný priestor, kde stojí dnešný artikulárny chrám. V roku 1687 dostali Kežmarčania podnet, aby konečne stavali. Vtedy vyšli dvaja kežmarskí rodáci do severnej Európy, kde boli protestanti, aby robili zbierky pre tento chrám. Napriek vykonanej zbierke ešte chýbalo veľmi veľa peňazí. Predsa však s pomocou Božou, vierou a úsilím sa podarilo tento chrám postaviť, neskôr rozšíriť do dnešnej podoby a posvätiť v roku 1717. Ani pre tých,

ktorí žili pred nami, nebolo ľahké konať také dielo – *„budovať Hospodinov dom“*. Je veľmi dôležité, aby si Boží ľud uvedomoval, že prichádzajú do života situácie, ktoré nám Pán Boh dáva, aby sme konali nové začiatky. Pre samotný kežmarský cirkevný zbor i celý región Spiša bola neradostná tiež situácia po 2. svetovej vojne. Mnohí nemeckí evanjelici museli odísť do Nemecka a evanjelické cirkevné zbory v tomto regióne sa vyľudnili. Museli si klásť otázku: Ako budeme fungovať do budúcnosti? Má to vôbec význam ťahať ďalej? A predsa dával Pán Boh zostatku cirkevníkov novú možnosť, novú ochotu i novú silu. Na to pamätajme, bratia a sestry, aj v dnešnej dobe. Prešla doba socializmu, v ktorej sme ani my neverili, že sa bude môcť niečo zmeniť. A predsa Pán Boh menil. Bola tu nová možnosť chopiť sa práce a budovať svoju cirkev. V 90-tých rokoch konca minulého storočia to bola veľká eufória. V katolíckej cirkvi i v našej ECAV boli posvätené mnohé kostoly. Bol to čas milosti, keď je možné pre cirkev niečo robiť. Nie je však najdôležitejšie, koľko kostolov vyrástlo, ale ako sme využili tento čas milosti preto, aby sme sa budovali ako duchovné spoločenstvo.

Ako sme využili tento čas? To je otázka pre každého jedného z nás. Je veľmi osobná, lebo okrem cirkvi boli za socializmu devastované aj naše kresťanské rodiny. Mnohokrát som ako farár počul plakať veriacich evanjelikov, ktorí povedali: Ten môj syn, tá moja dcéra úplne odpadla od viery. Mnohé sme v rodinách i v cirkvi zanedbali. Je všetkému koniec? Kýrov edikt, Šopronské artikuly, alebo Nežná revolúcia – to sú všetko momenty, ktoré hovoria o tom, že Pán Boh nezabudne nikdy na svoju cirkev. Nezabudne na svojho veriaceho a vždy mu dá možnosť nového začiatku. Otázkou je, ako sme tú Bohom darovanú milosť využili? Nezúfajme, že v našich rodinách to nie je tak, ako by sme si to predstavovali. Ešte stále máme tu milosť *„budovať dom Hospodinov“* vo svojich rodinách, v zbore i v celej cirkvi. Nepremrhajme túto príležitosť. Nekývnime rukou ako niektorí Izraelci v Babylonii hovoriac: „My do Jeruzalema nejdeme!“ Chopme sa práce, budujme duchovný život svojich rodín, svojho zboru, lebo Pán to od nás očakáva!

b) hlásiac sa k identite Božieho ľudu

Budovať dom Hospodinov môžeme iba tak, že sa budeme hlásiť k identite Božieho ľudu. Čítali sme, bratia a sestry, v našom texte: ***„Kto je medzi vami zo všetkého jeho ľudu, nech bude s ním jeho Boh a nech ide do Jeruzalema v Judsku a nech buduje dom Hospodina...!“*** Budovať *„dom Hospodinov“*, bratia a sestry, nemôže ten, kto sa k Hospodinu nepriznáva. Tí, ktorí žili v Babylonii, žili v multikultúrnej spoločnosti. Vtedy bolo dôležité priznať sa k svojmu ľudu: „Ja som Izraelita, vrátim sa na-

späť do Jeruzalema, cítim túto výzvu ako príležitosť pre seba!“ Aj keď existoval Kýrov edikt, predsa nebolo jednoduché priznať sa ku komunite Božieho ľudu a začať stavať dom Hospodinov. Tí, ktorí tak urobili, narazili na problémy. V knihe Ezdrášovej a Nehemiášovej čítame, že ich okolití miestodržitelia obviňovali zo vzbury proti kráľovi. Ísť do takého riskantného podniku sa niektorým Izraelitom nechcelo. Ale tí, ktorí vedeli kto sú a kam patria, tí to urobili s láskou a entuziazmom.

Bratia a sestry! Podobne, keď vyšiel Šopronský edikt a bolo možné začať stavať tento kostol, nebolo to pre tunajších evanjelikov jednoduché rozhodnutie. Určite jednotlivci zápasili s otázkou: Dám sa s nimi do partie? Veď ešte pred nedávnom stínali hlavy. Popravili evanjelika Jakuba Kraya, ktorý bol richtárom v Kežmarku. Nevráti sa to naspäť?

Ľudia sú veľmi obozretní. Keď som nastúpil po Nežnej revolúcii do Ochtinského cirkevného zboru, jedna cirkevníčka išla hore dedinou a spýtala sa ma: „Vy ste náš nový pán farár?“ Odpovedal som: „Áno, ja som tu nový.“ Riekla: „Viete, ja ešte nechodím do kostola, lebo, čo keď sa to ešte vráti.“ Takí sú mnohí ľudia. Takí boli aj v 17. storočí a takí sú aj dnes. Avšak iba tí, ktorí nie sú vypočítaví, ktorí dôverujú Hospodinovi a vedia si zachovať svoju tvár i v najťažších chvíľach, tí dokážu *„budovať dom Hospodinov“*. Urobíme rozhodujúci krok, ako urobili Izraelci? Bude nám výzva „budujte dom Hospodinovi!“, posvätnou? Myslím si, že aj v dnešnej dobe je dôležité, aby sme chcejúc budovať svoju cirkev, zachovali si svoju

tvár, svoju identitu – identitu evanjelického kresťana. Možno poviete, v dnešnej dobe hovoriť o identite nie je moderné. Žijeme v európskej multikultúrnej spoločnosti, v dobe, kedy sa hovorí o ekuméne. Prečo zdôrazňovať svoje korene? Preto, lebo dobrým človekom môžem byť len vtedy, keď si uvedomím svoju identitu. Nemôžem hovoriť: Som človek a nie je potrebné, aby som mal nejaké meno. Mať meno je dôležité pre uvedomenie si svojej identity a bez nej nie je možné vnímať svoje človečenstvo. Iba tí, ktorí prijali svoju identitu, sa vedia otvárať iným ľuďom. Myslím si, že to platí aj o náboženskom spoločenstve. Náboženské spoločenstvo, ktoré nechápe a neprijíma samo seba, sa nedokáže otvárať inému náboženskému spoločenstvu a nedokáže pestovať správnu ekuménu. Zároveň, bratia a sestry, to spoločenstvo, ktoré stratilo svoju tvár, má svoju budúcnosť otáznu. Ak človek ochorie na sklerózu a prestane si pamätať, tak musíme takého človeka sprevádzať, lebo na každom kroku na neho číha nebezpečenstvo. Ak zabudneme v našej cirkvi, čí sme, hrozí nám nebezpečenstvo zániku. Ak zabudnete v Kežmarku, v tom oproti minulosti zmenšenom cirkevnom zbore, čí ste a nebudete dbať na rozvoj svojho spoločenstva, ťažko budeme hovoriť o *„budovaní domu Hospodinovho“*.

Bratia a sestry! Práve tento rok, keď si pripomíname 500. výročie reformácie, je novou príležitosťou k tomu, aby sme sa zamýšľali nad svojimi koreňmi. Klaďme si otázku: Čo bolo našim otcom tak sväté, že dokázali položiť za to aj svoje životy? Teraz je čas, aby sme sa vrátili k týmto hodnotám, ktoré oni vyznávali. Priznávajme sa k nim a vštepujme ich ďalším generáciám.

c) nasledujúc vzory

Budovať dom Hospodinov je ľahšie, ak môžeme nasledovať vzory. Čítali sme v našom texte, že ten-

to reštart Božieho ľudu nebol jednoduchý. Bola tu príležitosť, ktorú vytvoril Kýros i volanie Ezdráša, Nehemiáša alebo Zerubábela, ktorí volali ľudí: „Poďte do Jeruzalema!“. Avšak nadchnúť ľudí pre túto aktivitu, presvedčiť ich o zmysluplnosti riskantného podujatia budovať sväté dielo, ukázať im, že sa to dá a strhnúť ich na budovanie tohto svätého diela nebolo jednoduché. Čítali sme, že ***„povstali náčelníci rodu judských a benjamínskych aj kňazi a levíti, ducha ktorých povzbudil Boh, aby šli budovať dom Hospodinov“***. Keby sa to bolo nechalo len tak chaoticky na samotné rozhodnutie ľudu, neviem, aký by bol výsledok. Pravdepodobne mizivý. Ale keď sa k tomu pridali predstavitelia, náčelníci kmeňa, kňazi, levíti, zrazu povstalo spoločenstvo, ktoré malo silu odísť do Jeruzalema. Menili svoje postoje, odchádzali z miest, ktoré im dávali istotu a vracali sa naspäť do zeme otcov. Išli do neistoty, ale predsa v ústrety tomu, čo bolo ich jedinou budúcnosťou, čo im umožnilo prežiť ako národu, ale aj ako Božiemu ľudu. Môžeme si všimnúť v našom texte, že povstali náčelníci, teda neordinovaní. Nielen kňazi, ale aj neordinovaní. Ako predstavitelia svojich kmeňov mohli strhnúť tých, pre ktorých boli prirodzenou autoritou a požívali u nich úctu. Aj kňazi aj náčelníci. Povedané našou rečou: aj duchovní aj neordinovaní. Všetci predstavitelia začali ťahať za jeden povraz, a tak sa mohlo dielo *„budovania domu Hospodinovho“* pohnúť dopredu.

Bratia a sestry! Aj dnes potrebujeme mať vzory, ktoré tiahnu. Už starí Rimania hovorili, že príklady tiahnu (exempla trahunt). Platí to aj dnes. Musím ako biskup byť vzorom pre ľudí. Musím ako farár byť vzorom pre veriacich v cirkevnom zbore. Musím ako otec rodiny byť vzorom pre svoje deti. Ak sa to deje, tam vzniká nový začiatok, nová existencia. Budeme mať odvahu stať sa vzormi – náčelníkmi svojich rodín? Alebo svoje rodiny a svoje deti necháme, aby sa pohrali so svojím najnovším mobilom a otázky ich duchovného smerovania a výchovy nás nezaujímajú? Stačí, keď sme ich materiálne zabezpečili? Skúsme o tom rozmýšľať v našej cirkvi, lebo cítime, že sa v našich rodinách prestalo duchovne žiť. Preto sme oslabli ako cirkev,. lebo sme svoje kresťanstvo obmedzili iba na nedeľnú návštevu kostola. Staňme sa náčelníkmi svojich rodín! Vráťme duchovný život do našich rodín! Poďme a *„budujme dom Hospodinov“* - svoju cirkev!

d) kladúc základy

„Budovať dom Hospodinov“ je možné, ak máme ochotu klásť základy. Čítali sme v našom texte, že navrátilci *„položili základy domu Hospodinovho“* a mali z toho obrovskú radosť. Položiť základy je veľmi ťažké. Je to veľká drina. Tí, ktorí budovali svoj rodinný dom, vedia, že člo-

vek sa najviac narobí pri základoch. Do základov investujeme najviac peňazí a nič za nami nevidno. To mnohokrát znechucuje. A predsa základy sú najdôležitejšie. To platí nielen v materiálnom slova zmysle, ale aj v duchovnej rovine – v budovaní cirkvi. Je potrebné budovať základy duchovného spoločenstva – základy viery. Položme si otázku: Urobili sme preto niečo? Niektorí rodičia iba vyšlú svoje dieťa, najmä v čase výučby konfirmácie, do kostola, ale sami nejdú. Niektorí už ho ani nevyšlú. Vybudujú z neho duchovnú osobnosť? Kedy sme povedali svojim deťom, čo je dôležité pre jeho spásu a pre jeho duchovný rasť? Učili sme malé deti skladať ruky k modlitbe, aby si od malička zvykali utiekať sa k Všemohúcemu Bohu? Veď práve v detstve s dôverou prijímajú, že modlitba nie je útek do neznáma. Naučia sa v modlitbe spúšťať kotvu dôvery k Bohu v čase búrok života a spájať sa s bytosťou, ktorá ich prevyšuje. Kedy nás naše deti videli čítať Písmo? Brali sme ich za ruku, aby šli s nami do kostola namiesto toho, aby sme ich len vyslali? To sú veci, v ktorých máme v našej cirkvi veľké medzery. V minulosti sa základy viery kládli v rodinách. Deti prichádzali na náboženstvo a už vedeli Otčenáš, Desatoro i Vieru všeobecnú kresťanskú, lebo sa ich naučili doma. To už dnes u mnohých neplatí. Nie preto, žeby sa to nedalo. Skôr preto, že sme zabudli, že duchovný základ je veľmi dôležitý pre osobnosť nášho dieťaťa i pre zdravé fungovanie našej rodiny. Budujme základy! Nie je samozrejmosťou, že ich prichádzajúce generácie majú. Nič nefunguje samospádom ako „perpetuum mobile“. Keď som ako farár dával písomky na náboženstve, tak som žasol, že niektoré deti nevedeli, že sa Ježiš narodil v Betleheme. Myslel som si, že takú vec musí vedieť každý, ale mýlil som sa. Naspäť sa musíme vracať k budovaniu základov. Čo pre nás bolo samozrejmosťou, lebo sme v cirkvi rástli, nie je samozrejme pre novú generáciu. Mnohí už takto v cirkvi nerastú a neprijímajú náboženské pravdy ani doma. Preto nebuďme leniví a budujme základy viery v ľuďoch nám zverených! Vracajme sa k tým základným hodnotám a pravdám, ktoré kedysi dávali nám!

e) slúžiac Bohu s radosťou

To posledné, čo chcem povedať je, že ten, ktorý buduje dom Hospodinov, slúži Pánu Bohu s radosťou. V závere textu sa hovorilo, že keď boli položené základy domu Hospodinovho, tak spoločenstvo Božieho ľudu malo obrovskú radosť a preukazovali to na bohoslužbe. Radovali sa z toho, že je dobrý Hospodin, naveky trvá jeho milosť nad Izraelom a Jeho vernosť z rodu na rod. S jasotom pokrikovali a chválili Boha, pretože bol položený základ domu Hospodinovho. Bola to radosť a zároveň nový záväzok. Nová vzpruha pokračovať v stavbe a v budovaní spoločenstva Izraela. Výkriky radosti ho-

voria, že Izraelci nekonali Božie dielo zo zotrvačnosti. Práca na Božom diele bola pre nich príležitosťou, a nie povinnosťou. Nie príležitosť k sebapresadzovaniu, ukázaniu, kto je lepší, ale príležitosťou k prineseniu obete. Kázňový text o tom pokriku hovorí, že oni to vnímali ako Božiu milosť, že môžu participovať na budovaní domu Hospodinovho. Aké je to vzdialené, keď niekedy počujeme v našich cirkevných zboroch z úst niektorých: „Ach, zase ja?" Je to signál, že dotyční vnímajú prácu na Božom diele ako ťarchu – ako povinnosť. Úprimne veriaci ľudia ju vnímajú ako milosť. Uvedomujú si, že Pán Boh mi dal šancu narodiť sa do tejto chvíle, aby mohli pridať ruku k Jeho dielu. Kým také myslenie nebude v našich hlavách, ťažko budeme napredovať v budovaní našich rodín i svojej cirkvi. Buďme tými, ktorí si uvedomujú hĺbku pozvania: *„Poďte a budujte dom Hospodinov!"* Takí pochopili, že nikdy k budovaniu nie je neskoro. Vedia, že ruku k dielu pridajú iba tí, ktorí patria k Božiemu ľudu rozumejúc svojej identite. Takí radi nasledujú vzory, kladú duchovné základy a radujú sa z darovanej Božej milosti pracovať na Božom diele! Amen!

MODLITBA:

Nebeský Otče! Ďakujeme Ti za tento chrám! Je úžasný. Mnohí aj neveriaci ľudia prichádzajú dnu, aby sa kochali skvostami, ktoré sú v ňom. Ďakujeme, že práve v tomto dreve chrámu môžeme vidieť ukrytú vieru a presvedčenie našich evanjelických predkov. Tento chrám nie je len predmetom obdivu, ale skôr výzvou pre nás, ktorí stojíme na ich mieste dnes. Aj my dnes potrebujeme pocítiť zodpovednosť k budovaniu domu Hospodinovho. Daj, Pane, aby táto Ezdrášovská výzva bola nám veľmi blízka v dnešnej dobe. Ani dnes nejde všetko samospádom. Dnešná doba potrebuje tých, ktorí sa rozhodne hlásia ku Kristovej cirkvi, vedia, v koho uverili a prečo sa namáhajú na diele Božom. Daj, Pane, aby nám tieto veci boli jasné, aby sme budujúc Tvoje dielo cítili radosť z Teba, že aj nás si povolal k svätej veci. Amen.

Mgr. Slavomír Sabol,
biskup Východného dištriktu ECAV na Slovensku

PROGRAM BOHOSLUŽIEB

PRI PRÍLEŽITOSTI 300. VÝROČIA PAMIATKY POSVÄTENIA DREVENÉHO ARTIKULÁRNEHO KOSTOLA V KEŽMARKU

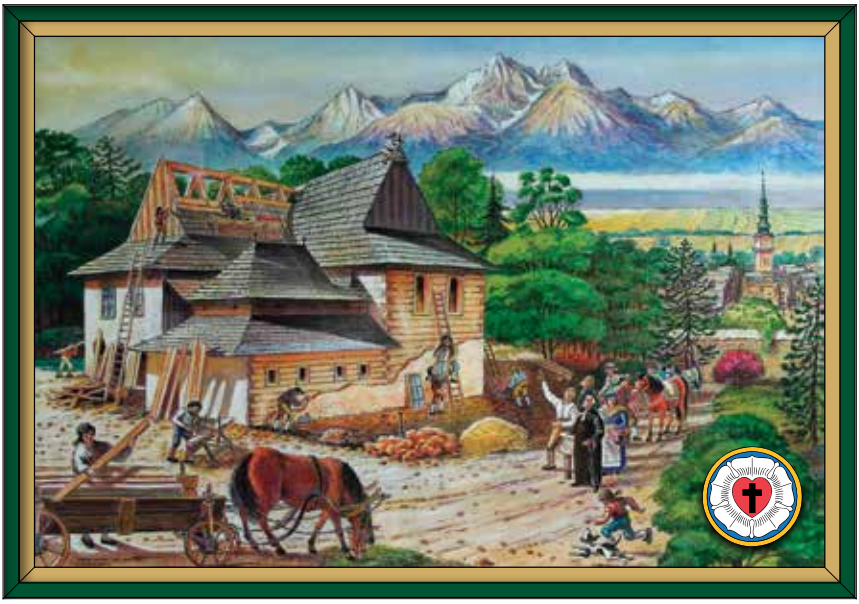

1. SLÁVNOSTNÝ VSTUP

Brass collegium Levoča

2. PRIVÍTANIE

Mgr. Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku

3. PREDSPEV

Mgr. Slavomír Sabol, biskup Východného dištriktu ECAV na Slovensku

L: Najsvätejší,

Z: Bože všemohúci, pre Syna svojho jednorodeného, Jezu Krista láskavého, zošli nám Ducha Svätého, ktorý by aj naše srdcia sám ohňom zapálil a pri rozličnosti jazykov všetky národy v jednotu viery zhromaždil. Haleluja, sláva Bohu!

4. KONFITEOR

Mgr. Slavomír Sabol, biskup Východného dištriktu ECAV Na Slovensku

L: Skloňme sa pred Hospodinom a vyznajme spoločne:

Z: Bože milostivý, priznávam, že som sa previnil(a) myšlienkami, slovami a skutkami. Konal(a) som, čo je zlé, a zanedbal(a), čo je dobré. Úprimne to ľutujem a prosím, zmiluj sa nado mnou. Daj mi silu, aby som odolával(a) zlu.

Nech som hodnejší(ia) toho obrazu, na ktorý si ma stvoril. Pomáhaj mi k tomu, Otče dobrý.

L: Otec nebeský, ktorý skúma ľudské srdcia, počuje naše prosby a podľa svojho sľubu sa zmiluje nad tými, ktorí sa úprimne kajajú. Nech sa tak stane. Amen.

5. PIESEŇ 207

1. Bože veľký od večnosti, / Ty celý svet spravuješ, / i mňa dosiaľ od mladosti / chrániš a opatruješ. / V tento vzácny svätý deň / oslavovať Teba chcem.

2. Tento deň je zvlášť milým dňom, / lebo je sviatok Boží, / Boh mi dáva spočinúť v ňom / a radosť moju množí, / Duchom svojím vedie ma, / učí ceste spasenia.

3. Keby som dnes len zaháľal, / v pýche žil či rozkoši, / len o prospech svoj sa staral, / čože mi to osoží? / Všetko, čím som a čo mám, / Tebe, Bože, oddávam.

4. Vďaka, Bože za tento deň, / že na spásu nám slúži. / Aký šťastný je človek ten, / ktorý po Tebe túži / v modlitbách a vo speve. / Nič lepšieho on nevie.

5. Najkrajšia je služba Pána, / najsladšie slovo Jeho, / verný ako včielka zbiera / občerstvenia med z neho; / pohľad k Bohu upretý / posilní a posvätí.

6. Riekni na to, Bože: Amen! / čo sme teraz spievali, / daj, aby sme Ťa každý deň / vrúcne oslavovali, / až kým k Tebe prídeme, / tvárou v tvár Ťa uzrieme.

6. SLÁVA

L: Sláva na výsostiach Pánu Bohu.

Z: A na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.

7. POZDRAV

L: Pán Boh buď s vami!

Z: I s Duchom Tvojím!

8. KOLEKTA

L: Pánu Bohu nášmu ...

Z: Amen, amen, amen.

9. ŽALM 84,2.3.3.6.8-11,

Mgr. Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku

L: Aké sú milé Tvoje príbytky, ...

Z: Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému, / ako bola na počiatku i teraz i vždycky i naveky vekov. Amen. //

10. PIESEŇ 579

1. Chválime Ťa, Bože, / za tento deň radosti, / a vrúcne Ťa ctíme / za dar Tvojej milosti, / že môžeme spolu / zasvätiť pamiatku / posvätenia chrámu / radostného sviatku.

2. Jasné svetlo slova, / ktoré nám svieti krásne, / kiež stále plápolá / a nikdy nevyhasne, / nech tu my i naši / potomci plesáme / a po všetky časy / radosť nachádzame.

3. Slovo a sviatosti, / ó Pane, zachovaj nám/ v úprimnej vážnosti, / ochraňuj tento náš chrám, / žehnaj našim krokom, / keď sem prichádzame, / buď s nami aj potom, / keď sa rozídeme.

4. Ó Pane, s tými buď, / čo chrám vrúcne milujú, / požehnávaj svoj

ľud, / aj tých, čo ho spravujú, / prebúdzaj k ochote / a roznieť lásky plam, / prinášať obete, / zveľadiť tento chrám.

5. Nedaj sa spokojiť / iba s chrámom pozemským, / premeň na živý chrám / srdcia všetkých veriacich, / a keď raz smrť zborí / ten stánok smrteľný, / veríme, dáš nový / pri slávnom vzkriesení.

11. EVANJELIUM: JÁN 2,13-22

L: Dnešné sväté evanjelium Ježiša Krista ...

Z: Chvála Tebe, Hospodine, haleluja!

12. VYZNANIE VŠEOBECNEJ VIERY KRESŤANSKEJ

13. PIESEŇ 271

1. Nezúfaj, stádočko malé, / aj keď nepriateľ tvoj stále / teší sa, že ti uškodí, / hoc mnohokrát ťa napadne, / čo chce, nikdy nedosiahne, / Pán Boh si svojich ochráni.
2. Ak znášaš hanu, príkoria, / to Božia vec je, nie tvoja – / veď v tom je verných útecha, / že Pán Boh z nebies výsosti / vidí ich všetky ťažkosti / a zahynúť ich nenechá.
3. Nezúfaj, vzmuž sa, húf malý, / necúvni ani v zlej chvíli, / vždy háj česť mena Božieho, / Boh protivníkov premôže, / k víťazstvu svojim pomôže, / odplata je vecou Jeho.
4. Amen! Ó Pane Ježiši, / Obranca cirkvi najlepší, / stoj pri nás v každej ťažkosti, / aby sme v Tvojej ochrane, / slúžili Tebe oddane / v neohrozenej vernosti.

14. KÁZEŇ

Mgr. Slavomír Sabol, biskup Východného dištriktu ECAV na Slovensku

15. BRASS COLLEGIUM LEVOČA

16. PIESEŇ: HĽA DEŇ, KTORÝ UČINIL PÁN

Spojené spevokoly Tatranského seniorátu ECAV na Slovensku a Sláčikový orchester Základnej umeleckej školy A. Cígera v Kežmarku

17. PÁSMO K 300. VÝROČIU POSTAVENIA DREVENÉHO ARTIKULÁRNEHO KOSTOLA

Napísala: PhDr. Nora Baráthová, **Účinkujú:** Dominika Ondo-Eštekova, Vierka Kapolková a Eva Ciriaková

18. PIESEŇ: MÔJ MILÝ BOŽE

Spojené spevokoly Tatranského seniorátu ECAV na Slovensku a Sláčikový orchester Základnej umeleckej školy A. Cígera v Kežmarku

19. POZDRAVY HOSTÍ

20. PIESEŇ 648

1. Vezmi, Pane, život môj, / posväť ma, nech som len Tvoj! / Čas môj, dni a hodiny, / vezmi, Jezu jediný!
2. Vezmi moje ruky sám, / uč ma, ako slúžiť mám! / Vezmi nohy nauč ich / kráčať cestách po Tvojich!
3. Vezmi mojej lásky kvet, / vezmi, čo je Tvoje späť! / Pane, nech je život môj / navždy, večne, celý Tvoj.

21. ANTIFÓNA 75

L: Tí, ktorí dôverujú Hospodinu, sú ako vrch Sion.

Z: Ktorý sa nepohne, ale trvá naveky.

22. KOLEKTA: OTČE NÁŠ

L: Modlime sa: ...
Z: Amen.

23. ÁRONOVSKÉ POŽEHNANIE

L: Pán Boh, požehnaj ...
Z: Amen, amen, amen.

24. PIESEŇ 263

1. Hrad prepevný je Pán Boh náš, / zbroj výborná i sila, / z každej núdze vytrhne nás, / ak by nás zachvátila; / veď starý nepriateľ / zničiť by nás chcel, / veľká moc a klam / strašná jeho je zbraň; / v svete nemá rovného.
2. Čo je naša ľudská sila? / Sama nás nezachráni, / máme však od Hospodina / štít v každom bojovaní. / Pýtaš sa kto je ním? / Ježiš, Boží Syn, / Ten zachránil svet, / iného Boha niet, / On napokon zvíťazí!
3. Hoc diablov plný bol by svet, / chcejúcich nás pohltiť, / nemusíme sa strachom chvieť, / musia všetci ustúpiť. / Knieža sveta toho / trúfa si mnoho; / neuškodí nám, / odsúdil ho náš Pán; / slovíčko ho porazí!
4. Slovom Božím neotrasú, / úspech im neprislúcha; s nami je každého času, / Pán s darmi svojho ducha. / Môžu zničiť všetok / rod i majetok, / vziať česť, hrdlo, dom, / náš poklad nie je v tom; / nebesá nám zostanú.

ODHALENIE PAMÄTNEJ TABULE

Pieseň 278

Hudobný sprievod: Brass collegium Levoča

1. Vzbuď ducha dávnych svedkov, Pane, / čo Sion verne strážili / a vo dne, v noci, neúnavne / o Tebe smelo svedčili, / nech mocne hlas ich svetom znie / a ľudstvo k Tebe privedie.
2. Daj, nech Tvoj oheň čím skôr vzplanie, / ožiari každý sveta kraj; / na žatvu svoju mnohých, Pane, / Ty pracovníkov vysielaj, / veď málo ich je, vidíš sám, / nuž pomôž, veď si žatvy Pán.
3. Zjav slovo svoje mnohým ľuďom, / vo viere predkov nech stoja, / daj zvíťaziť nad každým bludom, / praj cirkvi svojej pokoja / a láskou podmaň celý svet / pre mena svojho slávu, česť.

4. A daj, nech pravda Tvojho slova / prenikne v každý sveta kút, / nech pohrnie sa húfne znova / ku Tebe, Pane, verný ľud,/ nech zrno Tebou zasiate / prináša klasy bohaté.
5. Ty slávne dielo skončíš iste, / veď Sudca si a Spasiteľ; / hoc obzory sú ešte hmlisté, / za nimi predsa večný cieľ / vo viere jasne vidíme. / A Ty dáš viac, než prosíme.

Za svetlom ísť

Bohuslav Kortman

Niekto má rád nad hlavou slnko,
inému mrak rozjasní tvár.
Vo vetre stáť si ďalší zvykol,
či zima je alebo je jar.

Vždy musíš ísť za Jeho hviezdou,
za hviezdou ísť, putovať v tmách.
Veriť, že ten, kto hľadá, nájde,
aby mohol v Ňom seba nájsť.

Bez dôvery lietať sa nedá,
do priepasti hrozí ti pád.
Nádeje líč beznádej strieda,
ochráni ťa prepevný hrad.

Vždy musíš ísť za Jeho svetlom,
za svetlom ísť, putovať v tmách.
Veriť, že ten, kto hľadá, nájde,
aby mohol v Ňom seba nájsť.

Na cestu tam sa Jeho spýtaj,
keď tichá noc vystrieda deň.
Kde radostná túžba je skrytá,
pôjdeš snívať vianočný sen.

Vždy musíš ísť za Jeho hlasom,
za hlasom ísť, putovať v tmách.
Veriť, že ten, kto hľadá, nájde,
aby mohol v Ňom seba nájsť.

Povzbudivá minulosť

Kázeň, ktorá zaznela 17. 09. 2017 na stretnutí artikulárnych zborov v Kežmarku

Som tu dnes tak trochu ako zástupca artikulárnych zborov, v ktorých kostoly už nestoja.

Pôsobím už v druhom takomto zbore. Batizovce a teraz Levoča.

Batizovce spolu s Toporcom boli dva zbory v Spišskej stolici, v ktorých, okrem kráľovských miest, dostali súhlas na postavenie dreveného kostola po Šopronskom sneme.

V Batizovciach bol drevený kostol postavený na mokrine, podhnil a hrozilo jeho zrútenie. 2x poslali delegáciu ku panovníčke Márii Terézii so žiadosťou o súhlas na opravu. Ani raz u nej nepochodili. Kostol kvôli bezpečnosti museli rozobrať, zbúrať.

V Levoči stáli dokonca 2 drevené kostoly. Nie súčasne! Prvý z r. 1688 im v r. 1709 vyhorel. Na jeho mieste postavili druhý v r. 1713. Keď ale o 134 rokov bol dokončený veľký evanjelický kostol na námestí (1837),

drevený rozobrali (zbúrali). Už ho nepotrebovali. Boli praktickí.

Oba drevené kostoly v Levoči mali rovnaký pôdorys a taký istý má aj tento kežmarský, postavený o 4 roky neskôr ako druhý levočský.

Ak trochu odľahčím, vtedy našich predkov viery vôbec nezaťažovala minulosť 100-ročnej vojny medzi KK a LE. Lebo ich spájalo vyznanie viery a vzájomná pomoc. Dnes tu prítomní Levočania sa môžu trochu cítiť ako vo svojom.

Text: Smelé vyznanie ap. Petra, keď na začiatku prvej cirkvi spolu s apoštolom Jánom ich vyšetrovala židovská rada.

Sk 4,12: Apoštol Peter o Pánovi Ježišovi Kristovi jasne vydáva jasné svedectvo: ***„Nieto spasenia v nikom inom, lebo nebolo dané pre ľudí iné meno pod nebom, v ktorom by sme mali dôjsť spasenia.“***

Svedectvo viery má byť pre druhých v prvom rade na povzbudenie. Životy verných sú vždy dôkazom Božej moci, Jeho priznania, divných zásahov.

Spomínanie na minulé generácie vo viere môže a má v nás spôsobovať vďačnosť, no zároveň túžbu, rozhodnosť dôverovať Bohu tak ako oni. On sa dokázal pri nich a dokáže sa aj pri nás dnes.

Často sme ale svedkami opaku – sme nadšení svedectvami Biblie aj histórie, ale akoby bez dotyku našej rozhodnosti, bez odvahy priznať, že Boh je ten istý a chce aj pri nás konať podobne. Dnes, v inej dobe, inej spoločenskej klíme, politickej kultúre, či úrovni demokracie, ale stále s rovnakou nutnosťou odvážneho vyznávania a odolávania nástrahám, tlakom, zvodom, vierolomnosti, povrchnosti, zakrývania pravdy...

Vžiť sa do toho, čo prežívali „predšoproňski a artikulárni evanjelici“ si netrúfam. Čo pre nich znamenali tajné stretania... nepozorované schádzanie po pivniciach a tajných miestach s vedomím odhalenia, trestov, hrozieb. Vcítiť sa do života veriacich rodín, kde deti mohli prísť o rodičov, zvlášť otcov...?! Ako vyzerali susedské vzťahy – podozrenia, obozretnosť?!

Uvažovanie nad tým skôr zahanbuje našu dnešnú slobodnú prax kresťanstva.

Lepšie bude, ak nás minulosť a zvlášť Písmo povzbudí:

- ku vďačnosti za slobodu
- ku odvahe svedčiť, lebo nám nehrozia
- ku zmysluplnej službe, lebo sú možnosti

Nie, nechcem idealizovať vieru artikulárnych evanjelikov, no v jednom som si skoro istý – nepriateľstvo, hrozby, potupa, zaznávanie, hroziace tresty či likvidácia ich neodradili od viery v Pána Ježiša. Len si uvedomme, že prvý levočský drevený kostol začali stavať koncom roka 1687 – akurát vrcholili Prešovské jatky. Pred piatimi dňami 12. septembra uplynulo 330 rokov od ich ukončenia, od popravy posledných štyroch mučeníkov. Od marca do septembra vyčíňal generál Caraffa. A vzdia-

lenosť medzi Prešovom a Levočou je cca 60 km. Odvaha? Trúfalosť? – nazvem to živá odovzdaná viera.

Nasledujme ju. Teda aspoň sa povzbuďme k nasledovaniu Krista.

Stavby artikulárnych kostolov museli spĺňať požiadavky. Dnes sa nám javia ako znevýhodňujúce, ponižujúce.

Neviem, možno to tak chápali aj vtedy. Ale čo, keď to pre nich bola skôr výzva, apel k splneniu. Aby mali miesto stretania, aby mohli vyjsť z pivníc a tajných miest a konečne na oddelenom mieste chváliť Boha a budovať sa vo viere. Aj keď iba drevený kostol, aj keď na nevyhovujúcom mieste mimo hradieb, aj keď na postavenie mali iba rok, aj keď bez základu, bez veže a s vchodom mimo ulice!

3 z týchto podmienok na stavbu artikulárnych kostolov použijem ako výzvu, povzbudenie, odkaz pre našu vieru.

3 podmienky ku stavbe kostola – miesta na oslavu Božieho mena budú smerovať ku podmienkam spásy, ku večnej oslave Pána Boha.

1. podmienka: ***kamenný základ mohol mať nanajvýš jednu stopu od zeme***

Stavby artikulárnych kostolov mali mať slabý základ.

Vieme, čo znamená stavba bez základu, či so slabým základom. Nestabilita stavby. Ako dom na piesku.

O to šlo neprajníkom. Záškodné podmienky mali čo najviac prekážať stavbám kostolov a ich fungovaniu. Mala byť skrátená ich trvanlivosť. Tak dopadol batizovský artikulárny kostol.

Vyznieva to paradoxne, ale v kostoloch bez dobrých základov sa stretávali veriaci, aby budovali svoj život na najkvalitnejšom základe, na pravej duchovnej skale, na Kristovi.

A tak v stavbe so slabým základom sa budovali veriaci na jedinom základe spásy. Lebo toto je zásadná podmienka pre záchranu hriešnika. Niet nikoho iného, kto by bol základom vykúpenia.

Napriek tomu, že prevažná väčšina artikulárnych kostolov kvôli chabým základom nevydržala – padli alebo ich museli rozobrať, predsa! – základ spásy, ktorý sa v nich zvestoval, pretrval a zostal. Základ zostal v srdciach viery pre ďalšie generácie, aj pre nás.

Keď apoštol Pavel povzbudzoval k službe Timotea a vnímal protivenstvá a prekážky, v 2. liste ho ubezpečoval týmito slovami: ***„Napriek tomu, že mnohí zblúdili od pravdy, pevný Boží základ stojí a má túto pečať: Pán poznal tých, čo sú Jeho.“*** A pozná aj nás, ktorí budujeme svoj život na Kristu. Odvraciame sa od neprávosti, lebo Ho vyznávame ako svojho Spasiteľa a Pána. Iba tak obstojíme – napriek tlaku doby, zlým vplyvom a zvodom. A myslím, že nám na tom záleží – aby obstáli naše deti, rodiny, manželstvá, spoločenstvá, osobná viera každého z nás.

K tomu ale nevedie slabý základ:

- nevedie k tomu povrchné budovanie vo viere, povrchné vnímanie a uplatňovanie Božích právd

- Život na Kristovi necharakterizuje neochota hlbšie sa vzdelávať a poznávať Božie slovo
- či plytký a laxný prístup k vyznávaniu, k spoločenstvu, k svedectvu, k službe...

Taká stavba viery neobstojí.

Iba stavba s pevným základom má perspektívu. Stavba na Kristovi má svoju perspektívu ukotvenú vo večnom spoločenstve s Ním. Lebo ako píše ap. Pavel v 1. Kor. 3,11: ***„Nikto nemôže položiť iný základ než ten, ktorý je už položený, a tým je Ježiš Kristus.“*** On jediný je ten uholný kameň, základ spásy – lebo v nikom inom nám nedal nebeský Otec záchranu.

2. podmienka: ***postavený na okraji obce, mimo mestských hradieb***

Táto podmienka dávala nálepku menejcennosti, druhoradosti, opovrhnutia, či menšieho významu. Tak stavbe ako aj tým, ktorí tam prichádzali.

Áno, mohlo to byť ponižujúce. Odstrčení na periférii.

Prijali to! Nebola to prekážka! Neurážali sa na tom a nevyžadovali zmenu! Zniesli poníženie!

Prijatím tejto ponižujúcej podmienky sa stali svedectvom o inom, omnoho dôležitejšom ponížení a opovrhnutí. O tom, ktoré prijal Boží Syn.

Prijatím ponižujúcej podmienky stavať mimo, byť odstrčení, mohli postaviť artikulárne kostoly. No tým, že Pán Ježiš prijal opovrhnutie, poníženie, máme záchranu. A toto opovrhnutie podstúpil Pán Ježiš za hradbami mesta Jeruzalem na Lebečnom mieste na drevenom kríži. Na periférii Jeruzalema.

Ako čítame svedectvo v liste Židom, že ***„Ježiš preto trpel vonku za bránou, aby posvätil ľud svojou krvou“*** (13,12). Prijatie Jeho opovrhnutia za hradbami, Jeho obete za hriech znamená pre každého oddelenie pre život s Ním. Je to podmienka pre našu spásu.

V tom ďalšom verši je výzva, aby sme podobne znášali Jeho potupu.

Možno to opovrhnutie výstavby na kraji dedín, či za hradbami miest brali predkovia ako výsadu – znášať potupu pre Krista. Neviem, ale môže to byť povzbudenie k tomu, aby sme sa nemrzeli nad tým, keď náš život vo viere nie je hneď na výslní a hneď nezožneme aplauz; keď nás trochu odstrkujú, dávajú na perifériu dnešnej doby, keď sme na okraji, zaznávaní, nepochopení a neakceptovaní. Keď našu vieru ohundrú, či zosmiešnia. Keď sa svet smeje našim zásadám morálky.

My však vieme, v čom je naše povýšenie skrze Krista.

Vyhnanstvo neprijímaním a nepochopením sa nedá zrovnať so slobodou, ktorú máme v Kristu – keď odstránil najhoršie odcudzenie a vyhnanstvo hriechu, keď trpel a zomrel za hradbami.

3. podmienka: ***postavený v priebehu roka***

Táto podmienka našich predkov viedla k rozhodnému počí-

naniu. Museli „dobre využiť čas“. Potrebovali si ho dobre z manažovať. Nesmeli ho strácať! Ak ho nevyužijú, kostol nebude. A my vieme, že nie všetky povolené kostoly boli aj postavené. Z asi 50 povolených dokázali postaviť 38. Nie všetci využili čas, nie všetci splnili podmienky.

Táto časová podmienka je upozornením, znakom pre čas života vo viere. Keď vo viere máme byť rozhodní, využiť príležitosti, nestrácať čas.

Koľko času sme ako cirkev v tomto čase slobody stratili zbytočnosťami. Koľko času sme stratili nerozhodnosťou. Koľko tým, že sme sa nepustili do služby. Koľko času sme stratili nesprávnym prístupom k možnostiam, ku slobode.

Ale aj koľko času sme stratili v našich rodinách pri výchove, pre správne budovanie manželských zväzkov, keď sme mrhali energiu a čas na nepodstatné, či dokonca zbytočné záležitosti?!

Pána Ježiša hovorí vyčítavo naproti Jeruzalemčanom, že ***„nepoznali čas svojho navštívenia“*** – nepoznali, že medzi nimi je Mesiáš!

Ap. Pavel zase vyzýva, že ***„dokiaľ je čas, máme dobre činiť všetkým, a to najmä domácim viery“***.

Na inom mieste upozorňuje, aby sme využili čas, lebo dni sú zlé.

Je to čas milosti, čas ku pokániu, čas k obráteniu.

Koľkí prepásli čas?

Keď vnímame túto časovú podmienku pre stavbu artikulárnych kostolov, je dobré vnímať čas, ktorý nesmieme strácať. Lebo iný čas nedostaneme. Náhradný čas neexistuje. Ak mužstvo nevyužije 90 minút futbalového zápasu, má smolu. Zápas skončil, náhradný čas nedostane!

Nedostaneme náhradný čas na výchovu, ani pre život s ľuďmi, ani pre budovanie zboru, svedectvo. Božie ***„dnes, keď počujete hlas“*** znamená dnes, a nie zajtra.

Predkovia dostali čas na budovanie kostola jeden rok. A my máme čas na budovanie svojho života ako chrámu Ducha Svätého. Uvedomme si to dnes!

Splnenie podmienok pre stavbu artikulárnych kostolov bolo predpokladom na ich postavenie. A následne sa mohli stretávať, mať radosť z evanjelia, povzbudzovať sa vo viere, vydávať svedectvo.

Lebo prijímali podmienky pre spásu:

- prijali Pána Ježiša Krista ako svoj základ života
- Jeho opovrhnutie, utrpenie a obeť na kríži za hradbami Jeruzalema bolo pre nich privilégium – Jeho krv, ktorá očisťuje od každého hriechu
- a čas ktorý dostali, bol príležitosťou a nie záťažou.

Príkladné a povzbudivé pre nás dnes! Amen!

Ján Matis,
zborový farár v CZ ECAV Levoča,
konsenior TAS

JOHN WESLEY – Svet jeho farnosťou

Keď John vystupoval po mostíku na palubu lode Simmonds, srdce mu prekypovalo sebadôverou. Netušil, čo ho v novej kolónii Georgii v Amerike čaká.

Životný príbeh mladého anglikánskeho kňaza nadväzuje na históriu grófa Zinzendorfa a Moravských bratov. S ich skupinou sa zoznámil počas búrky na mori a ich neochvejná viera na neho zapôsobila natoľko, že začal skúmať svoj vlastný duchovný stav. Po návrate do Anglicka mu Peter Boehler z Jednoty bratskej vysvetlil cestu spasenia a viedol ho k osobnému odovzdaniu sa Kristovi. John túžil evanjelizovať Indiánov, no sám potreboval prijať spasenie vierou z milosti. Až potom ju mohol sám kázať. Pán Boh ho spolu s bratom Charlesom použil pre veľké prebudenie v Anglicku. Keď sa objavil v niektorej dedine či meste, zbehli sa všetci obyvatelia. Často bol jediným známym mužom, ktorý k nim zavítal.

Osobne ma život tohto hrdinu veľmi fascinuje, najmä jeho odvaha a vytrvalosť. Cestoval na koni a pritom čítal knihy. Niekedy koňovi položil opraty voľne cez krk. Raz spadol z koňa a zasiahla ho veterná smršť, no vyviazol bez zranenia. Keď sa spolucestujúci zľakli prílivu, John prikázal kočišovi rozbehnúť sa cez plytčinu, ktorú stihli včas prejsť, lebo o hodinu mal kázať. Nikdy sa nevzdával. Neskôr mu darovali dva kone s kočom, v ktorom mal policu s knihami. V chladnom počasí tvrdil: Musím jazdiť na koni, ak mám zostať zdravý. Veľký dôraz kládol na čítanie literatúry. Ak ju niekde nemali, sám im obstaral kresťanskú knižnicu. Zdôrazňoval dobré skutky, ktoré sú prejavom viery činnej skrze lásku. Výsledkom jeho obetavej služby boli živé spoločenstvá nielen na Britských ostrovoch, ale po celom svete, ktoré nesú názov pôvodnej prezývky „metodisti“.

Čo sa môžeme po 300 rokoch z príbehu naučiť? Naše dnešné roz-

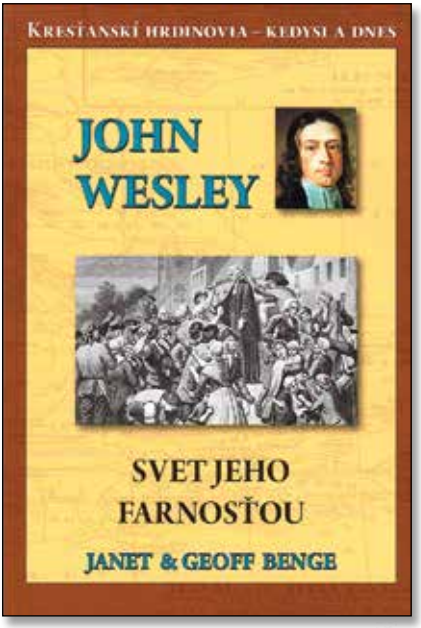

hodnutie môže ovplyvniť všetky ďalšie dni a roky nášho života. Keby sa John bol v Amerike rozhodol inak – šiel za hlasom srdca a oženil sa, použil by si Boh pre prebudenie v Anglicku niekoho iného? Možno. Aj nás môže naše zdanlivo nesprávne rozhodnutie viesť okľukami, ale náš Pán je veľmi milostivý a napokon nás privedie na správne miesto, kde sme pre Neho najviac použiteľní. Kniha pútavo vykresľuje bratov Johna a Charlesa so všetkými dobrodružstvami, ktoré k mladosti patria, a zároveň nás nabáda k väčšej túžbe po svedectve v našom okolí a po posvätenom živote.

Nahnevaný dav žiadal, aby John vyšiel z domu. O chvíľu ho potme v sprievode okolo tristo ľudí odvádzali do susedného mesta. V ďalšom meste sa dav zväčšil a ich zlosť sa vystupňovala. „Ste ochotní ma počúvať?“ zakričal John. „Nie, nie!“ odpovedali s krikom. „Vytlčte mu mozog. Zabite ho!“

John Wesley s veľkou dôverou voči Bohu nasledoval svoje povolanie. S ojedinelou víziou sa vzoprel sile rozhnevaného davu a dlhoročným tradíciám, aby ponúkol Kristovu nádej miliónom ľudí, ktorí sa nachádzali mimo vplyvu cirkvi v tej dobe. Tento oduševnený a neúnavný anglikánsky kňaz prešiel počas života na koni štvrť milióna anglických míľ a kázal viac ako 40 000 kázní pod holým nebom, v kostoloch a v stodolách.

Anna Gajdošová

Betlehem

Jaroslav Rezník

Dve ovečky, oslík, kravka
a uprostred jasličky,
hviezdy z neba rozsypali
na ne zlaté ihličky.

Udychčaní Traja králi,
za dverami pastieri...
Už vstupujú a odteraz
každý jeden až naveky
svojmu srdcu uverí.

Keď podídu, pokľaknú si,
krásne dary vyberú
a Mária – Božia Matka,
čo bdie nad snom Jezuliatka,
vystrie ruku, ďakujúc im
za lásku a dôveru.

Odvtedy v nás tento obraz
ako pieseň ticho drieme,
a kto z lásky dobro dáva,
môže spávať v betleheme.

Reformačná hudba, organ a jeho poslanie

Ctené dámy, vážení páni, milí priatelia!

Nachádzame sa tu, na tomto mieste a v tomto čase – v priesečníku významných siločiar. Historických, duchovných, kultúrnych a umeleckých. Pripomíname si prevratný počin mnícha Martina Luthera a reflektujeme uplynulých 500 poreformačných rokov.

Stretli sme sa v skvostnom Božom chráme, ktorý bol postavený presne 200 rokov po vystúpení Martina Luthera, a teraz upriamujeme pozornosť na jednu z troch dominánt jeho úžasného interiéru – kráľovský hudobný nástroj – organ. Reformačný odkaz a kežmarský drevený chrám s 300 ročným geniom loci a organ majstra Čajkovského. To sú línie, ktoré nám vytvárajú skvelú synergiu nielen pre dnešné popoludnie. Zvuková nádhera historického nástroja spolu s interpretačným umením súčasného virtuóza Mareka Vrábela je darom pre nás a pre túto chvíľu. My však máme vyššiu ambíciu. Usilujeme sa vyslať vizuálny, duchovný a kultúrny odkaz tohto kežmarského kráľa nástrojov aj ďalej do „šíreho sveta“. Verím, že sa to práve prostredníctvom poštovej známky výborne podarí.

Anna Predmerská Zúriková

Ak mám splniť úlohu, oboznámiť vás s cirkevnou hudbou reformačnej doby a tiež jej spojenia s organom, prichodí mi začať od Martina Luthera. Jeho vnímanie hudby vari najvýstižnejšie charakterizuje známy výrok, že **„Hudba je dar Boží, nie ľudský. Po teológii dávam hudbe najvyššie miesto a česť**“, alebo aj vyznanie, ktoré povedal svojmu spolupracovníkovi Johannovi Walterovi, keď pripravovali zbierku piesní (a Walter býval v Lutherovom dome): „**Ak by som sa nestal teológom, najradšej by som bol hudobníkom“.**

Martin Luther mal totiž výborné hudobné **predpoklady** (dobrý sluch a výrazne hudobné cítenie), mal s hudbou **skúsenosť** už od školských čias (spieval v chlapčenských speváckych zboroch) a mal taktiež aj výborné **školenie ,** ktoré bolo silne zamerané na duchovnú hudbu. Na univerzite v Erfurte ako študent slobodných umení sa Luther zaoberal nielen teológiou, ale aj hudobnou teóriou, zvládal kompozíciu a spev. Podľa svedectiev súčasníkov hral na flaute, bol zručným lutnistom a skúseným spevákom. Svoj hlas sám skromne charakterizoval ako bezvýznamný tenor, avšak norimberský básnik Hans Sachs ho nazval wittenberským slávikom a spolužiaci ho s rešpektom označili ako „musicus et philosophus eruditus“ (školený hudobník a filozof).

Roman porubän

Na základe týchto vlastných hlbokých dotykov s hudbou dospel k poznaniu, akú má hudba silu, moc a dôležitosť, keď dokáže ovplyvniť našu náladu, priviesť k zahĺbeniu až na úroveň duše, podporiť rozjímanie a otvorenie srdca a zároveň podporí našu schopnosť intenzívnejšie si vložiť do pamäti text. A tak si hudbu zobral na pomoc pri presadzovaní svojich reformačných myšlienok. Základná reformačná myšlienka v oblasti hudby sa spájala s požiadavkou, aby mohli byť do bohoslužby včlenení všetci veriaci prostredníctvom spoločne spievaných piesní. Cirkevná obec nemala len načúvať, ale sama aktívne spolupôsobiť.

K tomu sa viazala potreba vytvoriť hudobne „jednoduché“ piesne v reči ľudu, ktoré by mohli spievať všetci veriaci, bez rozdielu sta-

vovskej príslušnosti, aby sa ich aj pospolitý ľud mohol naučiť ľahko spamäti, spievať ich pri bohoslužobných zhromaždeniach, ale i v rodinnom a priateľskom kruhu. Sám Luther také piesne tvoril, ale vyzýval k tvorbe aj ďalších spolupracovníkov, teológov, básnikov a filozofov. Súčasné výskumy autorstva piesní z dielne Martina Luthera sú rôznorodé, podľa súpisov je Luther autorom 36 až 45 predlôh textov a okolo 20 melódií duchovných piesní.

Určite je vám známe, že autorom textu i melódie hymny Hrad prepevný je Martin Luther. V roku 1530 si ju vraj zvykol denne spievať počas svojho šesťmesačného pobytu na hrade Coburg. V popredí Lutherovho záujmu stála síce problematika cirkevnej piesne, ale neostával len pri piesňach. Sám pripravil niekoľko nápevov pre oltárne spevy liturga (liturgia k Večeri Pánovej v Evanjelickom spevníku ako A variant – podľa staršej tradície), ale podporoval aj spevácke zbory, chcel, aby „umelecká hudba" či už zborová ale aj inštrumentálna, tzv. figurálna hudba, znela aj počas služieb Božích.

Dostávame sa teda od spevu i k nástrojom, ku ktorým patrili v dobovej praxi hlavne: husle, violy (da braccio, da gamba), rôzne druhy fláut, trubky, pozauny, dulciany, krumhorny a tiež organ, prevažne pozitív, čo je menší jednomanuálový organ bez pedálu. Organ, dnes tiež nástroj nášho záujmu, je z pohľadu súčasníka neoddeliteľnou sú-

Dušan Kállay

Slavomír Sabol

časťou chrámového interiéru a liturgickej hudby. Lenže piesne reformácie – chorály boli spočiatku spievané a capella, čiže bez sprievodu hudobného nástroja. Vychádzalo sa z požiadavky, aby hudobný sprievod nezatienil slová. Praktizoval sa alternujúci spôsob medzi organom a spevom, pričom organ zaznieval na začiatku a na konci bohoslužieb a spev piesní len uvádzal chorálovou predohrou.

Ale vráťme sa k organu, ktorý sa stal predlohou na poštovú známku. Pohľad na chór s tak krásne bohato zdobeným prospektom nás uisťuje, že práve tento organ na ňu patrí. Ak sa vám zdá, že sú to organy dva, jeden väčší, druhý menší, máte aj nemáte pravdu. Pretože: v roku 1720 postavil levočský majster Vavrinec Čajkovský 12-registrový organ (1 manuál s pedálom 10+2) a o 9 rokov neskôr bol vstavaný do chóru ešte jeden organček, tzv. pozitív so 6 registrami. Pochádza tiež z dielne majstra Čajkovského, ale je staršieho pôvodu. Podľa záznamov ešte v roku 1729 spojil tieto dva samostatné organy do jedného celku – s jedným hracím stolom – ďalší spišský organár Martin Korabinský. Takto teda „vznikol" dvojmanuálový organ s 18 registrami, ktorý dnes obdivujeme.

Zvukové záznamy z organu sú skvelé, ale na známku žiaľ málo platné. Preto musíme poďakovať dvom donátorským kežmarským občanom s manželkami, ktorí dali organy pozlátiť a ozdobiť. Barokovú ornamentálnu výzdobu realizoval Ján Lerch v súlade s celým interiérom. Bohatá akantová výzdoba s motívom pásky, šatky a kvetov napodobňuje výzdobu oltára, pozlátená plastika anjela nad pozitívom je pendantom kariatídy kazateľnice a zlaté lúče pripomínajúce slnká trónia na organe i na oltári. Špecialitou, ktorá sa pri slovenských historických organoch objavuje len sporadicky, sú píšťaly zdobené farebnou kresbou. Pripomínajú hlavy s vlasmi v podobe plameňa a s otvorenými ústami, cez ktoré vychádza zvuk. Dáte mi iste za pravdu, že organ je aj vizuálne nádherný a interiér kostola pôsobí mimoriadne harmonicky.

Na záver mi dovoľte osobné vyznanie: som milovníčkou zvuku starých organov, počas svojej koncertnej kariéry som ich rozoznievala vari aj na desiatky, ale kežmarský v drevenom kostole je môj favorit. Veľmi sa teším, že sa jeho originalita dostane za steny kostola nielen prostredníctvom nahrávok a obrazových publikácií, ale aj menej štandardnou formou – na krásnych poštových známkach.

Doc. Mgr. art. Anna Predmerská-Zúriková

Osemnásty pokus

K Vianociam neodmysliteľne patria aj sladké maškrty. Človek pred sviatkami vždy rozmýšľa o tom, čo upečie, aby urobil radosť svojím deťom, manželovi, manželke, či niekedy aj sebe samému. V Zborovom liste som vám už ponúkol pestrú plejádu zákuskov, z ktorých si človek môže niečo vybrať na sviatočné chvíle. Niekedy si človek kladie otázku: A má to vôbec zmysel? Veď dnes každý si môže nájsť všelijaké recepty prostredníctvom internetu na rôznych webových stránkach! Áno, to je pravda, ale recepty, ktoré ponúkam na stránkach tohto Zborového listu, majú jednu výhodu. Tieto recepty sú osvedčené a niekoľkokrát odskúšané, takže je malá pravdepodobnosť, samozrejme ak dodržíme všetky technologické postupy, že by sa nám niečo nepodarilo.

Možno niektoré gazdinky pečenie zaťažuje a sú z toho unavené. Ja pri pečení relaxujem a prečisťujem si hlavu. Odrazu nemyslím na bežné farárske povinnosti, ale na to, čo je potrebné dať do koláčov, aby chutili, ale zároveň aj dobre vyzerali. Pečenie je vždy jedno veľké dobrodružstvo, či dokonca akási alchýmia, kde sa dá zakaždým niečo vylepšiť, aby to chutilo ešte lepšie. A tak vás opäť pozývam nie k práci, ale k relaxu, k dobrodružstvu, ktoré vás určite poteší, keď budete vidieť prázdny plech a spokojný úsmev na tvári maškrtníkov.

Žítkové rezy

Suroviny na cesto:

250g masla, 200 g práškového cukru, 250g postrúhaných orechov, 150g polohrubej múky, 3 lyžičky kypriaceho prášku do pečiva, 6 bielkov, tuk na vymastenie plechu, polohrubú múku na vysypanie plechu.

Suroviny na žĺtkovú polevu:

6 žĺtkov, 250 g práškového cukru.

Príprava cesta:

Maslo s práškovým cukrom vyšľaháme do peny. Potom primiešame orechy a múku zmiešanú s práškom do pečiva. Na záver metličkou zľahka primiešame sneh zo šiestich bielkov. Cesto vylejeme a rovnomerne rozotrieme na vymastený a vysypaný plech. Pečieme v predhriatej rúre približne 25 minút pri 180°C.

Príprava polevy:

Žĺtky vymiešame metličkou s práškovým cukrom. Dobrá rada: nešľahajte žĺtky do príliš veľkej a hustej peny. Zle sa vám to bude rozotierať a poleva sa vám bude prepadávať. Vyšľahanú polevu vylejeme na horúce cesto. Vychladnutý koláč môžeme ozdobiť aj rozpustenou čokoládou.

Kokosové ježe

Suroviny na cesto:

100g kryštálového cukru, 100 ml vody, 6 vajec, 250 g práškového cukru, 300 g polohrubej múky, 2 lyžičky kypriaceho prášku do pečiva, 50g postrúhaných vlašských orechov, postrúhaná kôra z 1 citróna.

Suroviny na obalenie:

130 ml mlieka, 250 g práškového cukru, 35g kakaa, 250g masla, 250g strúhaného kokosu.

Príprava cesta:

Kryštálový cukor dáme do malého hrnca skaramelizovať. keď už je karamel tekutý, zalejeme ho vodou a stále miešame, aby sa karamelová hmota celkom roztopila. Karamelovú vodu necháme vychladnúť.

Bielky vyšľaháme do peny, pridáme práškový cukor a žĺtka. Do penovej zmesi po lyžiciach zašľaháme vychladnutú karamelovú hmotu. Postupne pridáme múku zmiešanú s práškom do pečiva a nakoniec zašľaháme postrúhané orechy a citrónovú kôru. Takto pripravené cesto vylejeme na plech vystlatý papierom na pečenie a pri 180°C pečieme približne 20-30 minút. (Dobrá rada: dávajte si pozor, aby vám cesto príliš nevyschlo). Po upečení odstránime papier na pečenie a necháme vychladnúť. Vychladnuté upečené cesto nakrájame na kocky alebo obdĺžniky. Tie namáčame v čokoládovej poleve a zo všetkých strán ich následne obalíme v strúhanom kokose.

Čokoládová poleva:

V hrnci zohrejeme mlieko, pridáme cukor, preosiate kakao a miešame, kým poleva nie je hladká. Odstavíme zo sporáka a primiešame maslo. Hotovú polevu necháme trochu vychladnúť.

Roman Porubän

Štatistika roku 2017

Pokrstených: 16 ľudí

Kežmarok:	10;	3 chlapci, 7 dievčat
Rakúsy:	1;	1 dievča
Mlynčeky:	1;	1 dievča
P. Lehota:	1;	1 dievča
Dolný Kubín:	1;	1 chlapec
Prímovce:	1;	1 žena
Sp. Stará Ves:	1;	1 dievča

	Meno a priezvisko	Dátum narodenia	Dátum krstu	Bydlisko
1.	Rozália Kaprálová	21. 12. 2016	22. 01. 2017	Kežmarok
2.	Karin Vaverčáková	08. 02. 2017	08. 04. 2017	Rakúsy
3.	Daniel Gemza	29. 08. 2016	23. 04. 2017	Kežmarok
4.	Sára Cois	20. 12. 2016	29. 04. 2017	Kežmarok
5.	Linda Kováčová	29. 09. 2016	04. 06. 2017	Kežmarok
6.	Sophia Mašlonková	10. 05. 2017	02. 07. 2017	Pavčina Lehota
7.	Adela Šterbáková	19. 05. 2017	06. 07. 2017	Kežmarok
8.	Patrik Horník	19. 06. 2017	06. 08. 2017	Kežmarok
9.	Jasmin Galliková	19. 07. 2017	06. 08. 2017	Kežmarok
10.	Dávid Hosa	02. 03. 2017	19. 08. 2017	Dolný Kubín
11.	Mária Martinove	10. 12. 1979	22. 09. 2017	Prímovce-Hôrka
12.	Klára Slobodníková	24. 08. 2017	01. 09. 2017	Mlynčeky
13.	Alexandra Milon	27. 07. 2017	08. 10. 2017	Spišská Stará Ves
14.	Tobias Eman Knižka	15. 09. 2017	22. 10. 2017	Kežmarok
15.	Diana Dravecká	30. 08. 2017	22. 10. 2017	Kežmarok
16.	Simona Dravecká	30. 08. 2017	22. 10. 2017	Kežmarok

Požehnanie manželstva: 0

Sobášených: 5 párov Kežmarok: 5
z toho 2 krížne manželstvá

	Dátum sobáša	Meno sobášených	Dátum narodenia	Bydlisko
1.	27. 05. 2017	Lukáš Stromko Štefánia Kapolková	23. 06. 1989 04. 05. 1993	Mengusovce Kežmarok

	Dátum sobáša	Meno sobášených	Dátum narodenia	Bydlisko
2.	21. 07. 2017	Milan Zacher Zuzana Hanesová	11. 06. 1988 21. 04. 1983	Spišská Belá Kežmarok
3.	12. 08. 2017	Michael Hutfilker Gabriela Rydlová	20. 06. 1973 07. 05. 1990	Rietberg, DE Poprad
4.	14. 10. 2017	Roman Uhlár Patrícia Budzáková	09. 02. 1992 19. 05. 1992	Košice Mlynčeky
5.	21. 10. 2017	Peter Vnenčák Mária Martinove	01. 06. 1979 10. 12. 1979	Prímovce-Hôrka Prímovce-Hôrka

Pochovaných: 10 ľudí Kežmarok: 9; z toho 4 muži, 5 žien
Ľubica: 1; z toho 1 žena

	Dátum smrti	Meno zomrelého	Dátum narodenia	Bydlisko	Vek r-m-d
1.	06. 01. 2017	Mária Žembová	11. 11. 1921	Ľubica	95-01-26
2.	08. 02. 2017	Vojtech Ošško	15. 09. 1931	Kežmarok	85-02-24
3.	18. 02. 2017	Jana Vojtašáková	17. 12. 1928	Kežmarok	88-02-01
4.	27. 03. 2017	Ján Baran	24. 07. 1926	Kežmarok	90-08-03
5.	08. 04. 2017	Tibor Kobza	11. 10. 1934	Kežmarok	82-05-27
6.	27. 04. 2017	Jolana Wavreková	03. 11. 1916	Kežmarok	100-5-19
7.	12. 05. 2017	Darina Bartková	11. 09. 1926	Kežmarok	90-08-01
8.	09. 07. 2017	Vladimír Bartko	15. 09. 1954	Kežmarok	62-09-24
9.	05. 10. 2017	Šarlota Krempaská	30. 04. 1933	Poprad	83-05-10
10.	10. 10. 2017	Ema Kavaschová	28. 08. 1961	Kežmarok	56-01-14

Prestup: 1
Prihlásený do zboru: 0
Odhlásených zo zboru: 0
Konfirmovaných: 10 z Kežmarku: 4; 4 dievčatá
z Popradu: 2; 1 muž a 1 žena
z V. Lomnice: 1; 1 muž
z Ľubice: 2; 1 chlapec a 1 dievča
z Vrbova: 1; 1 chlapec

Konfirmandi:

1. ročník: 6 konfirmandov – z toho 1 z Ľubice a 5 z Kežmarku

René Špés, Daniel Magera, Sarah Vnenčáková, Alexandra Vavreková, Karin Majkútová, Erika Hurajtová

2. ročník: 4 konfirmandi – z toho jeden z Huncoviec

Babjak Dávid, Choma Michal, Krompaský Tomáš, Šimová Lesia

Vyučovanie náboženstva v školskom roku 2017/2018 navštevuje			
	Kežmarok	**Ľubica**	**Vrbov**
1. ročník	9	-	-
2. ročník	7	1	-
3. ročník	4	1	1
4. ročník	6	1	1
5. ročník	7	-	-
6. ročník	3	1	-
7. ročník	4	1	-
8. ročník	4	-	-
9. ročník	4	2	-
Spolu:	**48**	**7**	**2**
Hotelová akadémia: 2 žiaci			
Gymnázium: 1 žiak			

Rozpis vyučovania náboženstva v Kežmarku

1. ročník: štvrtok o $14^{\underline{15}}$ h.
2. – 4. ročník: štvrtok o $15^{\underline{00}}$ h.
5. a 6. ročník: streda o $14^{\underline{30}}$ h.
7. – 9. ročník: streda o $15^{\underline{15}}$ h.

Rozpis vyučovania náboženstva v Ľubici:

I. stupeň: utorok o $12^{\underline{35}}$ h.
II. stupeň: utorok o $13^{\underline{35}}$ h.

Rozpis vyučovania náboženstva vo Vrbove

I. stupeň: streda o $12^{\underline{25}}$ h.
II. stupeň: streda o $12^{\underline{25}}$ h.

Štatistiku roku 2017 zostavil Roman Porubän

Vianoce

Jaroslav Rezník

Kto za oknom tíško spieva,
čože to tam šuchoce?
Biely sniežik zvestúva nám,
že sa blížia Vianoce.

Všetky deti sa už tešia,
majú úsmev na líčkach,
že darčeky dostanú dnes
od Ježiška v jasličkách.

Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku Kežmarok
srdečne všetkých pozýva na

10. jubilejný PLES KEŽMARSKÝCH EVANJELIKOV,

ktorý sa uskutoční

v piatok – 9. februára 2018

o 18. hod. v reštaurácii Severka.

Cena vstupenky: **25**,- EUR

Čakajú vás dve večere, tombola, program, hudba a dobrá zábava.

Nakoľko je počet plesajúcich z priestorových dôvodov obmedzený, zakúpte si vstupenky čím skôr na Ev. farskom úrade v Kežmarku.

Tešíme sa na stretnutie s vami!

1. júna 2017 medzi nás prišla sestra Bea Hauser, ktorá pracuje v organizácii Misia na Níle. Čo to vôbec je Misia na Níle? Je to misijná organizácia so sídlom vo Švajčiarsku. Založená bola pred viac než 100 rokmi. Táto misia už podľa názvu pôsobí v povodí rieky Níl. Služba spočíva v sociálnej, medicínskej, vzdelávacej a výchovnej činnosti. Misia pracuje v krajinách Egypt, Sudán, Eritrea, Etiópia, Kongo a Tanzánia. Sestra Bea Hauser, ktorá nás navštívila, rozprávala hlavne o práci v Eritrey a nemocnici v Egypte. Priblížila prácu v rodinách, školách, ošetrovanie a liečenie v nemocniciach. Samozrejme všetko to spolu spájajú so Slovom z Písma Svätého, jeho výkladom a rôznymi svedectvami. Na tomto stretnutí sme túto náročnú prácu mohli vnímať aj cez zaujímavú videoprezentáciu. Misia na Níle pre nás pripravila rôzne spomienkové darčeky, šály či exotické korenie, ktoré sme si mohli na tejto prezentácii zakúpiť, a tak podporiť ich službu, ktorá sa uskutočňuje nie v ideálnych podmienkach, ale s Božou pomocou sa toho dá veľa zvládnuť. Preto je dôležité, aby sme na túto službu mysleli aj vo svojich modlitbách, k čomu vás všetkých pozývam.

3. júna 2017 sa uskutočnil v našom cirkevnom zbore Deň detí. Keďže tohto roku si pripomíname 500. výročie pamiatky reformá-

Bea Hauser pri prezentácii Misie na Níle

cie, tak téma tohtoročného Dňa detí sa niesla duchu reformácie: **Poznaj svojho reformátora.** Zážitkovou formou sme pre deti pripravili príjemné dopoludnie, na ktorom sa mali zoznámiť s osobou Dr. Martina Luthera. Pre deti to znamenalo, že sme sa na chvíľu presunuli v čase o 500 rokov späť a vyskúšali si to, čím všetkým musel Dr. Martin Luther prejsť a čo všetko musel v Božej moci zvládnuť, aby sa jeho reformačné učenie etablovalo vo vtedajšej cirkvi a spoločnosti, ktorá bola veľmi úzko prepojená na politické dianie.

Naše spoločné spoznávanie sa začalo v evanjelickom kostole v Ľubici. Deti si posadali do kostolných lavíc a na chvíľu sa preniesli do stredovekej školy, ktorú Luther navštevoval v Mansfelde. V tom čase sa na každej škole vyučoval latinský jazyk. Bol to jazyk vzdelancov, v ktorom sa písali prevažne všetky dôležité dokumenty. A tak aj Luther sa musel naučiť tento jazyk. Nič iné nezostávalo ani našim deťom, ktoré sa na chvíľu ocitli v škole na vyučovaní latinského jazyka. A tak sme sa naučili časovať základné sloveso – laudo, čo v preklade znamená chválim. Keď sme sa ho naučili časovať, tak potom sme aj prakticky – piesňou chválili Pána Boha.

Z kostola sme sa pešo presunuli za cintorín do malého lesíka, ktorý lemovala poľná cesta. Tu sa odrazu strhla strašná búrka, ktorú sme simulovali súčasnou audio-technikou. Deťom sme vyrozprávali príbeh o tom, ako sa Martin Luther

Skúška žiakov z latinčiny

od svojich rodičov z Mansfeldu vracal späť do školy do Erfurtu. Chýbala mu už len hodina cesty do cieľa. Keď bol pri Stoterheime v lese, strhla sa strašná búrka. Blesky križovali oblohu a jeden z nich udrel vedľa neho tak, že sa ocitol na kolenách a v úzkosti zvolal: Pomôž, svätá Anna! Budem mníchom. Sľub, ktorý vyslovil, nakoniec aj zrealizoval vo svojom živote a vstúpil do kláštora augustiánov v Erfurte.

Z lesíka za cintorínom sme sa presunuli pred starý murovaný plot, za ktorým sa v Ľubici ukrýval pôvodný kláštor rehole cisterciánov, neskôr rímskokatolícka fara a škola. Na tomto mieste sme deťom vysvetľovali, aké pravidlá platili v kláštore a čím všetkým si musel Martin Luther ako novic prejsť. Od kláštora sme sa pustili smerom na Rím až k Pilátovým schodom. Luther v služobnej veci kláštora v roku 1510 navštívil sväté mesto Rím. Rovnako ako mnohí pútnici si aj on kupoval odpustky. I naše deti si museli kúpiť odpustok a na Pilátových schodoch pokolenačky vystúpiť až hore a na každom poctivo odriekať modlitbu Pánovu Otče náš. Napriek tomu, že cez betónové schody bol rozprestretý koberec, tvrdé kľačanie na každom schode počas modlitby nebolo príjemné, ale deti to zvládli. Na tejto praktickej ukážke si mohli uvedomiť nezmyselnosť predávania odpustkov. To si uvedomil aj Luther, keď mu na poslednom schode prešli mysľou slová: ***„Spravodlivý bude žiť z viery“*** (G 3,11), a nie z kúpy odpustku.

Pilátove schody, na ktorých deti odriekali: „Otčenáš,...“

Od tzv. „Pilátových schodov“ sme prešli k rímskokatolíckemu kostolu v Ľubici, kde sme symbolicky pribili na dvere kostola 95 téz proti odpustkom. Deťom sme vysvetlili, že dvere zámockého kostola vo Wittenbergu v tom čase slúžili ako nástenka. Tu sa zavesili rôzne oznamy alebo tézy, ktoré pozývali akademickú obec študentov a profesorov univerzity do diskusie. S týmto úmyslom to urobil aj Dr. Martin Luther. Ani on neočakával, že jeho výpovede vďaka kníhtlači sa čoskoro rozšíria do celej Európy.

Dôležitým prínosom reformácie bol preklad Biblie do materinského jazyka. Deti mali za úlohu v kostolnej záhrade vyrezať do zemiaka písmená Žalmu 46,8: ***„Hospodin mocností je s nami, hradom pre-pevným je nám Boh Jákobov“***, ktoré potom odtlačili na bielu plachtu. V kostolnej záhrade sa uskutočnila aj sedliacka vojna, ktorá vznikla vďaka nepochopeniu Lutherovho reformačného učenia.

Odtiaľto sme ďalej putovali do spoločenského domu CULTUS, kde sa deti zúčastnili snemu vo Wormse. Tu nás čakal kráľ Karol V. a Dr. Eck, ktorí vypočúvali Luthera a žiadali od neho, aby odvolal svoje učenie a podrobil sa učeniu rímskokatolíckej cirkvi. Luther im na to odpovedal, že keď bude presvedčený z Písma Svätého, tak svoje učenie odvolá. Jeho svedomie je však zajaté Božím slovom a konať proti svojmu svedomiu je neisté a nebezpečné. Na záver doložil: *„Inak nemôžem, tu stojím, Boh mi pomáhaj! Amen.“*

V záhrade rímsko-katolíckeho kostola: Sedliacka vojna

Zo spoločenského domu CULTUS sme sa opäť vrátili do evanjelického kostola, kde sme si povedali pár slovami o posledných dňoch Lutherovho života a o jeho smrti. Dňa 18. februára 1546 Luther zomrel v Eislebene. Nasledujúci deň ho slávnostne preniesli do chrámu sv. Ondreja. Cez noc držalo čestnú stráž pri rakve 10 mešťanov. Dňa 20. februára pohrebný sprievod z Eislebenu odchádzal do Wittenbergu v sprievode mnohých šľachticov a za hlaholu zvonov cez mesto Halle. Dňa 22. februára priniesli rakvu do Wittenbergu a Luthera pochovali v zámockom kostole pod kazateľnicu.

Týmto posledným zastavením sa skončilo naše putovanie po stopách Martina Luthera. No Deň detí sa ešte neskončil. Všetci sme sa spoločne premiestnili na záhradu k rodine Jendrušákovcov, kde bol pre nás pripravený chutný kotlíkový guláš a rôzne iné špecialitky na grile. V popoludňajšom programe nás Peter Kubík, ktorý sa venuje v Kežmarku lukostreľbe, zoznámil s týmto športom. Každý z účastníkov Dňa detí si mohol vyskúšať zobrať do ruky športový luk, natiahnuť tetivu so šípom a vystreliť na pripravené terče. Ani sme netušili, aký záujem o tento šport prejavia naše deti. O popoludňajšiu zábavu mali postarané nielen deti, ale aj dospelí. Lukostreľba jednoducho bola atraktívna. Preťahovanie lanom a skákanie vo vreci boli ďalšie doplnkové aktivity, do ktorých sa zapájali aj rodičia. Pomedzi jednotli-

Preťahovanie sa s lanom

vé aktivity nám vypĺňala program naša klasická šmýkačka, ktorú nám ako každý rok postavil brat Norbert Scholtz. Unavení po celom dni, v ktorom sme mohli prežiť rôzne zaujímavé aktivity, sme sa vrátili do svojich domovov.

6. júna 2017 sa v Drevenom artikulárnom kostole uskutočnil z príležitosti 300. výročia pamiatky posvätenia kostola koncert Donských kozákov s názvom: Chváľte meno Hospodinovo. Potešiteľná odozva na tento koncert spočívala v tom, že tí, ktorí sa zúčastnili koncertu veľkého súboru Alexandrovcov v Poprade, skonštatovali, že koncert Donských kozákov bol oveľa lepší a príjemnejší, jednoducho nie vojenský. Samozrejme, že atmosféru na koncerte dotvárala duchovná pieseň, prostredníctvom ktorej mohol človek vnímať svoju závislosť na Bohu.

Kozáci boli rôznorodé, prevažne východno-slovanské slobodné obyvateľstvo, žijúce na okrajoch hraníc Moskovskej Rusi, Litvy, Poľska a tatárskych chánstiev, v riedko osídlených oblastiach, ďaleko od štátnych centier, približne medzi Dnestrom a Volgou. Po rozpade Zlatej hordy toto obyvateľstvo pravdepodobne vzájomne splývalo a miešalo sa s mnohými kočovnými kmeňmi. Kozáci tak žili v malých samostatných komunitách, pričom často utvárali vlastné ozbrojené jednotky nezávislé od okolitých krajín. Vojenstvo malo pre nich veľký význam, boli zväčša v stave permanentnej vojny s okolitými kočovnými národmi.

Malý zbor Donských kozákov

Preto bola vojnová korisť jedným z ich hlavných zdrojov živobytia. Pri ich výpravách na Krym a Kaukaz, do Turecka a Perzie, podnikali riskantné výpravy nielen na súši, ale aj po mori. Používali pri tom iba ľahké lode, často dokonca iba člny, vydlabané z kmeňov stromov. Svoju korisť dávali do spoločného kotla a prenechávali na starosť pokladníkovi. Až po skončení výpravy usporiadali radu *duvan*, na ktorej sa korisť (takzvaný *jasir*) rozdelila. Podiel závisel od zásluh jednotlivca a jeho hodnosti, podiel po tých čo zahynuli, dostali pozostalí. Samostatný podiel dostala pravoslávna cirkev, z ukoristených diel sa odlievali zvony.

8. júna 2017 Keby nebolo kežmarského evanjelického lýcea a jeho histórie, neexistoval by ani Literárny Kežmarok. Veď na tomto lýceu študovali a pôsobili mnohí budúci slovenskí literáti, vedci, umelci, spomenieme aspoň tých najznámejších: Karol Kuzmány, Pavol Jozef Šafárik, Ján a Samo Chalupka, Samo Tomášik, Janko Kráľ, Jonáš Záborský, Pavol Országh Hviezdoslav, Martin Kukučín, Janko Jesenský, Ivan Stodola, Martin Rázus...

Myšlienka sprístupniť slovenskú literárnu minulosť mesta Kežmarku a známe osobnosti pre širokú verejnosť už dávnejšie uzrela svetlo sveta v profesorskom kolektíve Strednej všeobecnovzdelávacej školy (SVŠ) v Kežmarku, avšak k realizácii mohlo dôjsť až vtedy, keď sa myšlienky ujal Mestský národný výbor (MsNV) v Kežmarku, ktorý

Záverečná pieseň: Kalinka

mohol zabezpečiť finančné krytie akcie. To sa stalo r. 1966. Tak vznikol Literárny Kežmarok.

Za 52 rokov svojej existencie prežil rôzne zmeny, a to hlavne z finančných dôvodov. Vymenilo sa mnoho organizátorov. Niekedy trval LK tri – štyri dni, v súčasnosti len dva a zameriava sa hlavne na literárnu súťaž detských a mladých autorov – je to najstaršia literárna súťaž na Slovensku.

52. Literárny Kežmarok (LK) sa uskutočnil v dňoch 8. – 9. júna 2017 a bol venovaný dvom výročiam: 230. výročiu vzniku lýcea a 90. výročiu vzniku slovenských gymnaziálnych tried, ktoré boli zo začiatku pobočkami miestneho Nemeckého evanjelického dištriktuálneho gymnázia. Samostatné Štátne československé reálne gymnázium vzniklo až v školskom roku 1936/1937. Záštitu nad LK preberajú tradične ministri – raz minister školstva, inokedy minister kultúry, ale zvyčajne na podujatie nepríde nikto, iba pošle pozdravný list. Záštitu nad 52. LK mal minister školstva Peter Plavčan.

V prvý deň LK bolo netradične viacero programov. O 10. hodine sa uskutočnil seminár venovaný jubilujúcim inštitúciám – vystúpili na ňom Nora Baráthová, Milan Choma a Pavol Máťuš zo Slovenskej národnej knižnice v Martine. O 14. hodine boli víťazi LK a hostia prijatí primátorom Kežmarku Jánom Ferenčákom v obradnej sieni radnice a o 15. hodine bolo pred lýceom slávnostné otvorenie LK.

Roman Kaprál - 2 miesto v II. kategórii - próze

Z otvorenia sa išlo do auditória lýcea, kde boli vyhlásené výsledky literárnej súťaže.Súťaže sa zúčastnilo 433 autorov s 916 prácami. Súťaž hodnotili dve poroty, ktoré sa vzácne zhodli na víťazoch. Niečo sa „ušlo“ aj Kežmarčanom. V II. kategórii v próze získal 2. miesto Roland Kaprál, žiak ZŠ – Grundschule Kežmarok (prezradíme, že je to náš cirkevník z Ľubice). Dve čestné uznania získali Kristína Rochová zo ZŠ Nižná brána a Ema Hetešová zo ZŠ Daniela Fischera. Takú „úrodu“ ocenení Kežmarok ešte v histórii LK nemal. Je veľkou škodou, že z finančných dôvodov už nevychádzajú zborníky víťazných prác, ale tí, ktorí obsadili 1. miesto, majú svoje práce uverejnené v bulletine Slovo.

Vyhodnotenie súťaže a odovzdávanie cien bolo prepletené s vystúpením literárno-dramatického odboru Základnej umeleckej školy Antona Cígera pod vedením Emílie Šavelovej, ktoré predstavilo popri tom zasadanie literárneho krúžku, v ktorom pred 150 rokmi pracoval aj Pavol Országh Hviezdoslav. Po večeri sa domáci a hostia stretli vo veľkej sále Mestského kultúrneho strediska, aby sa aspoň nachvíľu preniesli do obdobia spred 270 rokov a oboznámili sa aspoň s niektorými velikánmi, ktorí tam študovali. Ochotníci z Kežmarku, Ľubice a v podstate z celého Spiša odohrali literárno – dramatické pásmo Starý študent už putuje, ktoré pripravili Nora Baráthová a režisér Ivan Kubík. Pásmo sa v júni odohralo nie-

Ocenení na literárnom Kežmarku

koľkokrát aj pre miestne základné a stredné školy.

Kto z víťazov LK nebol unavený, mohol „besedovať“ s porotou a podobnou besedou začal aj druhý deň LK. Potom prišla na rad prehliadka expozície školstva v miestnom múzeu a účasť na 5. celoslovenskom festivale študentského remesla, ktorý prebiehal tiež na nádvorí hradu.

10. júna 2017 v Tatranskej Štrbe v zariadení „Dom pre seniorov“ sa uskutočnil konvent Tatranského seniorátu pod predsedníctvom Romana Porubäna, administrátora konseniora TAS a Tomáša Hybena, dozorcu TAS. Vzhľadom na práceneschopnosť brata Jána Matisa, konseniora TAS, predsedníctvo Východného dištriktu (Slavomír Sabol – biskup VD, Ján Brozman – dozorca VD) menovalo administrátora seniorátu, ktorý v spolupráci s dozorcom TAS pripravil konvent TAS. Na konvente po diskusii k správe o živote TAS prebehli voľby do mnohých funkcií presbyterstva TAS, synody ECAV a konventu VD. Tohto konventu sa zúčastnil aj generálny biskup ECAV na Slovensku Miloš Klátik, ktorý prítomných v krátkosti pozdravil.

13. – 19. júna 2017 Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Kežmarok uskutočnil zájazd do Mělníka, kde zborovým farárom Českobratskej církve evangelickej je náš dlhoročný priateľ brat farár Miroslav Erdinger. Hneď v prvý večer (utorok) po príchode sme mali veľmi milé stretnutie s bratom farárom a jeho manželkou v reštaurácii „U Císaře“.

Pred zámkom Nelahozeves

V stredu ráno sme sa vybrali do neďalekej obce Nelahozeves, v ktorej sa narodil známy český hudobný skladateľ, predstaviteľ romantizmu Antonín Dvořák. Jeho duchovná tvorba má pre nás nesmierny význam. Biblické písně, ktoré Dvořák skomponoval na základe biblických žalmov, obleteli celý svet a hlavne jeho skvost 23. Žalm: Hospodin jest můj Pastýř. V tejto obci sa dodnes nachádza jeho rodný dom, v ktorom je zriadené múzeum. Návštevník sa prostredníctvom jednotlivých expozícií môže zoznámiť so životom tohto hudobného skladateľa a jeho tvorbou. Zážitok, ktorý sme mali na tomto mieste, bol prednes básne Jána Bachledu v hudobnom sprievode brata farára Romana Porubäna. Z rodného domu Antonína Dvořáka sme sa presunuli do renesančného zámku Lobkowiczov. Zámok bol postavený na žiadosť bavorského šľachtica Floriána Griesbecka z Griesbachu, ktorý bol osobným tajomníkom a blízkym radcom cisára Ferdinanda I. Podľa plánu kráľovského architekta Bonifáca Wohlmuta tu vzniklo šľachtické sídlo podľa vzoru talianskeho castella. Keď v roku 1588 Florián zomrel, zámok zdedil jeho syn Blažej, ktorý pokračoval v stavbe zámku. V roku 1623 sa rodina dostala do finančných problémov a zámok predali Polyxene z Lobkowicz. Zámok Nelahozeves sa však nikdy nestal rodinným sídlom Lobkowiczov. To bolo vo Viedni a Roudnici nad Labem. Na severnej stene zámku sú zachované sgrafitá. Znázorňujú rôzne scény z Bib-

Večerné stretnutie v zborovej miestnosti v Mělníku

lie. Z interiéru je zaujímavá Arkádová hala a Rytierska sála z roku 1564, zdobené freskami. Na konci 19. storočia Vilhelmína z Lobkowicz tu založila penzión pre slobodné a ovdovelé šľachtičné. V roku 1948 bol zámok skonfiškovaný. Po revolúcii v roku 1989 sa v reštitúciách zámok vrátil opäť rodine Lobkowicz. Večer sme sa stretli v zborových priestoroch na mělnickej fare, kde nám členka cirkevného zboru Zuzana Karnoltová prostredníctvom videoprezentácie predstavila Škótsko a miestnu prácu charitatívnych organizácií.

Vo štvrtok sme sa zoznámili so samotným mestom Mělník, v ktorom sa nachádza najhlbšia studňa v Čechách dosahujúca hĺbku 54m – presne toľko, ako meria veža rímskokatolíckeho kostola sv. Petra a Pavla. Mělnické podzemie vznikalo od konca 13. storočia. Chodbový systém bol vytvorený v hĺbke 8-10 m pod povrchom zeme a budoval sa pod domami okolo námestia. Priestory, ktoré tu vznikali, boli používané ako sklady, vinárske či pivovarnícke pivnice, ale okrem toho poskytovali útočisko pred požiarmi či vojenským nebezpečenstvom. Po prehliadke mělnického podzemia sme si prezreli miestne múzeum, ktorého súčasťou bolo aj múzeum historických kočíkov. Výstava predstavovala vývoj výroby sériových detských kočíkov od druhej polovice 19 storočia až do konca 60. rokov 20. storočia. Bola to veľmi zaujímavá výstava, pri ktorej sme si nostalgicky zaspomínali na ča-

V útrobách Mělnického podzemia

sy dávnominulé. Popoludní sa nás ujala jedna členka cirkevného zboru Jiřina Kasáčková, ktorá nás prevádzala po meste Mělník a oboznámila nás s jeho históriou. Súčasťou prehliadky bola aj prehliadka Mělnického zámku, ktorý patrí inej vetve Lobkowiczov. Tu nás sprevádzala dobrá priateľka sestry Kasáčkovej Vratislava Šálková, ktorá sa nám predstavila ako „rebelka". Na záver dňa sme si pozreli vilu Prof. ThDr. Františka Žilku, významného českého novozmluvného teológa.

Piatkový deň sa niesol v turistickom duchu. Navštívili sme Kokořínské údolí, v ktorom sa nachádza hrad Kokořín. Celý deň sa nám venovala ďalšia spolusestra z Mělnického cirkevného zboru, za čo sme boli nesmierne vďační. Kokořínsko je malebná prírodná oblasť skál a prekrásnych jazierok. Toto údolie sa preslávilo predovšetkým rôznymi pieskovcovými priepasťami. Nad tým všetkým sa hrdo vypína opravený hrad Kokořín, ktorý prešiel počas siedmich storočí svojej existencie rôznymi majiteľmi. Táto prírodná rezervácia ponúka veľké množstvo zaujímavostí a voľnočasových aktivít.

Cestou domov sme sa zastavili v malebnej obci Vysoká, kde sa nachádza jeden z najstarších evanjelických tolerančných kostolov. Na tomto mieste sme sa mohli presvedčiť, že nielen na Spiši zápasíme s opustenými a chátrajúcimi kostolmi, ale rovnako aj v Čechách je podobná situácia. Po zaspievaní

Na zámku v Mělníku

piesne od Karola Kuzmányho: Kto za pravdu horí, brat Ján Bachleda zarecitoval báseň od Milanu Rúfusa: Kľukatá cesta k Pánbožkovi. Odtiaľto sme sa zastavili v dedinskej cukrárni, kde sme si na chvíľu oddýchli a potešili nielen oko, ale aj brucho.

V sobotu sa nám venoval Honza Karnolt, zástupca dozorcu cirkevného zboru v Mělníku. Aby sme všetko stihli, čo sme si naplánovali, zaobstaral nám tri autá, ktorými sme sa presúvali z jedného miesta na druhé. Naša prvá zastávka bola v Libochoviciach, kde sa nachádza krásny zámok s prekrásnym anglickým parkom a francúzskou záhradou. Pôvodný renesančný zámok bol prestavaný kniežaťom Gundakarom z Ditrichšteina, ktorý sa rozhodol postaviť mohutný zámok . Stavebné práce sa začali v roku 1682. Stavbu realizoval lobkovický staviteľ Antonio della Porta, ktorý postavil aj zámok v Roudnici nad Labem. Výsledkom bol mohutný a nepravidelný obdĺžnik so skosenou stranou hlavného priečelia v smere rieky Ohře. V roku 1787 sa na zámku narodil Jan Evangelista Purkyně.

Z Libochovic sme sa presunuli do Krabčic, kde sme navštívili diakonické zariadenie – Domov pre našich rodičov. V tomto zariadení pôsobil ako riaditeľ 15 rokov brat farár Miroslav Erdinger. Domov sa špecializuje na seniorov so zníženou mierou sebestačnosti a na ľudí, ktorí sú postihnutí Alzheimerovou chorobou. V kaplnke tohto za-

Posledný spoločný večer v Husovom dome v Mělníku

riadenia sme mali krátke stíšenie, pri ktorom nechýbali ani verše Milana Rúfusa v podaní Jána Bachledu. Neďaleko domova sa nachádza aj slávna hora Říp, pod ktorou sme sa i my na chvíľu zastavili.

Nedeľné dopoludnie sme mohli prežiť spoločne na bohoslužbách miestneho Mělnického zboru Českobratrskej církvi evangelickej. Po bohoslužbách sme si na chvíľu oddýchli a občerstvili sa pod farskou čerešňou. Bolo to veľmi príjemné posedenie. Popoludní sme sa vybrali do stovežatej Prahy, kde si každý účastník tohto výletu individuálne organizoval program. Večer sme mali stretnutie s bratom farárom Milošom Rejchrtom, signatárom a hovorcom Charty 77. Brat Rejchrt nám porozprával, ako vznikla Charta 77, aká to bola doba a čo všetko sprevádzalo ľudí, ktorí svojím podpisom pod túto chartu vyjadrili nesúhlas s totalitným režimom komunistickej strany. Záver večera patril spevu a oslave nášho Boha za čas, ktorý sme mohli spoločne prežiť. Keďže to bol večer s Milošom Rejchrtom, tak mnohé piesne, ktoré sme spievali, pochádzali práve od neho ako autora.

Príjemné ubytovanie, príjemné stretnutia, veľké zážitky a spoločenstvo s bratmi a sestrami, ktorí mali pre nás otvorené srdce, to všetko nás sprevádzalo počas návštevy Mělníka. Tešíme sa na ďalšie spoločné stretnutie u našich priateľov a susedov.

25. júna 2017 sa v Ľubickom chráme Božom uskutočnila zla-

Miroslav Erdinger, Roman Porubän, Miloš Rejchrt

tá konfirmácia z iniciatívy presbytera Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok Ing. Jozefa Horvátha. Vo filiálke Ľubica sa podobná slávnosť uskutočnila po prvýkrát. Konfirmandi po 50 rokoch sa opäť stretli a pri tejto príležitosti ich mohol pozdraviť Božím slovom ako pred 50 rokmi brat farár Ján Pavlovič, ktorý ich konfirmoval. Pred ľubický oltár, s vďakou voči Pánu Bohu za všetko, čo doposiaľ mohli prijať vo svojom živote, sa postavilo šesť konfirmandov (Jozef Horváth, Karol Fuhrmann, Oláh, Claudia Fassingerová, Monika Matíková, Mária Jankurová). Brat farár Pavlovič sa k nim prihovoril na základe slov Žalmu 103,1-5: ***„Dobroreč duša moja Hospodinovi a celé moje vnútro Jeho Svätému menu! Dobroreč duša moja Hospodinovi a nezabúdaj na žiadne Jeho dobrodenia! On odpúšťa ti všetky Tvoje viny, On uzdravuje všetky Tvoje nemoci. Život ti vykupuje z hrobu, venčí ťa milosťou a milosrdenstvom. Život ti vykupuje z hrobu, venčí ťa milosťou a milosrdenstvom. Život ti sýti dobrými vecami, mladosť tvoja sa obnovuje ako orol.“***

Milí jubilujúci konfirmandi...

Uplynula relatívne dlhá doba 50 rokov od vašej konfirmácie v roku 1967. Bolo vás osem. Stáli ste pred oltárom v tomto krásnom Božom chráme vedľa seba. Sľubovali vernosť Bohu, našej drahej Evanjelickej cirkvi a. v., potvrdili krstnú zmluvu, verejne a slávnostne vyznávali všeobecnú vieru kresťanskú a urobili prvý krok do dospelos-

Príhovor brata farára Jána Pavloviča

ti. Ja ako vtedajší farár a duchovný správca som požehnával vaše vchádzanie i vychádzanie slovami: *Iďte v mene Božom, nech vás žehná Trojjediný Boh, Otec, Syn i Duch svätý.*

Dnes si pripomíname túto významnú a radostnú slávnosť konfirmácie s vašimi najbližšími i pozvanými hosťami, aby sme spoločne z tej duše ďakovali a dobrorečili milostivému Bohu. Robím tak na základe Božieho slova. Je zo Starého zákona, zo známeho 103-tieho žalmu Dávidovho a nesie nadpis: Oslava nekonečnej milosti Božej.

„Dobroreč duša moja Hospodinovi a celé moje vnútro Jeho svätému menu.“ Dobrorečiť len slovami nestačí. To je málo. Úprimné dobrorečenie pochádza zo srdca, z hĺbky celej našej bytosti. Prečítaný kázňový text veľmi jasne a zrozumiteľne hovorí ako a za čo máme dobrorečiť. ***„On odpúšťa ti všetky tvoje viny.“*** To nie je malá vec. Pri čítaní 103-tieho žalmu si uvedomujeme, že nás každodenný život, naše myšlienky, slová, skutky sú samé dlhy voči Bohu i voči blízkym. Dnes je vhodná príležitosť spytovať si svedomie, či sme odpustili tým, ktorí o to stáli a ktorí nás prosili. Zároveň rátame, čo všetko je treba odpustiť nám osobne. Milí konfirmandi, jubilanti, určite ste neraz pocítili pri sebe Božiu pomoc. Tak, ako to prežil starozákonný Jób, ktorý mohol v modlitbe vyznať: ***„On uzdravuje všetky tvoje nemoci.“*** Tak ako v živote Jóba, tak i pri vás Boh to zlé obrátil na dobré.

Prijatie konfirmačného požehnania

„Venčí ťa milosťou a milosrdenstvom." Po odstupe času od konfirmácie môže každý jeden z vás povedať: Božie milosrdenstvo mi bolo veľmi blízko. Aj v okamihoch, keď sa vám zdalo, že Božie milosrdenstvo je ďaleko, alebo neexistuje, aj vtedy presne tak, ako slnko svieti a hreje, aj keď sa skrýva za oblakmi, tak bolo pri vás Božie milosrdenstvo. Nič na svete a nik z ľudí, žiadna bolesť či utrpenie, ktorého, tak sa zdá, je čím ďalej, tým viac, nedokáže vás zbaviť a pripraviť o Božie milosrdenstvo. Aj vtedy Otec nebeský sýtil váš život dobrými vecami a mladosť vaša sa obnovovala ako orol. To je veľká vec. Možno ste našli to, na čom vám dávno záležalo. Alebo ste našli strateného priateľa. Alebo stratenú silu, stratené zdravie, stratenú nádej. A v tom okamihu vstúpila do vášho srdca radosť a do duše pokoj. Vedeli ste i viete, že nad vami vládne milostivý Otec nebeský, ktorý obnovuje vašu mladosť, venčí vás milosťou a milosrdenstvom, váš život vykupuje z hrobu, mladosť vašu obnovuje ako orol a vedie ku šťastiu. Túto obnovu jasne dokumentuje celá Nová zmluva. Túto obnovu predpovedá Zmluva stará ... Jeremiáš, jeden zo štyroch veľkých prorokov, píše: ***„Lebo ja poznám svoje úmysly s vami – znie výrok Hospodinov – úmysly smerujúce k blahu a nie k nešťastiu, dať vám budúcnosť a nádej."***

Ak konfirmácia znamenala krok k dospelosti, tak tretiu časť, ktorá sa otvára po dnešku, môžeme nazvať

Slová vďaky patrili predovšetkým Jánovi Pavlovičovi

nádej v Duchu Svätom. O nádeji sa zvykne hovoriť, že zomiera posledná. V zmysle evanjelia nádej nezomiera, je trvalá, večná. Nekončí ani smrťou. Je voda, čo nás drží nad vodou. Ján Kollár, ev. farár v Pešti, napísal: *„Ó, nádej v Ježiša, ty tešíš vždycky, aj keď smrť zakončí náš život ľudský. Ježiši, Ty svojich zachraňuješ, vzkriesiš a večnosť nám daruješ.“*

Boh prostredníctvom žalmistu v kázňovom texte káže dobrorečiť za všetko, čo sme z Božích všemohúcich rúk prijali. Všetko je v Božích rukách. Mladosť, dospelosť i staroba. Ak tomu veríme, o nič neprídeme. Ako by sme nedobrorečili. Dobroreč, duša moja, Hospodinu a celé moje vnútro Jeho sv. menu. Amen.

Modlitba:

Pane Bože, Otče nebeský, srdečne a úprimne Ti ďakujeme za všetko, čo si ráčil s nami vykonať. Aj za dnešné slávnostné služby Božie z príležitosti 50-ročného jubilea konfirmácie, za obnovu a potvrdenie krstnej zmluvy, sľubu vernosti Bohu, rodičom, krstným rodičom, cirkevnému zboru i ostatným bratom i sestrám. A prosíme, zostaň s nami i naďalej, dokonaj dobré dielo, ktoré si v nás započal. Daj nám v živote dobrý boj bojovať, beh dokonať, vieru a čisté svedomie až do smrti zachovať. Otváraj nám oči, aby sme sa aj my pripojili ku žalmistovmu dobrorečeniu. Daj nám vďačné i radostné srdce, aby sme robili radosť Tebe, rodine a blížnym. V radosti a dob-

Na záver spoločné foto

rorečení vytrvať až do konca. A raz prijať veniec slávy a večného života. Amen.

25. júna 2017 sa uskutočnila popoludní o 15^{00} h v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Štrba inštalácia brata dozorcu Tatranského seniorátu Ing. Tomáša Hybena, PhD. Zvesťou slova Božieho poslúžil dôstojný brat biskup Východného dištriktu ECAV na Slovenku Mgr. Slavomír Sabol, ktorý aj slávnostne uviedol brata Hybena do tejto funkcie v Tatranskom seniorát. V pozdravoch sa mu prihovoril domáci cirkevný zbor, dištriktuálny dozorca VD Ján Brozman, bývalý senior TAS Roman Porubän a na záver sa novozvolenému dozorcovi prihovoril aj starosta obce Štrba Michal Sýkora.

7. júla 2017 sa v Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku v rámci 300. výročia pamiatky posvätenia chrámu, 500. výročia reformácie a festivalu Európskeho ľudového remesla sa uskutočnila premiéra opery od Víťazoslava Kubičku Hrad prepevný. Túto operu snímala aj Slovenská televízia, ktorá bola odvysielaná na Pamiatku reformácie 31. októbra 2017 večer na STV2 o 20^{30} h.

V hlavných úlohách sa predstavili Marianna Gelenekyová – Katarína von Bora, Andrea Hulecová – diabol, Roman Krško – Martin Luther a Peter Šubert – starý kňaz. Spoluúčinkovali Dievčenský spevácky zbor Rozhlasu a televízie Slovenska, miešaný spevácky zbor ANIMA CANTANDA a Spe-

Vystúpenie zborového spevokolu v opere: Hrad prepevný

vokol cirkevného zboru ECAV Kežmarok pod vedením Romana Porubäna. Hudobného naštudovania sa ujal dirigent Adrián Kokoš. Režisérom celého podujatia bol Víťazoslav Kubička.

Opera Hrad prepevný bola doposiaľ uvedená v Kežmarku (07. 07. 2017), na Dištriktuálnom dni Východného dištriktu v Prešove (09. 07. 2017), na Dni Turčianskeho seniorátu v Necpaloch (10. 09. 2017), v kostole Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Modra (25. 08. 2017) a Partizánska Ľupča (26. 11. 2017). Slávnostnú premiéru spolu so symfonickým orchestrom Slovenského rozhlasu mala v Národnom divadle v Bratislave (31. 10. 2017) počas oficiálnych osláv 500. výročia reformácie. Záujem o uvedenie tejto opery prejavili aj slovenskí evanjelici v Rumunsku a Srbsku.

Táto nová opera, zameraná na osobnosť reformátora, vznikla po 12 rokoch od uvedenia duchovnej opery Víťazoslava Kubičku s názvom „Martin Luther". Pripomeňme si, že táto opera mala premiéru 22. mája 2005 vo Veľkom evanjelickom kostole v Bratislave a počas 19 predstavení ju videlo asi 14 000 divákov, a to na Slovensku, ako aj v Českej republike. U nás v Kežmarku sme ju mohli vidieť 26. júna 2005. Od tohto času aktívne spolupracujeme s hudobným skladateľom Víťazoslavom Kubičkom a v Kežmarku boli uvedené jeho nasledovné opery: Martin Luther (26. 07. 2005), Kristov dotyk (04. 11. 2007), Šavol (04. 07.

Roman Krško – predstaviteľ Martina Luthera

2009), Evanjelium podľa Jána (26. 09. 2010), Jakub Kray (13. 07. 2012), Hrad prepevný (07. 07. 2017). Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu, ktorej výsledok by mal uzrieť svetlo sveta v roku 2020. Premiéra i tohto diela by mala byť opäť u nás v Kežmarku.

9. júla 2017 cirkevný zbor ECAV na Slovensku Kežmarok sa zúčastnil v Prešove Dištriktuálneho dňa východného dištriktu, ktorý sa konal pri 500. výročí reformácie. *„Na odkaz Lutherovho diela a viery myslíme pri 500. výročí reformácie aj v súčasnej cirkvi,“* uviedol tajomník biskupa VD Peter Mihoč, ktorý v Športovej hale v Prešove privítal viac ako 2 000 účastníkov, predstaviteľov cirkvi a samosprávy. Vyslovil prianie, aby *„spoločenstvo na Dištriktuálnom dni bolo jednou úprimnou modlitbou cirkvi i jednotlivcov.“*

Je symbolické, že v poradí 20. ročník Dištriktuálneho dňa sa konal práve v Prešove – v meste, ktoré Lutherovo učenie prijalo už v roku 1531 a stalo sa významnou súčasťou reformačného procesu. Andrea Turčanová, primátorka mesta Prešov, pripomenula, že rok 2017 je významným nielen pre evanjelickú cirkev, ale aj samotné mesto Prešov, a to pri 770. výročí prvej písomnej zmienky. Poukázala na to, že Prešov sa snaží byť príkladom ekumenickej spolupráce a verí, že aj Dištriktuálny deň ju umocní. Tajomník biskupa P. Mihoč sa vedeniu mesta poďakoval za podporu Dištriktuálneho dňa, či už finančnú, organizačnú alebo technickú.

Predstavenie opery Hrad prepevný v Necpaloch

Ján Brozman, dištriktuálny dozorca VD, svoj príhovor nadviazal na báseň farára Ladislava Fričovského: *Božie slovo prepočuť.* Starosti každodenného dňa môžu spôsobiť, že prepočujeme Božie slovo, a to by bola veľká chyba. Preto dištriktuálny dozorca vyzval k tomu, aby sme mali nielen uši, ale aj srdcia otvorené pre Božie slovo. 500. výročie reformácie a 20. ročník DD je podľa neho ideálnym časom na „reštart".

Novozvolený senior Šarišsko-zemplínskeho seniorátu, na ktorého pôde sa 20. ročník DD konal, si v súvislosti s hlavnou témou želá, aby sme skúmali, čo nie je v poriadku v našich životoch a vzťahoch, ako aj v živote cirkvi, do ktorej patríme. Martin Chalupka vyslovil nádej v to, že DD bude reštartom, začiatkom niečoho nového a dobrého.

Na pôde domáceho cirkevného zboru v Prešove, ktorý sa podieľal na organizačnom zabezpečení podujatia, účastníkov privítal predsedajúci zborový farár Ondrej Koč, bývalý farár v Kežmarku. Keďže sa Dištriktuálny deň konal v 4. nedeľu po Svätej Trojici, venovanej milosrdenstvu a odpúšťaniu, brat farár vyslovil prosbu, aby nás Duch Svätý viedol k týmto dvom hodnotám.

Slávnostné služby Božie s prisluhovaním sviatosti Večere Pánovej otvoril biskup VD Slavomír Sabol. *„DD chce zintenzívniť medzi nami myšlienku 500. výročia reformácie. Chceme aj v tomto spoločenstve ďakovať za to, čo sme cez vieru otcov prijali. Toto výročie tu nie je preto,*

Dištriktuálny deň v Prešove

aby sme spomínali na to, čo bolo. Je tu preto, aby sme odkaz reformačných otcov žili dnes vo svojich životoch.“

Biskup Sabol si je vedomý toho, že každý sa na reformačné dianie pozerá svojimi očami: *„Katolícka cirkev povie, že reformácia spôsobila rozdelenie cirkvi, a preto nie je dôvod k oslave, ale k pokániu. Cirkvi reformácie si však pripomínajú návrat k biblickým prameňom, z ktorých sa rodila ich existencia. Napriek rôznym pohľadom cirkevným i spoločenským musíme spoločne skonštatovať, že reformácia je úsilie o zmenu a obnovu.“* Je to snaha o ‚reštart‘ – obnovu duchovného života jednotlivcov i celej cirkvi.

Téma „reštartu“, ako aj kázeň vychádzala z textu proroka Izaiáša 49, 8: ***„V pravý čas som ťa vypočul, v deň spásy som ti pomohol, utvoril som ťa a dal za sprostredkovateľa zmluvy národom: aby si obnovil krajinu a do vlastníctva odovzdal spustošené dedičstvá.“***

Po príhovorných modlitbách zahraničný hosť, novozvolený biskup Sliezskej cirkvi evanjelickej Tomáš Tyrlík, vyslovil túžbu, aby naša cirkev prechádzala neustálou obnovou: *„Neoslavujeme v tomto roku reformátora ako človeka, ale Pána Boha za dielo reformácie, ktoré prostredníctvom M. Luthera, ale aj ďalších služobníkov vykonal a koná.“* Podčiarkol, že sa potrebujeme vracať k prameňom a koreňom, ktorými je Božie slovo a Kristov kríž: *„Som presvedčený, že reštart a obnova cirkvi začína pri Ježišovom kríži.“*

Mestská športová hala v Prešove

500. výročie reformácie bolo pre Východný dištrikt príležitosťou, aby myslel na tých funkcionárov, ktorí uprostred života cirkvi zanechali svoju brázdu viery a obetavej služby. Najmä na členov dištriktuálnych a seniorálnych predsedníctiev, ktoré od roku 1918 pôsobili v rámci dištriktu. Brat biskup S. Sabol a dištriktuálny dozorca J. Brozman sa osobne poďakovali tým z nich, ktorí sa na DD zúčastnili osobne. Medzi nimi bol aj náš brat zborový farár Roman Porubän, ktorému poďakovali za službu seniora TAS.

Zážitok z DD popoludní umocnila opera Hrad prepevný, mapujúca život Dr. Martina Luther a zlomové okamihy v jeho živote. Hudobným „laikom" vnímanie opery uľahčilo libreto, vďaka ktorému mohli sledovať všetky texty opery. *„Je to dobrá pomôcka, lebo v opernom speve sa občas stratíme a nejaké to slovo nám ujde,"* skonštatoval Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku.

10. – 16. júla 2017 sa uskutočnil zborový výlet Mělnického cirkevného zboru k nám do Kežmarku. V pondelok podvečer postupne do internátu na Garbiarskej ulici prichádzali jeho členovia v počte 33 ľudí. Niektorí vlakom, iní zase autom. Po spoločnej večeri sme mali krátke zoznamovacie stretnutie s biblickým úvodom, ktorý mal brat farár Erdinger.

Na druhý deň po raňajkách sme sa vybrali do neďalekej Levoče. Prehliadka tohto mesta začala v našom evanjelickom kostole, ktorý ich

Večerné stretnutie bratov a sestier z Mělníku

privítal pri vstupe organovou hudbou. Za organom sedel brat Eduard Kostelník, vnuk bývalej sestry dozorkyne Astrid Kostelníkovej, ktorá nás oboznámila s históriou cirkevného zboru a stavbou evanjelického kostola v Levoči, ktorá bola rovnako slobodným kráľovský mestom, kde si evanjelici mohli postaviť drevený artikulárny kostol. Po prehliadke kostola sme vybrali do ulíc Levoče, kde sme sa zoznámili s jej evanjelickou históriou, ktorá sa týka aj samotného kostola sv. Jakuba, kde sa ukrýva najväčší gotický drevený oltár na svete od majstra Pavla z Levoče. Samozrejme, že sme si nenechali ujsť ani túto pamiatku, po ktorej nás sprevádzala sestra Kostelníková, a tak sme sa mohli dozvedieť mnohé zaujímavosti, týkajúce sa obdobia, keď tento kostol patril evanjelikom. Po obede sme si pozreli nádhernú radnicu, ktorá patrí najtypickejším renesančným stavbám nielen levočského námestia, ale aj celého Slovenska. Mestská rada tu rozhodovala nielen o budúcnosti mesta, jeho obyvateľov, ale i o budúcnosti celého okolia. Výstavné priestory sa počas storočí stali svedkami mnohých dôležitých rozhodnutí a stretnutí. Budova vznikla pravdepodobne okolo polovice 15. storočia a prešla mnohými stavebnými úpravami až do dnešnej podoby, ktorá je výsledkom prestavby v rokoch 1893 – 95. Expozícia v radnici je venovaná dejinám mesta Levoča – jeho počiatkom, rozvoju, dobe rozkvetu i súčasnosti. Po prehliadke radnice

Pred vstupom do Belianskej jaskyne

sme sa vybrali na Spišský hrad, ktorý je zapísaný do zoznamu pamiatok UNESCO.

Streda patrila Kežmarku. Stretli sme sa pred Dreveným artikulárnym kostolom a tu začala naša prehliadka mesta a spoznávanie luteránskej histórie. Pri vstupe do kostola boli Mělničania nadšení a uveličení z jeho nádhernej výzdoby a samozrejme aj so samotnej histórie, ktorá tento kostol sprevádza už 300 rokov. Po prehliadke kostola sme sa presunuli do lyceálnej knižnice, kde našich bratov a sestry sprevádzala Katarína Slavíčková. Tu sa zase mohli oboznámiť s knižnou kultúrou a školstvom, ktoré v tom čase patrilo k špičke nielen na Slovensku, ale v celej Európe. Po prehliadke knižnice nás čakala prehliadka Nového evanjelického kostola s jeho zaujímavou históriou. Popoludní sme sa stretli na hradnom nádvorí, kde sa naším hosťom venovala priamo riaditeľka Múzea v Kežmarku Mgr. Erika Cintulová. Stručné dejiny hradu sme sa dozvedeli priamo od nej a potom nás odovzdala svojím kolegyniam, ktoré nás previedli expozíciami hradu. Zaujímavou bola vyhliadková veža, z ktorej sme mali okolie Kežmarku ako na dlani.

Štvrtok bol turistický. Vybrali sme sa do Vysokých Tatier, ale počasie nám príliš neprialo. Zastavili sme sa v Novom Smokovci u brata farára Kušníra, ktorý nám vo „vreckovom kostolíku" porozprával nielen o dejinách cirkevného zboru, ale predovšetkým o Dr. Szontaghovi ako zakladateľovi Nového Smo-

Záverečné poďakovanie po prehliadke lyceálnej knižnice

kovca a kúpeľov. Keďže počasie sa stále neumúdrilo, tak sme sa rozhodli, že z tatranského výletu v tento deň nič nebude a pred dažďom sa najlepšie skryjeme v Belianskej jaskyni. Dlhý rad na vstup pred jaskyňou hovoril o tom, že sme asi neboli jediní, ktorí podobne rozmýšľali. Ale nakoniec sa nám podarilo dostať sa ku kase, kúpiť lístky a absolvovať 860 schodov.

Po návšteve Belianskej jaskyne sme sa zastavili v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Spišská Belá. Prezreli sme si interiér kostola, v ktorom Mělničania skonštatovali, aké to tu na Spiši máme pekné. Aby som ich uviedol do skutočného obrazu, tak som im ponúkol, aby sme sa šli pozrieť na tolerančný kostol do Lomničky. Oni súhlasili, ale vôbec netušili, čo ich tu čaká. Prvý dojem z prijatia rómskymi deťmi bol už pre nich zážitkom nehovoriac o kostole, ktorý videli v ruinách. Na konci dňa skonštatovali, že toto bol pre nich najsilnejší zážitok. Ku tomu všetkému som len dodal, že aj takto vyzerá ten pekný Spiš.

Konečne v piatok sa nám podarilo urobiť si turistický výlet. Z Nového Smokovca sme sa vyviezli lanovkou na Hrebienok, odtiaľ sme pomaly kráčali ku Veľkému Studenovodskému vodopádu. Odtiaľ sme sa vrátili a putovali na Rainerovu chatu, kde nás čakal Peter Petras a kde sme si vychutnali jeho čaj aj niečo ostrejšieho z jeho domácej výroby. V tento deň nám počasie prialo a cestou z Rainerovej chaty sme mohli obdivovať krásu Bo-

R. Porubän a M. Erdinger pri Studenovodskom vodopáde

žieho stvorenia. Večer sme sa stretli na spoločnom posedení v študovni lýcea pri Božom slove, ale i videoprezentácii o Iráne, ktorú pripravil brat farár Roman Porubän.

Sobota bola pre nás oddychová. Ráno sme sa stretli v evanjelickom kostole v Ľubici, kde sme mali krátku pobožnosť. A potom sme sa presunuli na záhradu k Jendrušákovcom, kde sa varil kotlíkový guláš z diviny. V príjemných rozhovoroch pri piesňach duchovných i táborákových sme sa rozchádzali domov. Nedeľa bola pre nás tiež výnimočná, a to nielen v tom, že zvesťou slova Božieho nám poslúžil brat farár Erdinger, ale na krátku chvíľu sme vytvorili hudobné teleso, ktoré sprevádzalo dve piesne na bohoslužbách. Aj táto hudobná vsuvka, do ktorej sa zapojili bratia a sestry z Mělníka a aj z Kežmarku, bola pekným obohatením našich spoločných nedeľných bohoslužieb. Po bohoslužbách sme sa stretli ešte v zborovej miestnosti a dojedli zvyšný kotlíkový guláš. Jeden spoločný týždeň ubehol ako voda a tak nastal čas rozlúčenia sa v nádeji, že naše spoločné priateľstvá, ktoré sa vytvorili s mnohými v cirkevnom zbore, sa budú naďalej upevňovať.

26. augusta 2017 Talianska La Scala v Kežmarku. V predvečer 300. výročia vysvätenia výnimočného Dreveného evanjelického artikulárneho chrámu v Kežmarku sa koncom augusta pod jeho strechou konal štvrtý ročník benefičného koncertu „Operné gala". Aj keď Kežmarok nepatrí medzi operné centrá,

Na službách Božích - spoločná kapela Mělničanov a Kežmarčanov

diváci sa mohli aspoň na chvíľu cítiť ako v talianskej La Scale.

Producent koncertu Ľudovít Vongrej je rád, že občianskemu združeniu Opera Slovakia sa podarilo založiť tradíciu operného koncertu pod Tatrami. Je to síce náročné, keďže mesto Kežmarok nepatrí medzi operné centrá a navyše opera vo svojej nekomerčnej podobe nepatrí medzi mainstreamové žánre. Organizátor navyše kladie dôraz na to, aby koncerty v Kežmarku mali bežný priebeh, ako keby sa konali aj v prestížnych operných divadlách, či filharmóniách. Návštevník tak má možnosť zažiť operné umenie v jeho prirodzenej forme. Nad umeleckým podujatím prevzal záštitu maestro Peter Dvorský.

Komunikácia s obecenstvom však prebieha súčasným moderným spôsobom, čím sa darí získavať stálych fanúšikov, ktorí na koncert prichádzajú nielen z Kežmarku a jeho okolia, ale takmer z celého Slovenska. *„Veľmi ma prekvapilo, že máme aj takých priaznivcov, ktorí si plánujú dovolenky v Tatrách práve na obdobie, keď sa koná naše Operné gala,“* upozornil na rastúci záujem Ľ. Vongrej. Je to signál toho, že sa týmto spôsobom úspešne darí posilňovať operné povedomie v podtatranskom regióne. Nemalú zásluhu na tom má Roman Porubän, farár evanjelického cirkevného zboru v Kežmarku, ktorý otvára dvere artikulárneho kostola operným podujatiam a sám je milovníkom opery.

Roman Porubän - úvodný pozdrav na Opernom Gala 2017

Známi umelci aj začínajúce talenty

Organizátorom Operného gala záleží na tom, aby sa na koncerte predstavili vrcholové osobnosti opery, čo Ľ. Vongrej vysvetľuje nasledujúco: *„Operu si poslucháči obľúbia, len ak sa interpretuje v špičkovom podaní, inak nezaujme.“* No popri špičkových umeleckých osobnostiach na Opernom gala účinkujú aj začínajúce talenty. Producent koncertu v tom vidí jasný zmysel: *„Viacerí mladí speváci účinkujúci na minulých ročníkoch Operného gala v Kežmarku sa rozbehli na domáce aj zahraničné operné scény a ako hovoria, účinkovanie na našom koncerte s renomovanými osobnosťami bolo pre nich veľkým stimulom do ďalšej práce.“*

Tento rok prijala pozvanie medzinárodne uznávaná sopranistka Jolana Fogašová. Spolu s ňou sólista banskobystrickej Štátnej opery, tenorista Dušan Šimo a basbarytonista Boris Prýgl, ktorý žne úspechy na prestížnych medzinárodných speváckych súťažiach. Získal viacero cien na 50. ročníku Medzinárodnej speváckej súťaže Antonína Dvořáka v Karlových Varoch, stal sa finalistom súťaže Hans Gabor Belvedere 2017 a je čerstvý držiteľ Ceny Birgit Nilsson, prestížnej svetovej speváckej súťaže Plácida Dominga Operalia. Ľudovít Vongrej je rád, že tento talentovaný český spevák mohol v Kežmarku na Opernom gala vystúpiť so slovenskou vokálnou školou predtým, než prijme po-

Boris Prýgl

nuky popredných svetových operných divadiel, ktoré o neho prejavili záujem.

Výnimočná atmosféra

Kežmarský kostolík, ktorý bol postavený z dreva a bez použitia jediného klinca, uchvátil tak návštevníkov, ako aj všetkých troch sólistov. Ocenila ho aj speváčka Jolana Fogašová: *„Kostolík je čarovný a prekrásny, spievalo sa mi tu veľmi dobre. Atmosféra je tu prekrásna.“* Aj vďaka skvelej akustike všetci traja sólisti spievali bez mikrofónov. *„Tento chrám je unikátny tým, že je celý z dreva, preto je tu úplne iná akustika než v akomkoľvek inom chráme,“* povedal pre TV Joj talentovaný Boris Prýgl. Tenorista Dušan Šimo v kostole tohto typu nikdy ani nebol, takže vystúpenie na Opernom gala bolo pre neho novým zážitkom.

Artikulárne chrámy, ktorých sa do súčasnosti zachovalo päť – Leštiny, Istebné, Hronsek, Kežmarok a Svätý Kríž – boli postavené na základe zákonného článku Šopronského snemu z r. 1681. Ten evanjelikom povoľoval postaviť v každej župe dva kostoly, no podmienky boli takmer nesplniteľné: kostoly mali byť postavené len z dreva a bez použitia jediného klinca, na vlastné náklady za jednu sezónu od jari do zimy. Mali byť situované na odľahlom mieste, bez veže, zvona a nesmeli mať vchod z ulice. To, že sa ich podarilo postaviť a niektoré z nich sa zachovali dodnes, je ohromujúcim svedectvom viery našich otcov.

Júlia Grejtáková, Dušan Šimo, Jolana Fogašová, Boris Prýgl

Pre laikov aj fajnšmerkov

Účinkujúci na Opernom gala v Kežmarku vystúpili s klavírnym sprievodom Júlie Grejtákovej, korepetítorky Opery ŠD v Košiciach, hlavnej korepetítorky súťaže Musica Sacra v Ríme, ako aj hlavnej korepetítorky a dramaturgičky Opera Slovakia. Dramaturgia operného koncertu v Kežmarku je nastavená tak, aby boli do klasickej opery zakomponované aj árie, ktoré návštevníkom rozšíria obzory. Dramaturgička Júlia Grejtáková program zostavuje s ohľadom na hlasy a štýlovosť jednotlivých spevákov a ich repertoáre. Tento rok návštevníkov koncertu potešili známe árie a duet zo slávnej Pucciniho opery Tosca, zaznela ária Nemorina z Donizettiho Nápoja lásky či ária Alfreda z Verdiho opery La traviata.

No popri známych operných kúskoch odzneli aj tie, ktoré sú známe menej. Na svoje si teda prišli tí, ktorí operu bežne nepočúvajú, ale aj fajnšmekri – spolu so spomínanými populárnymi áriami zaznela aj ukážka z Pucciniho opery Manon Lescaut v podaní Jolany Fogašovej. Boris Prýgl zaspieval nádhernú áriu Rodolfa z Belliniho Námesačnej a zaznel aj emóciami nabitý duet z Mascagniho Sedliackej cti. Návštevníci si po návrate domov budú asi najviac pospevovať pieseň Najkrajší kút v širom svete, ktorá zaznela na záver programu.

Spojenie umenia a benefície

Operné gala v Kežmarku však má aj druhý cieľ: popri prezentácii výrazných speváckych osobností pomáhať tým, ktorí pomoc skutočne

Záverečný potlesk po piesni: Najkrajší kút

potrebujú. Benefičný charakter podujatia tak spája operné umenie so silnými ľudskými príbehmi. Umelci účinkujú bez nároku na honorár a každý rok je výťažok koncertu venovaný inej organizácii – tentoraz pomôže Detskému dennému sanatóriu v Kežmarku na nákup rehabilitačných a kompenzačných pomôcok pre deti so zdravotným postihnutím (www.ddsanatorium.sk). Výťažok jedného z minulých ročníkov podporil Stredisko Evanjelickej Diakonie Svetlo v Červenici pri Prešove, či detský mobilný hospic.

A práve to je niečo, čo organizačný tím a umelcov najviac motivuje: príbehy detí, ktorým koncertom aspoň trochu spríjemnili ich náročnú cestu životom. *„Nejde len o pomoc finančnú, ale prinášame im nenahraditeľný pocit, že nie sú sami, že nám na nich záleží a že sa môžu na niekoho spoľahnúť,“* dodal Ľ. Vongrej. Aj on sám osobne má k benefícii silný vzťah, preto mu záleží na tom, aby každý rok prišlo na koncert čo najviac ľudí, aby spolu mohli pomôcť čo najviac. Nehovoriac o tom, že organizovanie koncertu tohto typu je náročné – vyžaduje si nemálo úsilia, ale aj isté finančné zdroje na režijné náklady.

Zladenie termínov a hlasov

Benefičných koncertov sa na Slovensku, hlavne v predvianočnom období, koná veľa, a získať umelcov nie je jednoduché. Opera Slovakia s tým však ťažkosti nemá, keďže Operné gala v Kežmarku profiluje ako prestížnu záležitosť s celoslovenskou propagáciou. Skôr je prob-

Autogramiáda umelcov

lémom nájsť termín, ktorý by vyhovoval všetkým umelcom vzhľadom na ich plne vyťažené pracovné kalendáre. Ľudovít Vongrej si ako producent koncertu váži, že napríklad Jolana Fogašová, ktorá mala leto takmer celé zadané, nešla na dovolenku a namiesto toho zaspievala na Opernom gala, aby pomohla dobrej veci. Sedieť však musia nielen termíny, ale aj hlasy pozvaných umelcov – musí im to ladiť tak farbou, ako intenzitou hlasu, ale aj repertoárom.

Veríme, že Operné gala bude mať čoraz viac priaznivcov a podporovateľov. O termíne najbližšieho operného koncertu bude mesačník Evanjelický Východ ako mediálny partner podujatia včas informovať.

Emília Mihočová
FOTO: Oliver Ondráš

27. augusta 2017 sa uskutočnili v našom cirkevnom zbore Slávnostné služby Božie pri príležitosti 300. výročia pamiatky posvätenia Dreveného artikulárneho kostola. Za zvuku trubačov Brass Colegia z Levoče vstupoval do chrámu slávnostný sprievod duchovných. Domáci zborový farár prítomných privítal týmito slovami:

„Srdečne Vás pozdravujem, bratia a sestry, v dnešnú 11. nedeľu po Sv. Trojici, v ktorú si pripomíname 300. výročie postavenia tohto Dreveného artikulárneho chrámu. 300 rokov v tomto chráme zaznieva evanjelium Ježiša Krista, 300 rokov sa tu schádza Boží ľud, aby počúval slovo Božie, ktoré nás napomína, povzbudzuje, ukazuje cestu k cieľu, ale i robí z nás ľudí nádeje. Tisíce detí v tomto

Pred začiatkom bohoslužieb

chráme bolo pokrstených, tisíce ľudí v tomto chráme prijímalo Božiu milosť v daroch tela a krvi Ježiša Krista, tisíce ľudí v tomto chráme si povedalo svoje manželské áno a s mnohými sme sa aj rozlúčili z tohto chrámu a vyprevadili ich na večnosť. V roku 1717 tu začal pulzovať život a dnes tu máme rok 2017. V tento dnešný deň chceme predovšetkým poďakovať Pánu Bohu za vieru našich predkov, ktorá obstála v mnohých zápasoch, brániacich pravdu Kristovho evanjelia. No zároveň chceme i prosiť o zmocnenie Duchom Svätým, aby sme aj my, dnešná generácia i tá, ktorá príde po nás, stála rovnako na týchto princípoch, a tak žila praktický život kresťana.

Srdečne medzi nami vítam brata biskupa VD Slavomíra Sabola, oltárnych bratov a sestry, dozorcu Tatranského seniorátu Ing. Tomáša Hybena. Vítam medzi nami pána primátora mesta Kežmarok, PhDr. Jána Ferenčáka, podpredsedu Prešovského samosprávneho kraja JUDr. Štefana Bieľaka, prednostku Okresného úradu Ing. Vieru Havírovú a riaditeľa Úradu práce a sociálnych vecí PhDr. Jána Sýkoru. Za Karpatsko – nemecký spolok medzi nami vítam predsedu regiónu Spiš Vojtecha Wagnera. Srdečne medzi nami vítam i ostatných hostí z rôznych inštitúcií, s ktorými ako cirkevný zbor spolupracujeme: riaditeľku múzea Eriku Cintulovú, riaditeľku archívu v Spišskej sobote Boženu Malovcovú a iných, ktorí prijali naše pozvanie. Buďte srdečne medzi nami vítaní. Prajeme vám, aby

Privítanie hostí a domácich na bohoslužbách

ste spolu s nami prežili požehnaný deň, v ktorom Pán Boh cez svoje slovo chce k nám tak hovoriť, ako hovoril našim predkom, ktorí do tohto chrámu prichádzali.“

Slávnostné služby Božie sa začali predspevom Najsvätejší. V úvodnej liturgii nám poslúžili sestra farárka Marcela Sabová (CZ Východná) rodáčka z Kežmarku, brat farár Ján Velebír (CZ Bardejov) a domáci brat farár Roman Porubän. Po druhej piesni evanjelium zaspievala sestra farárka Helena Benková a jej manžel, brat farár Jozef Benka, ktorý pôsobil v Kežmarku, vyzval k vyznaniu všeobecnej viery kresťanskej. Zvesťou slova Božieho poslúžil dôstojný brat biskup Východného dištriktu Mgr. Slavomír Sabol.

Oslavy 300. výročia pamiatky posvätenia Dreveného artikulárneho kostola, ktorá sa pôvodne uskutočnila **15. augusta 1717 na 12. nedeľu po Sv. Trojici**, boli aj súčasťou dňa Tatranského seniorátu. Po zvesti slova Božieho preto zaspieval spojený spevokol Tatranského seniorátu pod vedením Romana Porubäna v sprievode Sláčikového orchestra Základnej umeleckej školy Antona Cígera v Kežmarku dve piesne: „*Hľa deň*“ a z opery Martin Luther pieseň: „*Môj milý Bože*“. Pomedzi piesne zaznelo pásmo k 300. výročiu, ktoré napísala Nora Baráthová.

V pozdravoch sa k nám prihovoril dozorca Tatranského seniorátu Ing. Tomáš Hyben, PhD. Jozef Benka, ako bývalý zborový farár, kto-

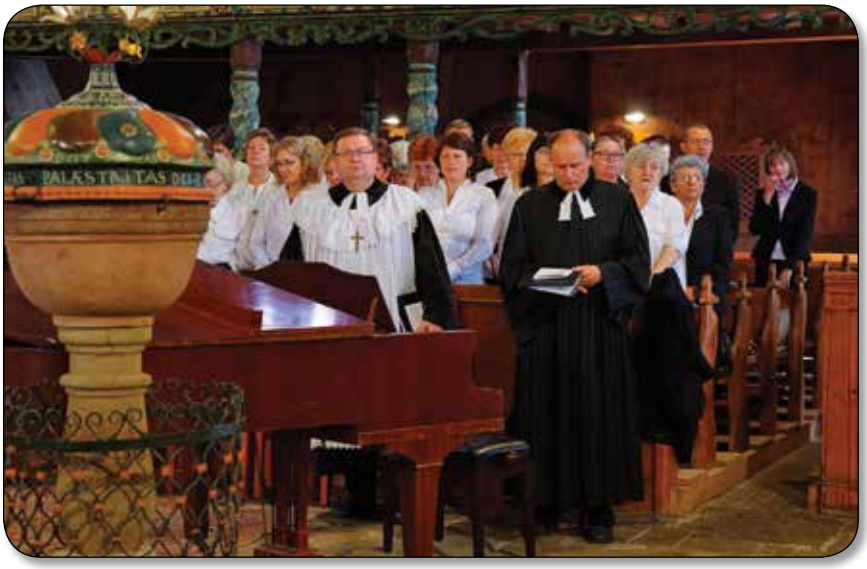

Slavomír Sabol - biskup VD ECAV

rý zdôraznil význam chrámového priestoru a Miroslav Erdinger. Jeho pozdrav zaznel na text zo Zjavenia Jánovho 20,1-4 v mene Mělnického cirkevného zboru i synodného seniora Českobratrskej církvi evangelickej Daniela Ženatého. K pozdravom sa pripojil primátor mesta Kežmarok PhDr. Ján Ferenčák, ktorý odovzdal cirkevnému zboru certifikát o udelení titulu Reformačné mesto Európy. Tento certifikát si prevzal 26. marca 2017 v Banskej Štiavnici v dvoch originálnych exemplároch z rúk rakúskeho biskupa Michaela Bünkera. Pri tejto príležitosti jeden originál venoval cirkevnému zboru. Zástupca župana Prešovského samosprávneho kraja JUDr. Štefan Bieľak poznamenal, že kežmarský Drevený kostol je výnimočný nielen svojou architektúrou, ale predovšetkým preto, že sa tu po stáročia stretával veriaci ľud.

Po zaspievaní evanjelickej hymny *„Hrad prepevný“* sme sa presunuli pred hlavný vchod kostola, kde bola odhalená pamätná tabuľa z príležitosti 500. výročia pamiatky reformácie a 300. výročia pamiatky posvätenia Dreveného artikulárneho kostola. Slávnostný akt odhalenia uskutočnil brat senior Tatranského seniorátu Jaroslav Matys spolu s primátorom PhDr. Jánom Ferenčákom.

Popoludní boli pre domácich i veriacich z Tatranského seniorátu pripravené diskusné fóra na reformačné Sola. V Novom evanjelickom kostole sa diskutovalo na tému Sola fide – jedine viera, ktoré viedol brat

Po odhalení pamätnej tabule

farár Miroslav Erdinger. V Drevenom kostole sa diskutovalo na tému Sola scriptura – jedine Písmo a diskusiu viedol brat biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol. Na poslednom treťom mieste v auditóriu lýcea sa diskutovalo na tému Sola gratia – jedine milosť a diskusiu viedol brat senior Tatranského seniorátu Jaroslav Matys.

Záver osláv 300. výročia pamiatky posvätenia Dreveného artikulárneho kostola patril organovému koncertu, na ktorom sa nám predstavil Mgr. art. Marek Vrábel, ArtD., ktorý pôsobí v Bratislave na Cirkevnom konzervatóriu ako stredoškolský profesor. Pre Kežmarskú televíziu po koncerte povedal: *„Iné je učiť sa z organologických učebníc o tomto najstaršom dvojmanuálovom barokovom organe, ktorý som si vybral aj na štátniciach, ale dnes prišla tá chvíľa, keď tohto nemého svedka doby môžem rukami a nohami oživiť. Bol to pre mňa skutočne veľký zážitok.“*

3. septembra 2017 sme v Drevenom artikulárnom kostole začali slávnostnými službami Božími nový školský rok 2017/2018. Tak, ako každý rok, ani tento nechýbalo vystúpenie detí, ktoré zaspievali dve piesne: Kráľovi kráľov a Či si malý a či veľký. Pomedzi piesne štyri deti zarecitovali básničku prostredníctvom ktorej si vyprosili do nového školského roka Božie požehnanie.

Brat farár v príhovore na text z 1. listu Jánovho 1,5-7 podotkol, že svetlo predstavuje to, čo je dobré čisté a spravodlivé a tma predstavu-

Začiatok školského roka 2017/2018

je zlo a hriech. Čo to pre nás znamená? Ak Boh je svetlo, tak to znamená, že Boh je úplne svätý a pravdivý a ako jediný nás môže vyviesť z tmy hriechu. Tento text nám odhaľuje tri dôsledky pre náš život, ktoré vyplývajú z toho, že Boh je svetlo.

1. dôsledok: Boh je pravda. Apoštol Ján túto skutočnosť rozvíja v šiestom verši, kde čítame: ***„Ak hovoríme, že s Ním máme spoločenstvo, ale chodíme v tme, klameme a nekonáme, čo je pravda."*** To znamená, že žiť v tme je žiť v klamstve a podvodoch. Vtedy človek nie je činiteľom pravdy a nežije vo svetle. Svetlo je v Jánovej mysli spojené s konaním pravdy, ktorá poukazuje na to, aký je môj a tvoj zmysel života na tomto svete. Toto svetlo, o ktorom hovorí Ján, nám odkrýva realitu, v ktorej žije každý jeden z nás.

2. dôsledok: Môžeme žiť v pravde. Božie slovo nám prináša pravdu do života. Je to pravda o človeku, o mne a o tebe a na druhej strane je to pravda o Bohu. Pokiaľ sme vystavení pôsobeniu Božieho slova – svetla, tak zisťujeme, kto sme. Vo svetle tohto slova zisťujeme, že sme nedokonalí ľudia, ktorí častokrát zlyhali, ľudia, ktorí prežívajú rôznu bolesť a utrpenie ako dôsledok našich zlých rozhodnutí, našich chýb. Nakoniec zisťujeme, že nedokážeme žiť ani tak, ako by sme chceli. Nemáme kontrolu nad svojou vôľou. Do tohto stavu nám Božie slovo – Biblia ukazuje, ako máme budovať dobré vzťahy, ako máme rozvíjať svoju osobnosť, ale i osobnosť

Vystúpenie detí na začiatku školského roka 2017/2018

svojho blížneho. Božie slovo nám ukazuje, ako máme vychovávať svoje deti, aby sa k nám neotočili chrbtom, keď potrebujeme ich blízkosť a pomoc. No Božie slovo nás učí aj tomu, ako spravovať svoje financie, ako robiť svoj biznis, aby bol biznisom v Božom svetle a v Božej pravde. Bože slovo – Biblia nám jednoducho svieti do rôznych oblastí nášho života. Len je potrebné, aby sme ju zobrali do ruky a načúvali pravde, ktorá sa má udomácniť v našom živote. A to chceme robiť aj v tomto školskom roku.

Aký hlúpy je človek, ktorý odmieta svetlo! Akému obrovskému nebezpečenstvu vystavuje svoj život. Áno, život v tme sa môže javiť ako príjemný a dobrý, ale dôsledky sú tragické. V knihe prísloví čítame: ***„Niektorá cesta sa človeku vidí ako správna, no napokon je to cesta smrti“*** (Pr 14,12).

3. dôsledok: Môžeme mať spoločenstvo a odpustenie. Mnohí ľudia žijú život v tme, pretože majú strach z toho, čo by bolo vidieť, keby sa rozsvietilo. Mnohí podvedome vedia, že sa držia nejakého monštra a že by to mohlo vyjsť najavo. Boja sa, že keď zasvieti svetlo, tak odrazu oni sami, ale i ďalší okolo nich zistia, akí sú v skutočnosti. Čím viacej človek číta Bibliu, tak tým viac si uvedomuje svoje nedokonalosti, zlyhania, jednoducho to, že mám ďaleko k tomu, aby som bol taký, akým ma chce mať Boh. Tragédiou 21. storočia je, že človek nechce počuť o svojich nedokonalostiach. To je dôvod, prečo tak málo ľudí, aj spomedzi nás

Prijatie požehnania do nového školského roka 2017/2018

kresťanov, číta Bibliu. Nie je to aj náš prípad? Niekedy to robíme vedome, niekedy úplne automaticky a podvedome. Jednoducho odfiltrujeme všetko, čo by nás obviňovalo. Človek má jednoducho strach dozvedieť sa pravdu o sebe samom.

Text, ktorý sme si dnes prečítali, je úžasný v tom, že hovorí: ***„Boh je svetlo a nieto v ňom nijakej tmy."*** Boh chce od nás, aby sme chodili vo svetle, no nie však preto, aby sme boli deprimovaní z toho, akí sme a čo všetko na sebe vidíme. Dokonca vo svetle nemáme chodiť ani preto, aby sme druhým ukázali, akí sme dobrí a ako si zaslúžime nebo. Boh naše svetlo nepotrebuje, ale my ho potrebujeme pre svoj život. My máme chodiť vo svetle preto, aby nám bolo odpustené.

Tým, že človek chodí vo svetle, tak sa pred nami odkrýva nielen pravda o nás, o tom, akí sme, ale rovnako aj pravda o Bohu. Vtedy vidíme, spoznávame a zažívame Božiu lásku a trpezlivosť. Zažívame spoločenstvo s Ježišom Kristom, ktoré môžeme naplno prežívať pri Večeri Pánovej. Preto potrebujeme chodiť vo svetle, no nielen občas, ale pravidelne každého dňa. A tak vykročme v Božom svetle do nového školského roka, ktorý sa pred nami otvára, aby sme poznali Boha ako pravdu, žili v tejto pravde, a tak mohli mať medzi sebou spoločenstvo lásky.

15. septembra 2017 bol v Huncovciach v rámci pietnej spomienky odhalený pamätník židovským spoluobčanom, deportovaným pred 75

Pamätník obetiam holokaustu v Huncovciach

rokmi, a to za účasti rabína, aj duchovných predstaviteľov rímsko-katolíckej a evanjelickej cirkvi.

Priamo pred vchodom do areálu nášho kostola – na okraji priľahlého parčíka – je postavený dôstojný pamätník, pozostávajúci z centrálneho sedemramenného svietnika (menora), lemovaného zľava pamätnou tabuľou s textom „S pokorou a v modlitbách, z úcty k utrpeniu židovských spoluobčanov" a sprava Dávidovou hviezdou symbolicky víťaziacou nad stopou fašistickej baganče.

Za veľkej účasti domácich, ale aj mnohých hostí a priateľov Izraela zo širokého okolia a zahraničia, túto slávnostnú časť precítene moderovala učiteľka Klára Andreasová. Trojčlenná židovská hudobná skupina Mojše band predniesla v hebrejčine obvyklú modlitbu „Boh plný milosrdenstva" (El Malei Rachamim), v ktorej prosili Boha o milosrdenstvo pre šesť miliónov Židov – obete európskeho holokaustu (šoa), kde menovali aj viaceré veľké koncentračné tábory. Starosta obce Jozef Majerčák vo svojom príhovore predstavil stručné dejiny židovského obyvateľstva v Huncovciach a vyzdvihol ich veľký prínos v mnohých oblastiach života. Spomenul aj tunajšiu mimoriadne významnú školu (ješivu), kde študovali budúci rabíni až zo Spojených štátov amerických. Vyslovil túžbu, aby sa takáto tragédia už nikdy nezopakovala. Potom odhalili pamätník spolu s Mikhaylom Kapustinom – liberálnym rabínom z Bratislavy, kto-

Predstavitelia Židovskej náboženskej obce, cirkví a obce Huncovce

rý krátko predstavil svietnik ako židovský symbol a vyslovil nádej, že tým v Huncovciach pribudne svetla a ubudne tmy.

Postupne zapaľovali sedem lámp svietnika rabín, starosta, dvaja odtiaľ vysídlení karpatskí Nemci (Fridrich Fabry a Emil Schneck), domáci rímsko-katolícky kňaz Ján Pramuka, evanjelický farár Roman Porubän a moderátorka Klára Andreasová. Na záver tejto časti programu vďaka kresťanským priateľom Izraela znelo obvyklé slávnostné trúbenie na roh (šófar) a pamätník bol ozdobený slovenskou a izraelskou vlajkou.

Potom sa všetci presunuli a naplnili evanjelický kostol pre druhú časť programu. Bloky úprimných slov predeľovali pestré hudobné skladby v podaní Mojše band. Najprv rabín Kapustin v krátkom príhovore priblížil predvojnové nádeje huncovských Židov žijúcich v zhode so svojimi kresťanskými susedmi, ktoré boli zničené v holokauste. Pripomenul, že sme boli všetci stvorení Bohom a vziať niekomu život znamená ísť proti Bohu, čo by veriaci nemali robiť. Na záver predniesol modlitbu za život v aramejčine – v jazyku, ktorým hovoril aj Pán Ježiš.

Po jeho príhovore dvaja ordinovaní kolegovia – bratia Pramuka a Porubän – vo vzácnej duchovnej zhode striedavo čítali Božie mocné slová a primerané modlitby, vyznávali viny našich predkov a prosili Boha o odpustenie – aj ako pozvanie prítomných ku spoločnému pokániu.

Farári artikulárnych zborov

Z Nemecka obetavo prišiel evanjelik Emil Schneck, aby stručne vyrozprával svoje živé spomienky na sústreďovanie Židov na deportáciu v parku pred kostolom, ktoré zažil ako dieťa. Potom brat Miki Lipták prečítal ešte aj ďalšie spomienky teraz už zahraničných pamätníkov na to obdobie hrôz druhej svetovej vojny.

Po ňom učiteľka Kamila Hadden rod. Matláková a viacerí mladší a starší Huncovčania postupne dôstojne prečítali všetky mená tunajších deportovaných židovských občanov, aby neupadli do zabudnutia. Skupina Mojše band majstrovsky sprevádzala židovskou hudbou celé podujatie a jej vedúci Michal Paľko sa potom aj za ostatných vyjadril, že z viacerých takýchto podujatí, ktorých sa zúčastnili, bolo toto najúprimnejšie.

Záujemcovia spomedzi prítomných ešte po tomto programe navštívili ješivu, židovský cintorín a zvonku si pozreli aj budovu synagógy.

Miki Lipták

17. septembra 2017 sa v našom cirkevnom zbore uskutočnilo stretnutie artikulárnych zborov. Toto stretnutie bolo v poradí šiestym stretnutím. Najprv sme sa stretli v Istebnom, potom vo Svätom Kríži, Leštinách, Hronseku a minulý rok sme spoločne navštívili mesto Šoproň. Kežmarok si to nechával až na samý koniec vzhľadom na tú skutočnosť, že Drevený artikulárny kostol sa v tomto roku dožíval svojho 300. výročia od postavenia a posvätenia. Doposiaľ sa stre-

Spojený spevokol v CZ Hronsek a Zvolen

távali artikulárne zbory, v ktorých sa zachovali artikulárne kostoly. Tohto roku sme medzi nás pozvali Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Levoča, ktorý bol tiež artikulárnym zborom, no žiaľ drevený kostol sa v tomto zbore nezachoval. Prvý artikulárny kostol zhorel a druhý bol po postavení murovaného kostola rozobratý. Z Dreveného kostola sa zachovali iba niektoré jeho súčasti, ktoré je možno vidieť v súčasnom murovanom kostole, postavenom na námestí Majstra Pavla (barokový organ, 12 obrazov apoštolov + obraz Ježiša Krista, kríž zo strechy kostola...). Z tohto dôvodu sme požiadali aj brata farára Jána Matisa, zborového farára v CZ Levoča, aby nám pri tejto príležitosti poslúžil zvesťou slova Božieho.

V programe bohoslužieb sme si mohli vypočuť pásmo od Nory Baráthovej k 300. výročiu postavenia Dreveného artikulárneho kostola, ktoré mapovalo obdobie príchodu reformácie na Spiš až po stavbu artikulárneho kostola. Bohoslužby nám obohatil zmiešaný spevokol, ktorý pozostával z bratov a sestier, patriacich do cirkevného zboru Hronsek a Zvolen. V závere bohoslužieb sa k nám prihovorili sestry farárky Alenka Ďurčíková (CZ Istebné), Anna Jakušová (CZ Hronsek) a Jana Velebírová (CZ Leštiny)

Spoločný obed bol pre nás pripravený v neďalekej reštaurácii LEGENDA. Popoludní sme sa opäť stretli v artikulárnom kostole, kde zazneli mládežnícke piesne, ktorý-

Ján Matis pri kázni slova Božieho

mi nám poslúžila mládež z Istebného. Gro popoludňajšieho programu sa ukrývalo v prednáške sestry farárky Márie Hroboňovej, ktorá pôsobí v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Lučenec. Je prirodzené, že v reformačnom roku sme sústredili svoju pozornosť väčšinou na postavu Dr. Martina Luthera a jeho prínos pre cirkev i spoločnosť. Prednáška sestry farárky Hroboňovej bola sústredená na Lutherovu manželku Katarínu von Bora. Z jej slov sme sa dozvedeli, z akého rodu pochádzala Katarína, čím bola výnimočná a predovšetkým v čom všetkom bola nápomocná Lutherovi, aby mohol vykonať tak požehnané dielo v cirkvi. Dobrou správou pre všetkých bol oznam, že sestra farárka preložila jednu knihu o Lutherovej manželke, ktorá by mala v blízkej budúcnosti vyjsť vo vydavateľstve TRANOSCIUS.

Na záver sestra farárka Ďurčíková vyslovila nádej, že podobné stretnutia neskončia a že opäť na budúci rok sa stretneme na nejakom inom artikulárnom mieste a spoločne budeme môcť prežiť čas naplnený Božím požehnaním. Prítomným poďakoval domáci brat farár a vyslovil prianie, že možno na budúci rok by sme sa mohli stretnúť v Levoči.

30. septembra 2017 v Drevenom artikulárnom kostole sa uskutočnil 47. Medzinárodný organový festival (MOF) Ivana Sokola v spolupráci so Štátnou filharmóniou Košice a Mestským kultúrnym strediskom Kežmarok. Tento festival je

Mária Hroboňová pri prezentácii Kataríny von Bora

najstarším organovým festivalom na Slovensku. Zakladateľom a dlhoročným dramaturgom podujatia bol sólista Štátnej filharmónie Košice Ivan Sokol (1937-2005). Organové recitály významných domácich a zahraničných umelcov sa spočiatku sústreďovali prevažne do Dómu sv. Alžbety, organové koncerty so symfonickým orchestrom do koncertnej sály Domu umenia, kde je od roku 1978 k dispozícii trojmanuálový organ s dvoma hracími stolmi (mechanická a elektrická traktúra).

MOF bol 20 rokov integrálnou súčasťou Košickej hudobnej jari. V roku 1991 sa festival osamostatnil a koná sa v úvode koncertnej sezóny Štátnej filharmónie Košice – v druhej polovici septembra. Týmto osamostatnením dostal organový festival ešte väčšiu závažnosť a rozsiahlejší manévrovací priestor pre dramaturgiu. V roku 2006 Štátna filharmónia Košice úspešne rozšírila túto veľkolepú prehliadku organovej hudby aj do ďalších miest Košického a Prešovského kraja: organové koncerty v Rožňave, Spišskej Novej Vsi, Poprade, Levoči, Prešove a Kežmarku sa stretávajú s veľkým záujmom.

Tohto roku medzi nás zavítal holandský organista Pieter van Dijk, v ktorého podaní sme si mohli vypočuť diela od J. S. Bacha, Johannesa Brahmsa, Jozefa Grešáka, Maxa Regera a iných. Ako každý rok, tak ani tento rok nebol výnimkou, že medzi prítomnými poslucháčmi bola aj manžela Ivana Sokola Geru Sokol.

Pieter van Dijk

31. októbra 2017 spevokol Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok sa zúčastnil s operou *Hrad prepevný* slávnostného programu k 500. výročiu reformácie, ktorý sa konal v historickej budove Slovenského národného divadla v Bratislave. Podujatie sa začalo o 18^{00} h. slávnostnou akadémiou, ktorej sa zúčastnil aj prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. V krátkom príhovore ocenil prínos evanjelickej cirkvi v dejinách formovania sa národnej identity i samostatnosti nového Slovenska. Predsedníctvo ECAV generálny biskup Miloš Klátik a generálny dozorca Imrich Lukáč udelili pánovi prezidentovi medailu za dobrú spoluprácu. Na tejto akadémii prostredníctvom moderátorov bola prerozprávaná reformačná história obohatená veršami Milana Rúfusa, ktoré zarecitoval Juraj Sarvaš a doplnená hudbou z čias Luthera od hudobného telesa Solamente narturali.

Po krátkej prestávke prišla na rad opera *Hrad prepevný*, ktorá bola o 19^{30} h vysielaná v priamom prenose Slovenským rozhlasom na stanici Devín. V ten istý deň Slovenská televízia túto operu priniesla zo záznamu na STV2, ktorý bol vyhotovený v Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku.

1. novembra 2017 sa uskutočnila v Ľubici ekumenická pobožnosť na cintoríne pri príležitosti pamiatky zosnulých, na ktorej sa zúčastnili predstavitelia štyroch kresťanských cirkví pôsobiacich na území Ľubi-

Pred budovou Národného divadla v Bratislave

ce. Pri centrálnom kríži miestneho cintorína sa stretli veriaci a predstavitelia cirkvi rímskokatolíckej (Mgr. Martin Skladaný), gréckokatolíckej (ThDr. Peter Fedor), evanjelickej (Mgr. Roman Porubän) a pravoslávnej cirkvi (Mgr. Peter Dobrík). Čítané texty z Božieho slova a príhovorné modlitby sa niesli v duchu výzvy: **Pamätaj na svoju smrť, človeče, pretože nepoznáš dňa ani hodiny, kedy z tejto časnosti môžeš odísť.** Prítomným sa prihovoril náš brat farár Roman Porubän, ktorý vo svojej homílii zdôraznil:

„Počas týchto dní prichádzame k hrobom svojich blízkych. Mysľou nám preletia rôzne spomienky, ktoré sa nám hlboko vryli do našej pamäti. S láskou si na nich spomíname, pretože si uvedomujeme, čo všetko sme prijali pre svoj život cez ich slová, usmernenia, cez ich pomoc. Celé rodiny prichádzajú k hrobom svojich blízkych zosnulých a ja si neraz kladiem otázku: Prečo? Aký to má význam? Robíme to len kvôli spomienke? Na to predsa nemusíme chodiť na cintoríny. Stačí, keď si doma otvoríme fotoalbum a naše spomienky budú oveľa živšie, ako keď stojíme nad pustým hrobom, do ktorého bolo uložené telo nášho príbuzného.

Jeden moment veľmi silný sa mi vynoril tohto roku v mysli. Cintoríny, kde pochovávame svojich blízkych, majú pre nás významný odkaz: Milý brat a milá sestra! Svoj život nežiješ pre túto časnosť, ale svoj život žiješ pre večnosť, preto-

Generálna skúška v Národnom divadle

že si bol Bohom stvorený pre večné spolužitie s Ním. A v tej súvislosti si kladiem otázku: Do akej miery sme schopní spolu s apoštolom Pavlom vyznávať: ***„Mne žiť je Kristus a umrieť zisk“*** (F 1,21). Máme takúto istotu, akú mal apoštol? Keď jedného dňa budeme odchádzať z tejto časnosti aj my, budeme odchádzať v takejto istote?

Ak žijeme s Kristom a pre Krista, tak sme prešli zo smrti do života a môžeme žiť v rovnakej istote, akú mal apoštol Pavel. Cintoríny nám chcú túto skutočnosť ustavične pripomínať, aby cieľ nášho života nespočíval v pozemských hodnotách, ale v hodnotách, ktoré hrdza ani moľ nemôžu zničiť a zlodeji nemôžu ukradnúť. A tak vám prajem, aby pamiatka zosnulých nezostala len pri spomienkach, ale aby sme túžili a dosahovali vo svojom živote viery tú istotu, ku ktorej sa dopracoval apoštol Pavel, keď vyznal: ***„Mne žiť je Kristus a umrieť zisk.“***

4. novembra 2017 sa v Drevenom artikulárnom kostole uskutočnila slávnostná inaugurácia poštovej známky pri 500. výročí reformácie, na ktorej sa nachádzal barokový organ z tohto kostola. Výtvarný návrh známky uskutočnil Prof. akademický maliar Dušan Kállay a rytinu známky vytvoril akademický maliar Martin Činovský. Známka vyšla v náklade 60 000 kusov a bola vytlačená: Poštovní tiskárna cenin, a. s., Praha, Česká republika.

Slávnostné uvedenie poštovej známky do života sa začalo organovou hudbou v podaní Mgr. art.

Spevokol CZ ECAV Kežmarok na doskách Národného divadla

Mareka Vrábela. ArtD. Od Johanna Jacoba Frobergera zaznela *Toccata II in d.* Prítomných privítal domáci brat farár Roman Porubän. V úvodnom príhovore poznamenal, že táto chvíľa je pre cirkevný zbor, ale i pre mesto Kežmarok, jedinečná, pretože na Slovensku a ani v bývalom Československu doposiaľ nevyšla poštová známka, na ktorej by bol znázornený organ, a preto o to viac si túto skutočnosť vážime, že je to práve organ z Kežmarku. Na túto skutočnosť nadviazal v krátkom príhovore aj primátor mesta Kežmarok PhDr. Ján Ferenčák. O reformačnej hudbe a úlohe organu v cirkevnej hudbe nám porozprávala Doc. Mgr. art. Anna Predmerská - Zúriková. Po prednáške opäť zaznel organ a my sme si mohli vypočuť od Františka Xavera Brixiho skladbu: *Sýkorka*. Príhovor biskupa Východného dištriktu ECAV na Slovensku Mgr. Slavomíra Sabola sa niesol v duchu, ako je dôležité piesňou oslavovať nášho Stvoriteľa, pretože aj žalmista na mnohých miestach nás k tomu vyzýva. Po duchovnom príhovore sa k nám prihovorila pieseň *„Boh svätý, svätý je“* v podaní zborového spevokolu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok. V interpretácii Mareka Vrábela sme si ďalej vypočuli chorál od J. S. Bacha *Liebster Jesu, wir sind hier BWV 731.* Po malebnom zvuku organa nadišla slávnostná chvíľa uvedenia poštovej známky do života. Kto iný by to mal urobiť, ako jej tvor-

Účastníci inaugurácie poštovej známky

ca Prof. akademický maliar Dušan Kállay, ktorý vo svojom príhovore povedal, že to bola pre neho opäť nová výzva zobraziť na poštovú známku jeden z najstarších barokových organov na Slovensku s pôvodným píšťalovým fondom pri tak významnej udalosti, ako je 500. výročie reformácie. Tieto slová vystriedal chorál od J. S. Bacha, *Vater unser im Himmelreich BWV 638*. Na záver PaedDr. Ondrej Janovský predstavil tvorcov poštovej známky a domáci brat farár poďakoval všetkým prítomným, ktorí sa tejto milej slávnosti zúčastnili.

K poštovej známke domáci brat farár pripravil tematický popis v tomto znení:

Dňa 31. októbra 1517 pribil na dvere zámockého kostola vo Wittenbergu Dr. Martin Luther 95 výpovedí proti odpustkom, prostredníctvom ktorých kritizoval spôsoby stredovekej cirkvi, ktorá zneužívala svoje postavenie a z opravdivého pokánia a Božej milosti urobila predmet obchodu. Lutherove tézy vyvolali silné reformačné hnutie, ktoré výrazným spôsobom zasiahlo do behu dejín v Nemecku, ale i v celej Európe. Nový myšlienkový prúd mal dopad nielen na cirkev, ale rovnako silno ovplyvnil politickú, sociálnu i kultúrnu oblasť.

Reformácia okrem dôrazov na *Sola redemptione Christi, Sola Scriptura, Sola fide, Sola gratia* priniesla veľké zmeny aj do bohoslužobného života a jeho liturgického stvárnenia. Vďaka materinskej reči a odklonu od stredove-

Prehliadka lyceálnej knižnice po inaugurácii poštovej známky

kých módov k ľudovejšej melodike sa mohlo do spevu piesní zapojiť celé zhromaždenie. Bohoslužobný život obohacovala aj organová hra. Úlohou organu bolo uvádzať spev chrámového zhromaždenia. Vplyv na túto skutočnosť mala Lutherova teológia a jeho pohľad na hudbu v službe budovania viery jednotlivca, ako aj celého cirkevného spoločenstva.

Luther mal od mladosti mimoriadne vrelý vzťah k hudbe podporený štúdiom na artistickej fakulte v Erfurte. Bol členom speváckych zborov, vynikajúcim hráčom na lutne a mal pekný tenor. Mnohé texty svojich piesní zaodel vlastnou melódiou. Najznámejší Lutherov hymnus je *Ein feste Burg*, ktorý sa stal hymnou evanjelickej cirkvi. Jeho názory na hudbu mimoriadnym spôsobom zúročil predovšetkým J. S. Bach, ktorý vo svojich kantátach a chorálovej tvorbe veľmi účinne stvárnil teologické pravdy.

Jedným z hudobných skvostov Slovenska je barokový dvojmanuálový organ s pôvodným píšťalovým fondom, ktorý sa nachádza v Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku (1717) a pochádza od levočského organára Vavrinca Čajkovského. Jeho výstavbu dokončil v roku 1720. Ornamentálna výzdoba s iluzívnou maľbou a plastikou anjela realizovaná Jánom Lerchom robí z tohto organu jednu z najcennejších barokových pamiatok.

Roman Porubän

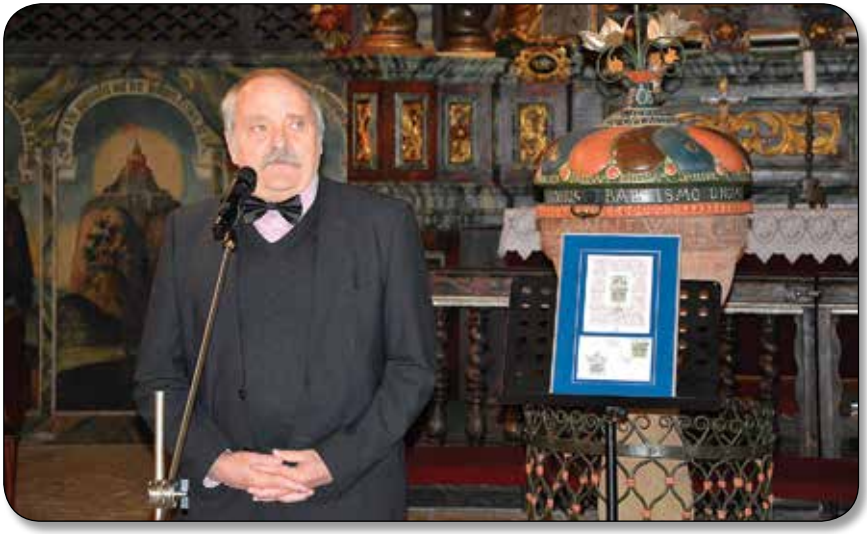

Autor výtvarného návrhu známky a hárčeka – prof. akad. mal. Dušan Kállay

Hárček so známkou – 500. výročie reformácie (1517)

Rytec známky a hárčeka
– Doc. akad. mal. Martin Činovský ArtD.

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok
Zodpovedný redaktor: Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku
Jazyková úprava: Nora Baráthová, Mikuláš Lipták, Roman Porubän
Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42
web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk

Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval JADRO

7. ročník festivalu

MALÁ VIANOČNÁ HUDBA

Dominika Regešová - flauta
Michal Vozník - klarinet
Klaudia Kosmeľová - klavír
Samuel Mikláš - husle
Radovan Blahunka - viola
Gregor Regeš - violončelo
Michaela Popík-Kušteková - soprán
Tomáš Šelc - barytón

7. Január 2018
Kežmarok
Evanjelické lýceum
18:30 h

Vstupné dobrovoľné

Z verejných zdrojov podporil: fond na podporu umenia